

Brassói Lapok

XL. évfolyam
223 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1934. évi szeptember 30

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — **Külföldre:** negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegvonalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegvonalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 85.

A Kijáró

Nem tehetünk róla, de hideg borzongás fut végig a hátunkon, amikor olvasván a parlamenti vizsgálóbizottság mindennapi vált munkálkodásáról a hozzánkig is elengedett tudósításokat, didergő lelkünkben megadjuk a „Kijáró”-nak kijáró tiszteletet. Valami félelmetesen, misztikusan, meg-, vagy talán elfogadhatatlanul nagy hatalom ránkereszkedő árnyékát érezzük, amelyet gyűlölni nem tudunk már, nincse is okunk rá tulságosan s nem is volna értelme, mert ez a gyűlölet minden inkább volna, csak eredményes nem.

Ez a nagy, misztikus hatalom ugyanis rideg és érzéketlen a maga fenségében, indulatokkal felérni nem lehet, a harag és gyűlölet éppen úgy leperreg róla, mintha szeretettel közelednék hozzá valaki. Pogány isten ő, aki csak azért különbözik a régi pogány istenektől, mert nemcsak a képzeletben él, hanem valóságosan itt van, közöttünk él, mindenütt jelen van s csak azért láthatatlan, hogy megfoghatatlan legyen s hatalmas markán keresztül titkosan, észrevétlenül folyjon mindig, szakadatlanul az arany.

A Kijáró.

Nagynéha megmutatja magát mint most, a Skoda-ügy parlamenti vizsgálata során. Ilyenkor erőt vesz rajtunk a didergés. Rajtunk, akik a szegénységet tapintani tudjuk, akik a szegénységet szagoljuk, keserű szájunk ízében érezzük, keserű könnyeken keresztül látjuk. Tudjuk, hogy a szegénység tapadó, hűsleges valami, amely nem hagy el könnyen bennünket, s amelyet legyűrni szinte egyet jelent a lehetetlenséggel, mert kifejezője, bizonyítéka és ma már, szimbóluma is a kispolgári becsületességnek. A kijáró mögött pedig máról-holnapra paloták teremnek s arany csörög minden lépésük nyomán. És mi tudjuk, hogy azokhoz a palotákhoz mi könnyeztünk építőanyagot, az arany csörgését a mi sóhajtozásunk teszi annyira kíváncsian fülbemászóvá. De nem, nem tudjuk még ezért sem gyűlölni már a hatalmas istenséget, a kijárót. Keserves könnyeinket mi adjuk neki magunktól, sóhajtozásunk utána nemcsak a keserűségből, hanem a megkönynyebbülésből is táplálkozik. A kijáróra szükségünk van, mert néha utat mutat a másik titokzatos és egyre inkább elrejtőzködő istenséghez, az Igazsághoz is.

Néha. A legtöbbször nem ezt teszi. Az Igazság-istenség ugyanis szegény, két marka nincs tele arannyal, a kijáró pedig nem ókori, elavult isten, hanem fia a legmaibb és legkegyetlenebb istenségnek — az arannak. Ha Minerva Jupiter agyából pattant ki, úgy a kijáró a Disznófejű Nagyur az Arany markából. Adassék meg neki a háthorizontáló tisztelet. Félelmetes mai Ur ő, szimbóluma annak a mai erkölcsiségnek, amelynek két arca van, mint Janusnak, csak hogy az egyik lefelé néz: felénk, a másik pedig felfelé: a Disznófejű Nagyurra tapadt örök pillantással.

Ott trónol ő törvények, nemzetek, államok és erkölcsök felett, mint maga a leg hatalmasabb ur, az Arany. Ledönteni talán veszedelmes is volna. Annára a mai valóságos világrend kifejezője ő, olyan nagy Bálvány ő, hogy ledöntve: ledöntöit tiporná agyon.

75 milliót keresett 3 év alatt egyetlen kijáró....

Nagyváradon is fellepett a felnöttek között dühöngő vörhenyjárvány

46 skarlátost, 9 tifuszt és 10 más ragályos beteget tart nyilván a városi főorvosi hivatal

Két halálos áldozata is van már a nagyváradi vörhenynek

Nagyvárad, szeptember 29.

A nagyváradi közönség körében már napok óta riasztó lárek keringenek, hogy a városban aggasztó mértékben felütötte fejét a vörheny-járvány. A hírek szerint a veszedelmes járványnak már halálos áldozatai is vannak s a dolog annál nyugtalanítóbb, mert a városi főorvosi hivatal semmiféle tájékoztató jelentést nem adott ki, sőt a jelek szerint a szükséges óvintézkedések sem tette meg. Minden óvintézkedés az egyik elemi iskola bezárása volt.

A közönség nyugtalanodásának hatása alatt pénteken délelőtt az újságírók

felkeresték a főorvosi hivatalt és nyilatkozatot kértek. A kapott nyilatkozat azt mutatja, hogy

a közönség nyugtalanlansága egyáltalában nem alaptalan,

ha egy kissé ideges is. Kiderült, hogy Nagyváradon a főorvosi hivatal 46 bejelentett vörheny-esetről tud s az is igaz, hogy a betegeknek, amely Románia több városában ütötte fel a fejét, már halálos áldozatai is vannak. Két felnőtt pusztult el menthetetlenül, minden orvosi kezelés ellenére is: Amigo Elza szabónő és Ladányi Márton borbélymester. Az orvosok kijelentése szerint

a betegség különösen a felnőtteknél mutatkozik nagyon rosszindulatúnak.

A 46 vörhenyeseten kívül nyilván tart a főorvosi hivatal 9 tifuszos és 10 másfajta járványban szenvedő beteget. A tifusz-megbetegedések általában jóindulatúnak mutatkoznak.

A városi főorvos véleménye szerint a vörhenyjárványt a környékbeli falvakról hurcolhatták be s így elrendelte a vidékről jövő piaci árusok fokozottabb orvosi ellenőrzését. Az iskolákat azért nem záratta még be, mert az eddigi betegek javarészből a felnöttek közül kerülnek ki.

A pénzügyminiszter nyilatkozott külföldi utjáról

„A belföldi kölcsön sikerében egy pillanattal se kételkedem”

Politikai körökben nagyjelentőségűnek tartják Tatarescu szászrégeni kihallgatását

Bukarest, szeptember 29.

Az Adeverul ma nyilatkozatot közöl Slarescu Viktor pénzügyminiszterrel.

— A közvélemény megnyugtatóására kijelenthetem, hogy külföldön hasznos munkát végeztem. Egyes kérdésekben sikerült végleges eredményre jutnom, más ügyekben a legjobb kilátások mellett folynak a tárgyalások. A francia kormánytényezőikkel folytatott gazdasági természetű megbeszéléseim következményeit kellemesen fogja tapasztalni Románia gazdasági élete.

Megállapodtunk például abban, hogy Franciaország nem szállítja le a Románia részére megállapított behozatali kvótát, sőt újabb 2000 tonna petróleum-

termék bevételére adnak engedélyt.

— A Franciaországgal kötött clearing-egyezménytől igen jó eredményeket várunk. Kötelezettségeinknek minden vonalon eleget teszünk. A szelvényeket, mint eddig, ezután is pontosan be fogjuk váltani.

— Ami a belföldi kölcsönt illeti, sikerében egy pillanattal se kételkedem. A kölcsönt nemzeti kérdésnek tekintem és ennek megfelelően bírálok el az egyes pártok álláspontját is.

Egyébként meg vagyok győződve arról, hogy az ország minden öntudatos polgára melénk áll ebben az ügyben és tehetségéhez képest támogatni fog bennünket hiteléletünk talpraállításának munkájában.

Újabb események a láthatáron?

Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy az uralkodó Tatarescu miniszterelnököt táviratilag Szászrégenbe hívta. A miniszterelnök a távirat vétele után nyomban vonatra ült. A Vesta szerint az uralkodó pénteken délután 12 órakor az állomáson veszteglő királyi vonatban kihallgatáson fogadta őt, melynek során a miniszterelnök jelentést tett a kormányátszervezés terveiről. Tatarescu az esti vonattal visszaindult a fővárosba.

A Credința szerint az utóbbi napokban a liberális párt belső egyenetlenkedései ismét kiújultak.

Tatarescu kihallgatása és Titulescu visszaérkezése után előreláthatólag igen jelentős események kerülnek a belpolitika homlokterébe — írja a lap. Inculetz belügyminiszter ed-

dig két pártvezért látogatott meg, Mihailachet és Jorgát, akiket informált a készülő belpolitikai változásokról. Ami pedig a kormány munkaprogramját illeti, kitünt, hogy az állami gépezet tervezett leegyszerűsítése költségvetési szempontból nem váltja be a hozzá fűzött reményeket. A kormány most minden erejével a belföldi kölcsön előkészítésén dolgozik, melynek sorsáról még korai lenne nyilatkozni.

Munkában a H-csoport

A kormányhoz közelálló körök véleménye szerint a kabinet átszervezésének kérdése egyelőre nem aktuális. Nem tagadják azonban, hogy Mavrodí alminiszter halála élénk aktivitásra készítette a liberális H-csoportot, mely a maga részére a követeli a miniszterelnökség államtitkári állását.

Maniu kolozsvári nyilatkozata

Az Adeverul ma nyilatkozatot közöl Maniutól, melyet a volt pártvezér Kolozsváron tett a fővárosi lapok tudósítói előtt. Maniu felháborítónak minősítette azt a minisztériumi rendelkezést, melynek értelmében felfüggesztették állásaiktól azokat az erdélyi rendőrfőosztályvezetőket, akik nem jelentek meg a bukaresti vizsgán.

— Ugy gondolom — mondta Maniu —, hogy az erdélyi közvélemény nem fog késlekedni, hogy védelmükbe vegye ezeket a télvíz idején utcára dobott tisztviselőket.

Majd a rendkívüli intézkedésekről beszélt, melyek, szerinte, minden diktatura halálát jelentik.

Egyik újságíró kérdésére a következőket jelentette ki: a kisebbségi tisztviselők nyelvvizsgájáról:

— Mindenkinek meg kell értenie, hogy 16 év után a román állam megkövetelheti, hogy alkalmazottai beszéljék a hivatalos nyelvet.

A tulzó intézkedéseket ezen a téren természetesen a legkategorikusabban elítélem.

Sajnálom, hogy egy szomszédos állam magatartása még mindig késlelteti a kisebbségi probléma végleges rendezését.

Tessék kívágni és eltenni!

15.sz. SZELVÉNY

a B. L. szeptemberi
regény-ajándékára.

1 — 15-ig számmal ellátott 15 db szeptemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregényátárának 1934 szeptember havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizománynál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10) **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában **mindenütt máshol**: a helyi bizománynál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

össze 78727 kilogramm bacont vittünk ki a júniusban kivitt 101.637 kilogramm szemből. A fenti adatokból kitűnik, hogy júliusban 342 ökörrel, 227 disznóval, 11496 juhval és bárányval, valamint 22910 kilogramm baconnal csökkent július hónapban állatexportunk.

Ausztria nagyjában változatlanul maradt felvevőképesség szempontjából, Csehszlovákia változatlanul a minimumot vásárolja a szövetséges piacon, Görögország felvétele csökkent, Olaszország az előírt kontingenst vásárolta meg, Németország felvevőképessége csökkent, Anglia baconvásárlása szintén alászállott és még a sok reménnyel kecsgettető Palesztina is 109 darab előállattal vásárolt kevesebbet.

A hivatalos kimutatás megjegyzi, hogy bár valóban kimutatható bizonyos hanyatlás, ez azonban nem ok nyugtalanságra, ennek ellenére szakkörökben komoly aggodalommal tekintik ezt a tünetet.

GALLIA SELYMEK

FRANCO-ROMÁN
SELYEMGYÁR

Az ország legnagyobb és legolcsóbb
selyemraktára

A „Chanel”-selymek
kizárólagos árusítása

Fiókok: **BRASSÓ, SZABADSÁGTÉR 3. (Buzasor)**

KOLOZSVÁR: Str. Gen. Necolcea 2. (Korniss-u., Renner palota)

NAGYSZEBEN: Strada Regina Maria 34.

Érdekes védekezés egy valutacsempészési ügyben

Nagyvárad, szeptember 29

A nagyvárad-i tábla érdekes ügygel foglalkozott csütörtökön. Adorján Emil ismert nagyvárad-i többszörös millionos háztulajdonos és kereskedő valutacsempészési ügyét tárgyalta és felmentő ítéletet hozott.

Ez év tavaszán történt, hogy báró Lipthay Irén Magyarországról Nagyváradra érkezett. Adorjánékkal üzleti összeköttetésben volt, de személyileg is jó ismerősök voltak. Erre való tekintettel a bárónő elutazása előtt 100 pengő kölcsönt kért Adorjántól, aki kijelentette, hogy pénzt nem tud adni de szívesen ír névjegyet egyik pesti ismerőséhez. Meg is írta a névjegyet Vajna József budapesti gyógyszerész címére. A biharpüspöki határlomáson a vámfőnök a bárónő pénztárcájában felfedezte a névjegyet. Nyomban felhívta telefonon Adorjánt:

— Ön valutacsempészési kísérletet követett el. Budapesti kifizetésre kiutalást adni a valutatörvény értelmében tilos — hangzott a drót egyik végén.

— Tépje el főnök ur a névjegyet! — válaszolta Adorján.

A vámfőnök azonban nem tépte el a névjegyet, hanem feljelentette a milliomost. A törvényszéki tárgyaláson Adorján érdekes védekezést adott elő.

— Szó sincs csempészésről — mondotta. A pénzt úgy sem fizették volna ki, mert ahogy elutazott a bárónő, nyomban levelezőlapot írtam, hogy csak azért adtam a névjegyet, mert nem tudtam másképpen szabadulni a bárónőtól és ne fizessék ki az összeget.

A tárgyaláson bemutatta a kérdéses levelezőlapot is, amelyen a postabélyegző kelte igazolta az elküldés napját. A törvényszék felmentette most a tábla is megerősítette az ítéletet.

Tragikusan esik az ország állatexportja

Bukarest, szeptember 29.

Románia külkereskedelmi mérlege sehogysan tudja visszanyerni egyensúlyát. Bár kormánykörök mindent elkövetnek exporttermékeink minél nagyobb arányú kivitelezése érdekében, ezek az erőfeszítések részben sikerülnek, másrészt azonban — sajnos — a már eddig elért eredményeknél is egyre többet veszítünk.

A román külkereskedelmi mérleg egyik legerősebb tétele volt az állatkivitel. Állatkivitelünk jól prosperált és igen nagy reményekre jogosított fel. Ezidőszel azonban e téren is megdőböntő visszaesés mutatkozik. Hiába igyekszik a kormány úgy feltüntetni a helyzetet, mintha állatexportunk továbbra is megtartotta volna eredeti lendületét, a helyzet az, hogy július hónapban igen jelentős visszaesést szenvedett a román állatkivitel.

1934 júliusában Románia 2893 ökröt exportált az előtte lévő hónapban elért 3235 darabbal szemben. Disznót 4396 darabot vittünk ki, míg az ezt megelőző hónapban 4623 volt az exportált disznók száma. Juhot és bárányt 6364-et vittünk ki és itt a visszaesés óriási, ha számításba vesszük, hogy júniusban 17860 volt az exportált juhok és bárányok száma. A baconkivitel is csökkent: júliusban mind-

Megisméltódott a kolozsvári Gazdasági Akadémia titokzatos diákttragédiája

Ujra öngyilkos lett egy román diák Kolozsváron

Késsel szúrta át a szívét s bucsulevelében titkolja
öngyilkosságának az okát

Kolozsvár, szeptember 29.

Kolozsváron újra megrendítő diákttragédia játszódott le. Brada Ilie a Gazdasági Akadémia 19 éves hallgatója dalosutcai lakásán bezárkózott a szobájába és késsel mellbeszurta magát. Társai észrevették szándékát, mert nyomban rátörték az ajtót, de már elkéstek. Az azonnal értesített mentők megérkezésekor a szerencsétlen fiatalember már halott volt. A mentőorvos megállapítása szerint

a kés a bordák között hatolt be s átfurta a jobb szívkamrát.

Brada Ilie még nyolc percig élt átszurt szívvel, segíteni azonban nem lehetett volna rajta akkor sem, ha azonnal orvos van kéznél.

Az öngyilkos diák két levelet hagyott hátra: egyet az apjának s egyet egyik ismerősének. A levelek tartalma alkalmas arra, hogy ismétellen s még indokoltabban felme-

rüljön, az a gyanu, amelyet a Gazdasági Akadémia másik növendékének, Constantinescunak az öngyilkosságával kapcsolatba vetettek fel

részben a szülők, részben az akadémia többi növendéke. Valami titokzatosság húzódik meg az ismétlődő öngyilkosságok mögött s ennek a titokzatosságnak a magyarázata talán azokban a titkos diákszövetségekben van, amelyekkel Constantinescu bebizonyíthatóan összeköttetést tartott Brada Ilie apjához intézett bucsulevelében például ilyen kitétel van: „...nem akarom, hogy valaki is megtudja öngyilkosságom okát...”

A rendőrség ismét szorgos nyomozásba kezdett abban a reményben, hogy hátha ennek az újabb öngyilkosságnak a nyomán megtalálja a rejtély magyarázatát.

— Étvágytalanságnál, gyomorhurutnál, gasztrikus láznál, bélrekedésnél, emésztési renyhességnél, anyagcsere zavarnál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza a gyomrot és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány számos úttörője megállapította, hogy a Ferenc József víz abszolút megbízható hashajtó, s ezért az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél állandóan alkalmazható.

Ghibu tanár ur levele

Brassó, szeptember 29.

A mai postával levelet kaptunk, amelyben Ghibu Onisifor egyetemi tanár ur néhány érettségi adatunkat helyesbíti. A korrekció az aradi és nagyvárad-i eredményekre vonatkozik.

Bár a tanár ur jóhiszeműségünkön vonja kétségbe, mi azonnal távirati utasítást adtunk tudósítóinknak, hogy a kifogásolt eredményeket pontosan közöljék velünk. A válaszok beérkezése után természetesen eleget teszünk a tanár ur óhajának.

Ennyit az ügy érdemére. Van azonban a levélnek egy mondata, amely tónusban elűt az írás egyébként objektív hangjától. Eszerint a tanár ur „gyűlöletesnek” és „hamisításnak” deklarálja információnkat és kitétele helyezi a megrendszabályozást.

Válaszul csak szerényen leszögezzük, hogy mi nem vagyunk meglepve ettől a hangtól, kicsit hozzászórtattak már bennünket az ilyen megnyilatkozásokhoz. Mégis bátorkodunk emlékeztetni a professzor urat arra, hogy mi kisebbségi lap és nem kisebbségi diák vagyunk és mint ilyen, — mily boldogság — nem tartozunk az ő hatalma alá. És minket nagyon-nagyon nehéz elbuktatni.

Gömbös leszögezi a magyar politika új irányelveit

Budapest, szeptember 29.

Október 2-án lesz második évfordulója Gömbös kormányfővé való kinevezésének, amely alkalomból a miniszterelnök nagy beszédet mond a kül- és belpolitikai kérdésekről. Ez a rádió is továbbított beszéd lesz az alapja a magyar politika őszi kampányának. A miniszterelnök azért szól a külügyekről is, mert Kánya Kálmán külügyminiszter egészségének helyreállítása végett hat hétre az olasz Rivierára utazott. Távollétében egyébként a külügyminisztérium folyó ügyeit Hóry András meghatalmazott miniszter vezeti.

„VESTIS”

POSZTÓÁRUHÁZBAN
BRASSÓ, LENSOR 22

AZ „ECONOMIA” HITELIRODA TAGJA!

KÉRDEZZEN MEG BÁRKIT.

AKI MÁR VISELT

„VESTIS” SZÖVETET!

A nagy hühó után

Szétszéledtek Genfből a diplomaták

Az osztrák ügyben csak elvi nyilatkozatnál maradtak az ellentétek miatt
Románia is követi Jugoszlávia példáját

A lengyel magatartás szenzációs magyarázata

Genf, szeptember 29.

A Népszövetség 15-ik közgyűlése és a tanács ülészaka véget ért. Nem lehet mondanivaló, hogy eseménytelen, érdektelen volt, hiszen a Szovjetszövetség történelmi jelentőségű felvételén kívül rengeteg vita és még több magánjellegű tárgyalás tette mozgalmassá, az eredmények azonban ezuttal is igen vérszegények. A hegyek vajdásából most is csak nyomoruságos egérkék születtek, olyan sok és bonyolult az ellentét.

Az osztrák függetlenség biztosításának ügyével foglalkoztak a legtöbbet, az eredmény pedig nem egyéb, mint megismétlése és megerősítése annak a nyilatkozatnak, amelyet a három antant hatalom erre nézve már február 17-ikén tett. Az új nagyhatalmi nyilatkozat tartalma a következő:

Franciaország, Anglia és Olaszország képviselői megvizsgálva Ausztria helyzetét, kormányaik nevében megállapodtak abban, miszerint elismerik, hogy az Ausztria függetlenségének fenntartására vonatkozó 1934 február 17-iki nyilatkozatuk a fennálló szerződésekkel teljes összhangban megtartja teljes érvényét és továbbra is mértékadó közös politikájuk számára.

Ezt a megismételt nyilatkozatot a három nagyhatalom megbízottai este aláírták. Az aláírás után Barthou tanácskozt a három kisantant külügyminiszterrel, a kik nem járultak hozzá a nyilatkozathoz azzal az indoklással, hogy semmi közük hozzá. Egyes népszövetségi körök szerint a nyilatkozat aláírása, így is kedvező előjel Barthou római útja szempontjából.

A párisi sajtó sajnálkozik afölött, hogy a kisantant nem csatlakozott ehhez az osztrák függetlenséget nyomatékosan garantáló új nyilatkozathoz. A Matin szerint a kisantant ezzel nem a francia külpolitikát akarta gáncsolni, hanem inkább csak a túlzott olasz befolyástól való aggodalmát juttatta kifejezésre.

Ilyeténképpen Barthou eredeti javaslatából nem lett semmi: az olaszok megígérték azt a tervet, hogy a jóállást a Népszövetségre ruházza, az angolok pedig elhárították a gyakorlati kötelezettségek vállalását. Ausztria függetlenségének biztosítása tehát most sem jutott tovább az elvi állásfoglalásnál s nem tisztázódott, hogy veszélyeztetése esetén mi lesz az eljárás megvédésére? Barthou-nak nem sikerült összeegyeztetnie Olaszország és a kisantant álláspontját. Ez is római útjára maradt, tehát újabb elődázódott.

TÁMADJÁK BARTHOUD

A londoni Daily Telegraph-ben Pertinax hevesen támadja Barthout és politikáját. A francia nagyvezérkar ujságírója szerint a Dunamedencében bármely pillanatban komoly meglepetések következhetnek be s Barthou nem tudja rendezni ezt a problémát. Barthou tehetetlensége következtében Bécs és Berlin között máris új tárgyalások kezdődtek. Az Oeuvre szerint az osztrák kormány rövidesen beállítja, hogy a nagyhatalmak támogatása mennyire kétes értékű és inkább német orientációt vesz fel.

A News Chronicle-ben is éles támadó cikk jelent meg Barthou politikájára ellen. Tenni kéne már ellene valamit — írja a lap — mert Barthou megsértette az országokat, elidegenítette a franciáktól Lengyelországot, Jugoszláviát, sőt most Románia is készül követni Jugoszlávia példáját Bukarest és Páris között már csupán Titulescu személye az egyetlen összekötő kapocs.

MAGYARBARÁTSÁGUK MIATT SEM JÁRULNAK HOZZA
A LENGYELEK A KELETI
LOCARNO-TERVHEZ

A keleti paktumtervezetre adott lengyel válasz szövegét mindeddig nem hozták nyilvánosságra, de egyre több érdekes részlet szivárog ki a hat gépelt olda-

las diplomáciai okmány tartalmából. Így az Echo de Paris értesülése szerint Lengyelország szükségesnek tartja, hogy a keleti Locarnohoz Németország is csatlakozzék s hogy a megkötendő paktumba illesszék be a fennálló lengyel-német egyezményt is. Ezenkívül Lengyelország nem hajlandó Litvániát illetőleg semmiféle kötelezettséget vállalni, sőt Csehszlovákiával kapcsolatban sem igen. Így például a lengyelek nem akarnak a Duna mentén semmibe sem beavatkozni, ami egyértelmű azzal, hogy nem hajlandók biztosítani a cseh-magyar határokat s fellépni esetleg Magyarország ellen.

A lengyel válaszcikk egyébként —

amint már tegnap rámutattunk — azt fejt ki, hogy az európai helyzetet kétoldali szerződések rendszere útján látja inkább biztosíthatónak.

Itt jegyezzük meg, hogy a budapesti Új Magyarország Varsóba kiküldött tudósítójának jelentése szerint Gömbös magyar miniszterelnök fogadtatására, aki október 9-ikén érkezik a lengyel fővárosba és 11-ikéig marad, a hangulat igen kedvező.

Annak viszont, hogy a francia-lengyel viszony mennyire elmérgesedett, igen jellemző tünete az, hogy Észak-Franciaországból tegnap 600 kiutasított lengyel munkás indult haza. Elindulásuk alkalmával a munkások hangosan kiáltották: „Le a

A parlamenti vizsgálóbizottság befejezte a tanuk kihallgatását

Bukarest, szeptember 29.

A parlamenti vizsgálóbizottság előtt Boila Romulusz kihallgatása közel tíz óra hosszat tartott. A kolozsvári egyetem jogi fakultásának dékánja hosszasan beszámolt Maniu aranybányáinak bérbeadása körül kifejtett üzleti tevékenységéről. Szerinte ezeket a bányákat a szakértők 30 milliárd lejre értékelték s így nincs semmi különös abban, hogy akadt egy külföldi pénzcsoporthoz, mely milliókat hiteltelt neki.

Alexandrin: 1929-ben és 1930-ban Bose! adott önnek 15 millió lejt?

Boila: Ön jól tudja, hogy 1929-ben történt ez. Miért tesznek fel állandóan olyan kérdéseket, melyekre egyszer már válaszoltam?

Alexandrin: Kellemtlenek önnek ezek a kérdések?

Boila: Természetesen. Egész hitelemet tönkreteszik. A Rademacher-féle szerződést például felborították. Ki felel azokért a károkokért, melyeket így okoznak nekem?

Alexandrin: Ki felel azokért a károkok-

ért, amiket az állam szenvedett?

Boila: Ezek üres szavak, olyanok, amilyeneket a Viitorul és a Tara Noastra használnak.

Alexandrin: Igaz-e, hogy Bosceli a szerződést Maniu nevében kötötték meg?

Boila: A szerződést én kötöttem meg, mint Maniu Gyula vagyongazdálkodója. Neki semmi szerepe nem volt a tárgyalások során.

Gafencu megkérdezi Boilát: Mikor ismerkedett meg Seletzkyvel?

Boila: Már kijelentettem egyszer: 1930 augusztusában, Szóvatán. Erre vonatkozólag tanukat is jelentettem be. Hazugság az, hogy én Seletzkyvel együtt jártam volna a minisztériumokat, pláne 1929-ben, amikor nem is ismertem őt.

Boila után Maldarescu mérnököt és Leucufia képviselőt hallgatja ki a bizottság. A fővárosi lapok úgy tudják, hogy a tanukihallgatások a Skoda-ügyben ezzel be is fejeződtek. A vizsgálóbizottság 10 napra elnapolja magát s legelső összejövetelekor elkészíti végleges jelentését, a mit a parlament elé terjesztene.

Befejezték a temesvári kommunista vádlottak kihallgatását

Wurmbrandt újabb szereplése

Temesvár, szeptember 29.

A temesvári nagy kommunista perben pénteken délelőtt folyt le az utolsó vádlottak kihallgatása. Elsőnek Gyulai Sándor földműves hallgatták ki, aki a vizsgálati fogságban megölt, torzonborz szakállal állott a hadbíróság elé. A földműves bevallja, hogy egy Murányi nevű hentes hozott egyszer hozzá valamilyen börtöndönt megőrzés végett, ő azonban nem tudta, hogy a börtöndönt államellenes nyomtatványokat tartalmaz. A börtöndönt különben is elvitték tőle és neki fogalma sincs a kommunizmusról és annak politikai gyakorlatáról.

A következő vádlott Baga János, aki bevallja, hogy a szakszervezeti mozgalmakban tevékeny részt vett éveket ezelőtt, kommunista pártmunkát azonban sosem végzett. Kijelenti, hogy a könyvek, amiket elkoboztak tőle, mind olyanok, melyeknek az árusítását az illetékes hatóságok nem tiltották be és ő azokat könyvkereskedések útján szerezte meg.

Baga János erőiesen kikelt jogtalan fogvatartása ellen és kijelentette, hogy amint szabadlábra kerül, pert indít azok ellen, akik nyolc hónapig megfosztották szabadságától.

Kohn Béla munkanélküli kereskedelmi alkalmazott ellen az volt a vád, hogy kommunista röpiratokat találtak nála. Kohn kijelenti, hogy a röpiratokat a házkutatást végző sziguranca-ágensek csempészték be lakásába.

A vádlott védője, Bürger dr. megjegyzi, hogy feltűnő az a tény, hogy mindazoknál, akik ebben a perben szerepelnek, mindenütt egy és ugyanazt a röpiratot találták a házkutatást végző közegek.

Wolf Eszter és Józsa Karolina kijelentik, hogy csak kényszer alatt vallottak és visszavonják a szigorúan tett vallomásukat. Ezzel be is fejeződne a vádlottak kihallgatása, de Wurmbrandt újra szót kér és az elnök azt meg is adja neki.

Wurmbrandt ismét a szokásos lendülettel tart formális vádbeszédet. Nyíri, Schön, Adler és Eberlin vádlottak ellen, majd újra megmagyarázza a kommunista szervezet felépítését és bebizonyítja, hogy a mozgalom a magántisztviselők körében ugynevezett szakmai, vagy utcai sejtekben valósult meg. Azután kitér Baga, Kohn, Gruia vádlottakra, akik, szerinte, igenis kommunisták, mert habár három éve ki is vannak zárva a pártból, mindent elkövettek, hogy újra visszatérhessenek a párt kebelébe.

Majd kitér Rác Mária és Szécsi Ferenc szerepére, akik becsületes kommunisták voltak, nem pedig beugratók és végül szabályos vádbeszédet mond a két beugrató érdekében.

Bürger dr. megszakitja a beszélőt és hivatkozik a katonai kódexre, amely jelen nem lévő vádlottak védelmét tiltja.

Az elnök nem enged helyt Bürger dr. tiltakozásának és újra Wurmbrandtnak adja a szót, aki Szécsi és Rác Mária tisztázását folytatja.

Végül önmagára tér át és tagadja, hogy beugrató, vagy áruló volna, ő egyszerűen csak kiabrándult a kommunizmusból. Mikor Wurmbrandt a védők szerepének és személyének bírálatára tér át, az elnök megvonja tőle a szót.

A szombati napon a tanuk kihallgatására kerül sor.

franciákkal, éljen Németország!" A francia hatóságok széleskörű óvintézkedéseket tettek, hogy megakadályozzák a tüntetéseket mindazon az állomásokon, amelyeken a kiutasított lengyel alkalmazottak átutaznak.

Kapuzárás Genfben — november közepéig.

A külügyminiszterek és megbízottak részben már csütörtökön este, nagyrészt pedig pénteken elhagyták Genfét. Csütörtökön este ugyanis egy népszövetségi tanács, mint a közgyűlés megtartotta záróülését.

A tanácsülésen, amelyen Benes elnök, kimondották, hogy a Saar-kérdés megoldására vonatkozó francia memorandumot a november 15-ikén összeülő rendkívüli tanácsülésen tárgyalják le. A közgyűlés záróülésén Madariaga, a politikai bizottság elnöke, előterjesztette a jelentést a Chaco-viszály ügyében. A jelentés azt javasolta a Népszövetségnek, küldjön ki 22 tagú bizottságot s az kísérelje meg békés úton megszüntetni a Bolívia és Paraguay közötti régi háborúskodást. Végül Sandler elnök megtartotta záróbeszédét, amelynek főként a Szovjet felvételének jelentőségét emelte ki s kifejezte azt a reményét, hogy Japán és Németország is rövidesen visszatér a Népszövetségbe.

Papen Budapesten

Budapest, szeptember 29.

Németország volt alkancellárja és jelenlegi bécsi követe, Papen, pénteken délelben szárnysegéde kíséretében repülőgépen Budapestre érkezett. Látogatása magánjellegű, amennyiben Mecjér András képviselő meghívására többnapos vadászatot vett részt Magyarországon.

Papen a Dunapalotában szállott meg, de csak átöltözött s azután rögtön vidékre utazott. A német követség sem tudott érkezéséről.

Az Esti Kurir szerint, bár illetékes helyen kijelentették, hogy Papen látogatása szigorúan magánjellegű, a bécsi német követ pénteken délután találkozott Gömbös magyar miniszterelnökkel.

Allandó bizottságot létesít a nemzeti-paraszt-párt a nemzetvédelmi kérdések tanulmányozására

Bukarest, szeptember 29.

A nemzeti-parasztpárt tanulmányi bizottsága mai ülésén nemzetvédelmi kérdésekkel foglalkozott. A párt álláspontja szerint Románia nemzetvédelmének a következő elveken kell alapulnia:

1. Az összes állami szervek együttműködése.
2. A polgárok erkölcsi és technikai előkészítése.
3. A hadsereg tökéletes felszerelése, a helyi ipar támogatásának figyelembevételével.

Elhatározták, hogy a bizottság kebelében állandó szervezet létesítenek, mely kizárólag a nemzetvédelemmel kapcsolatos katonai kérdéseket fogja tanulmányozni.

A BUKARESTI TÖZSDE-ZÁRLAT

ÉRTEKPIAC

Adóbon: 39—39 fél. Stabilizációs kölcsön: 45—45 háromnegyed. Kiszájtítási kötvény: 42—42 fél. Banca Nationala: 5100—5075. Banca Romanaesca régi 333—337, új 320. Banca de Credit: 251—257. Credit Minier 277—278. Mica: 1245. Resica: 422—424.

GABONAPIAC

Majdnem teljesen üzletlenség. 10 vagon tavalyi defektes tengerire történt kérés 23500 ab Bukarest és 24250 ab uszály áron.

BOGARAK,

tűcskök, poloskák, legyek és mindenféle rovarok radikálisan kipusztíthatók a

KATOL

japán rovarpor által.

M. H. Balthazar București, Str. Șelari 7.

TROCKY CIKKSOROZATOT IRT:

A távolkeleti háboruban

a vörös hadsereg irtózatos ereje

le fogja gyűrni a japánokat

Nem milliók, hanem csak százazrek fognak szembenállani ebben a sok esztendeig húzódó háboruban, ahol Napoleon, sőt Hannibal sztratégiája is szerephez jut

Páris, szeptember 29.

Trocky, a vörös hadügyek egykori népbiztosa cikksorozatát írt a párisi Intransigeant-ba, a francia nagyvezérkar közlönyébe, a szovjet hadsereg szervezetről, erejéről és lehetőségeiről. Ez a rendkívül érdekes cikksorozat feltétlenül autentikus: ugyanis Trocky egyrészt, egészen számíthatóság, közvetlen és vezetők szerepét játszotta a vörös hadsereg felépítésében, másrészt pedig távolról sem lehet feltételezni azt, hogy elfogult lenne Moszkva irányában.

Huszmillió katona

A vörös hadsereg, az adott esetben szintén mozgósítható 19 és 20 éveseket nem számítva, 19 korosztályt foglal magában: a 21 évesektől a 40 évesekig. Ebből 5 korosztály tényleges, 14 pedig az első és második tartalékhoz tartozik.

A szovjetek évenként 3 millió lélekkel növekvő lakossága most körülbelül 170 millió. Tehát egy korosztályhoz mintegy 1 millió 300 ezer ember számítható. Ebből még a legszigorúbb sorozás esetén sem esik el több 400 ezernél. Egy korosztályra tehát legalább 900 ezer embert kell számítani, vagyis a 19 korosztályra 17 millió 100 ezer embert. Miután azonban ez a számvetési mód a legpesszimistikusabb és a legifjabb, valamint a 40 éven felüli sorozhatók egyáltalában nincsenek kalkulálva, a vörös hadsereg erejét, háboru esetén, minden túlzás nélkül huszmillió emberben lehet megállapítani.

A tényleges hadsereg létszáma az évi számmal szemben mindössze 620 ezer katona és 40 ezer tisz. Ennek az a magyarázata, hogy a vörös hadsereg állományának jelentős része a területi, üzemi és más milíciákban képződik ki. A hadsereg szervezetében például igen fontos szerepe van az úgynevezett „Ossoaviokhim“-nak, a „Védelem barátai“ című testületnek, amely 12 millió embert képez, szervez, tart nyilván.

Milyen erőt dob a frontra Oroszország a háboru esetén? Erre a kérdésre egyelőre nem lehet felelni, ugyanis nem tudható az, hol lesz a front és ki lesz az ellenség? Eredetileg a mozgósítási tervek annak a valószínűségnek a számbavételével készült.

A vörös hadsereg fantasztikus technikai felkészültsége

Trocky ezután rátér a vörös hadsereg technikai erejének ismertetésére. Ami a tűzorséget illeti, Moszkva már 1932 előtt rendkívüli eredményeket ért el. A hangsúlyt most a haderő mechanizálására fektetik. Hogy milyen eredménnyel, erre következtetni lehet abból, hogy Oroszország évenként 40 ezer traktort állít elő és a tanktermelés ennek a számnak megfelelő. A mozgósítási terv szerint az óriási frontnak minden kilométer-szakaszára 30–40 tank jut. Jellemző a technikai felkészültségre, hogy amíg 1929-ben minden vörös katonának 2.6 lőerő felelt meg, addig 1933-ban ez a szám már 7.74-re emelkedett.

A haditengerészet terén gyöngébben áll Moszkva, ezzel szemben repülésügyben gigantikus. Kezdetben mindössze 300, javarészt használt és régi típusú repülője volt a vörös hadseregnek. 1932-ben már 2300 repülőgép és 4000 motor volt az évi termelés. A következő években még több. A hadsereg nehéz bombavető gépeinek 1200 kilométer az akciórádusuk, amivel Japán összes ipari és katonai központjai elérhetők.

A Daily Mail a vörös repülőgépek számát 10 ezerre becsüli. Tulzást, mondja Trocky, de nem képtelen túlzás. Anyi bizonyos, hogy a vörös hadsereg 1933-ban már 62 repülőszereget, 5000 géppel tudna csatavonalba állítani.

A GÁZHABORU

Oroszország, mint minden más hatalom is, tisztában van azzal, hogy a gázháború

A cikksorozat kiindulási pontja az, hogy az események kikerülhetetlenül sodorják az emberiséget a háború felé. Az új pusztulás két nagy tüzhelyén már ég felé áll a füst: Középeurópában és a Távolkeleten. Oroszországnak, akár itt, akár ott robbanjon is ki a vihar, mindenképpen benne kell lennie a forgószélben. Ezért azután mindenki feszült érdeklődéssel teszi fel a korszak nagy hadügyi kérdését:

— Mit is jelent hát a vörös hadsereg?

szültek, hogy Németország fegyvertelen is, meg szövetséges is, Franciaország és Anglia a területi távolságok miatt nem igen jelenhetnek meg az orosz földön és így a szovjetek csak a határállamokon, Lengyelországon, Litvánián, Lettországon, Észtországon, Finnországon, Románián keresztül lesznek majd támadhatók. Ezek a határállamok, beleszámítva a nagyhatalmak támogatását is, mintegy 110 gyalogsági divíziót vetettek volna a frontra, körülbelül három és félmillió katonával. Moszkva ezzel szemben 4 millió embert állított volna első csatavonalba és ezt a törzset a háboru első két évében hatmillió tartalékos egészítette volna ki. Tehát az első két háborus évben 10 millió ember a nyugati fronton

Mindez azonban a múlté már. Németország fegyvertelen hatalomból fegyveressé, barátból ellenséggé változott, míg a határállamok közeledő, Franciaország pedig szövetségi viszonyba került Moszkvával. Az eshetőségek ma még kiszámíthatatlanok a frontrészen.

A HADÜGYI BUDGET

Az orosz hadügyi költségvetés 1928-tól 1933-ig 744 millió rubelről 1470 millió rubelre emelkedett. Ebbe a milíciák költségei nincsenek benne és nincs benne a hadiipari befektetés sem. Ez utóbbit a gazdasági minisztérium fedezi. Hogy a befektetés számszerűleg mekkora, sejtetni lehet Stalinnak a legutóbbi pártkongresszuson tett nyilatkozatából, amely kiemelte, hogy az első öt éves terv eredményében 6 százalékos veszteséget jelentett a békeiparnak hadiiparrá való alkalmazása.

eltöltő nemzetközi egyezmények papíronnyok csak és ezért nagy erőfeszítéseket tesz ezen a téren is. A cári világban kémiai ipar egyáltalában nem létezett. Ebbe az iparban az első öt éves terv során másfélmillió rubelt fektettek be. A vörös kémia már 1921-től kezdve a legkiterjedtebb nemzetközi hírszolgálat alapján, a legjobb szakemberek vezetésével fejlődött. Ma számol a bakteriológiai háboru eshetőségével is és a vörös hadsereg a világ minden hadseregei közül a legjobban van megvédve a támadások ellen.

Megemlíti Trocky, hogy a loállományt, valamint a marhaállományt illetően a vörös hadsereg felkészültsége gyengébb.

A VÖRÖS HADSEREG POLITIKAI EGYSÉGE

1918-ban még 50 ezer cári tiszt szolgált a vörös hadseregben és ezek a vezetői gárdának 40 százalékát tették ki. A százelékszám most már 10-re csökkent. A kommunista pártban, az ifjusági szervezetekben, a szindikátusokban, kolhoszokban tömegével vannak olyan ifjú vezetők, akik hozzászoktak tömegek irányításához és akik életüket is könnyedén áldozzák fel a szovjet védelmében. A diákok soraiból is hatalmas vezetői gárda kerül ki és ez a forrás kimeríthetetlen: Oroszországban félmillió főiskolai és 7 millió középiskolai hallgató van.

A katonáknak fele, a kádereknek 70 százaléka, a felsőbb vezetés pedig teljes-

MIKES IMRE

PÁRISI RIPORTJA

séggel a kommunista párthoz tartoznak. Így a vörös hadsereg egységes politikailag.

Valaha, a cári hadsereggel kapcsolatban, sokat beszéltek a szláv lélekről. Ez a „szláv lélek“ alapján a harbar, műveletlen középkornak tükröződése volt és ma már nem létezik. Eltűnt az ana-fabé-tizmussal együtt. Olyan vörös katona, aki ne tudna írni-olvasni, nincs.

OROSZORSZÁG GYŐZELMÉVEL FOG VÉGZÖDNI A KELETI HÁBORU

Végül Trocky rátér a fenyegető és elkerülhetetlennek látszó orosz-japán háboru kérdésére. Ezen a frontszakaszon mindkét részről kevés ember van csak. Ugy a japánok, mint az oroszok negyedmilió embert tartanak csak készenlétben.

A magyarázata ennek az, hogy a terület óriási, terméketlen, lebírhatatlan, az utak alig használhatók, a szállítási lehetőségek kezdetlegeseek mind a két fél részére. A helyzetet ugyanazok a körülmények jellemzik, mint az elmúlt orosz-japán háboruban, amikor a cár még a legnagyobb erőfeszítés idején is csak félmillió embert tudott a távolkeleten mozgatni.

A szituáció azonos most is: a katonai technika megváltozhatott, de a geográfiai adottságok nem.

Kétezres tömeg jelent meg a Kolozsvári Magyar Színház megnyitó előadásán

Kolozsvár, szeptember 29.

A Kolozsvári Magyar Színház csütörtökön este évek óta nem tapasztalt közönség-lelkessédes közepette nyitotta meg a színházi idényt.

A színház zsúfolásig megtelt, közel 2 ezer főnyi közönség tapolt és lelkesedett János vitéz kitünően sikerült új-

szerű beállításán és diszletezésén.

A szereplők kalotaszegi népviseletben játszottak, a diszleteket pedig Kós Károly, a kiváló író és képzőművész tervezte. A megnyitó előadás forró sikere igen biztató ígért arra, hogy az erdélyi magyar színház a jövőre rátalál önmagára — és a közönségre

Jellemző, nagyon jellemző

Nagyon mohó volt a gyergyó-szentmiklósi polgármester

Gyergyószentmiklós, szeptember 29.

Fordulatokban nem kevésbé bővelkedő felfüggesztés tartja izgalomban Gyergyószentmiklós lakosságát. Dr. Max. Cămpăan képviselő-polgármester tegnap reggel Csíkszeredára utazott. A délutáni vonattal már vissza is tért. Nyomban a hivatalába sietett és maga elé idézte Kassai Imre városi főjegyzőt.

Szigoru arccal hozta a főjegyző tudomására, hogy a csíkszeredai törvényszék hivatalos értesítése szerint, sikkasztás címén bünvádi eljárást tettek ellene folyamatba, vád alá helyezték, minek következtében kénytelen őt felfüggeszteni.

Azonnal elkészítette a felfüggesztő határozatot, melynek átvételét a főjegyző megtagadta. Kijelentette, hogy tudomása szerint semmiféle bünvádi eljárás nincs ellene, még kevésbé lehet vád alá helyezve, hisz ahhoz az ő meghallgatása is szükséges lett volna.

Cămpăan dr. képviselő másnap reggel azzal utazott Bukarestbe, hogy a főjegyző ellen hozott felfüggesztési határozatának szerezzenek érvényt. Ugyanazzal a vonattal Kassai főjegyző is Csíkszeredára utazott.

A törvényszék elnökehez kérvényt nyújtott be, melyben kérte ügye tisztázását. Ennek so-

rán kiderült, hogy Sáska Imre borszéki lakos képviselőjében dr. Sándor Balázs ügyvéd árva-pénzek elkezelése címén, néhány nappal ezelőtt, bünvádi feljelentést tett ellene. A feljelentést szabályszerűen iktatta az ügyészség, de eddig semmi egyéb nem történt.

Eszerint világos, hogy Gyergyószentmiklós polgármestere törvénytelenül felfüggesztette fel a város főjegyzőjét. A köztisztviselőkre vonat-

— Gyomor- és bélbántalmak, hasüregbeli vérpangás, izékonyság, migrén, kimerültség, szédülés, szívszorulás, rémes álmok, ijedősség, általános rosszullét, a munkaképesség csökkenése sok esetben rövidesen megszűnnek, ha a beteg néhány napon át reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet iszik.

kozó szabályrendelet határozottan kimondja, hogy végleges vádemelés esetén fűggeszthető fel a tisztviselő. Jelen esetben egy egyszerű magánpanaszról van szó.

Mondanunk sem kell, hogy Kassai főjegyző állásában marad, viszont Max. Cămpăan dr. eljárását és céljait élesen megvilágítja ez az eset.

A brassói Általános Takarékpénztár lakó- vagy üzletházra bekebelezett 600—800.000 lejes követelését megváltanám, esetleg megvásárolnám.

Ajánlatokat „C. F. 352“ jelígre továbbít Rudolf Mosse S. A. București, Bulevardul Brătianu 22.

Kolozsváron ideges nyugtalanságot keltett az érettségi vizsgáztatás lesújtó eredménye

Új vizsgáztatást követelnek a román tanulók szülei

Kolozsoár, szeptember 29.

A kolozsvári érettségi vizsgáztatás lesújtó eredménye városszerte nagy elkeseredést és ideges nyugtalanságot keltett. Eltekintve a kisebbségi szülőktől, akiknek igazán minden okuk megvan az elkeseredésre, a román tanulók szülei is a legnagyobb mértékben elégedetlenek, mert semmilyen kegyetlenül nem érezték még az Angelescu-féle érettségi rendszer könyörtelenségét, mint most.

A Regina Maria leányliceum növendé-

keinek szülei csütörtökön este érkekeztek ülték össze. Megelőzőleg már hosszú táviratot menesztettek Angelescunak s kérték a vizsgák megsemmisítését és új vizsgáztatás elrendelését. A 103 szavas távirat bőségesen indokolta is ezt a kérést s talán ennek tulajdonítható, hogy estére már megérkezett a miniszter telefonválasza az iskolához. Ez a válasz azonban nem elégítette ki és nem nyugtatta meg a szülőket Angelescu röviden csak annyit ígért, hogy a tanfolyamok utján meg-

fogja vizsgáltatni a kiküldött vizsgabizottságok működését és magatartását s a mennyiben valahonnan szabálytalanságról kap jelentést, úgy ott elrendeli az új vizsgáztatást.

Figyelemre méltó, hogy az elbuktatott román diákok támadó cikket helyeztek el a Coasa című élesen türemetlen román lapban s a lapot áruelű rikkancsok és diákok valóságos utcai tüntetést rendeztek az érettségi-rendszer ellen.

Vissza a középkorba

Berlin, szeptember 29.

A berlini lapok három igen érdekes rendelkezésről számolnak be. Az első szerint Liegnitz városában nyilvánosan kippellengézik mindazoknak a nevét, akik a hatóságtól kiosztott munkákat nem hajlandók elvégezni. A szász belügyminisztérium pedig azt rendelte el, hogy ugyancsak a nyilvánosság előtt pellengezzék ki a botrányokozók nevét. (Ezzel az intézkedéssel esetleg baj lesz, mert az egész nácipártot ki lehet plakátoztatni!) Poroszországban pedig három parasztot nyilvánítottak beestelennek, mert adósságaik fizetését megtagadták.

Lassan, de biztosan halad a Harmadik Birodalom a legsötétebb középkor felé!

Marosvásárhely polgársága küldöttségileg sürgette meg a községi választások kiírását

Marosvásárhely, szeptember 29.

A liberális uralom Dandea Emilt ültette Marosvásárhely nyakára. Dandea Emil már volt polgármester Marosvásárhelyen s akkori működésével eljátszotta minden lehetőségét annak, hogy a magya polgárság valaha is szívesen fogadja. Az ideiglenes tanács kinevezésével kapcsolatban a Magyar Párt el is határozta, hogy Dandea tanácsába tagokat nem küld, mert még a látszatát is el akarja kerülni annak, mintha Dandeaival a törvények után megengedhetőnek tartaná az együttműködést.

Csütörtökön a pártvezetőség újra gyűlést tartott s ezen, mint mindig, újra napirendre került a Dandea-ügy. Bernády György dr. volt marosvásárhelyi polgármester nagy beszédben szegte le, hogy Marosvásárhely magyarságának semmi oka nincs megváltoztatni eddigi magatartását Dandeaival szemben, ellenben minden oka megvan arra, hogy ki-sürgesse a kormánytól a községi választások kiírását, aminek törvény szerint már meg kellett volna történnie. A gyűlés határozata értelmében rövidesen 30 tagú küldöttség kereste fel Porubsky prefektust s kérte a községi választások kiírását, annál inkább, mert a törvény szerint ennek már meg kellett volna történnie s így az ideiglenes tanács már is törvénytelenül bitorolja a városvezetési hatalmat. A prefektus kijelentette, hogy pénteken Lapusnyán fel fogja keresni az ott tartózkodó miniszterelnököt s jelentést tesz neki a marosvásárhelyi polgárság kéréséről. A miniszterelnök válaszát majd közölni fogja.

— Elfogták a marosmegyei pénzhamisítók cinkosait. Tudósítónk jelenti: Né-lány nappal ezelőtt, amint már jelentet-tük is, a csendőrség letartóztatott négy falusi gazdát. A letartóztatottak 20 le-jes hamis érmeiket gyártottak és hoztak forgalomba nagy mennyiségben. A nyomozás abban az irányban is folyt, hogy kik segítettek a műkedvelő pénzhamisítók-nak a hamis érmeik elhelyezésében. Most aztán letartóztatták Biró Mihály medgyesi és Balázs Ádám csikmegyei ke-reskedőt. Mindkettőjükre rábizonyult, hogy összeköttetést tartottak fenn a pénzhamisítókkal s a hamis érmeiket ja-részenben ők hozták forgalomba.

Mosoiu nagyváradi polgármester szelíd nyilatkozata:

arról, hogy nem távozik, nem meneszti Bazili Mihályt, hogy nem lesz baj a nyelvvizsgából

Nagyvárad szeptember 29.

Nagyváradon liberális körökben olyan hírek keringtek, hogy Mosoiu Tibor polgármester, Bihar megye képviselője lemond állásáról és az elhunyt Mavrodi helyébe államtitkárnak nevezik ki.

Munkatársunk felkereste Mosoiu polgármestert, aki érdekes beszélgetés keretében a következőket jelentette ki:

— Nem tudok semmit lemondásomról. Államtitkári kinevezésemről terjesztett hírek légbőlkapottak.

Arra a kérdésre, hogy mi lesz Bazili Mihály villanyüzemi igazgató sorsa, azt válaszolta:

— Igyekezni fogok békésen elintézni az ügyet. Nem akarom, hogy ebből az ügyből olyan bonyodalmak keletkezzenek, melyek a város közönségének nyugalmát megzavarnák. A villanyüzem sokkal fontosabb a közbiztonság szempont-

jából, semhogy vezetőjét csak úgy egyszerűen le lehetne váltani. Szó sincs arról, hogy Bazili Mihályt elbocsássuk, az erre vonatkozó hírek túlzottak.

— A kisebbségi tisztviselők nyelvvizsgája milyen következményekkel jár?

— Hangzott el a következő kérdés.

— Nem is olyan ártalmas, mint általában hiszik — válaszolta a polgármester.

A nyelvvizsga miatt nem hiszem, hogy elbocsátások lennének.

Az az eredmény mindenesetre meg lesz, hogy akik kevésbé tudtak románul, most igrkezznek megtanulni.

Eddig a polgármester nyilatkozata, a mely így nagyon szelíden és biztatóan hangzik. Szeretnénk is hinni a polgármesteri megnyilatkozásban. Sajnos, hogy keserves tapasztalatok tanítottak meg arra: a kisebbségek felé elhangzott szép szavak a gyakorlatban mindig mások, egészen mások.

Érdekes ítélet

A kolozsvári ítélőtábla elmarasztalta az igazságügy-minisztériumot

Újra fel kell venni az állampolgársági névjegyzékbe a gróf Dégenfeld-családot — Két mágnáscsalád nem éppen példaadó harca huzódik meg az ítélet mögött

Kolozsoár, szeptember 29.

A kolozsvári ítélőtábla rendkívül érdekes közigazgatási perben hozott ítéletet. A pert Dégenfeld Kristóf gróf indította az igazságügyminisztérium ellen, amely

a grófot és családját ez év májusában töröltette a román állampolgárok listájából.

Az igazságügyminisztériumi intézkedés, a melyet a gróf és jogi tanácsadója, Frieder Mór dr. marosludasi ügyvéd törvénytelennek tartott, anyagilag is rendkívül súlyos helyzetbe hozták a grófi család, amely így az egyetlen törvényes lehetőséghez nyúlt: per indított az igazságügyminisztérium ellen.

A kolozsvári tábla egyizben foglalkozott már a kérdéssel, de akkor nem hozott döntést. Jelentős elvi kérdést kellett előbb tisztázni: vajjon a minisztériumi rendelet kormányzati ténykedés volt-e, vagy csak hatósági. Előbbi esetben ugyanis a döntés joga nem az ítélőtáblára, hanem a Semmitőszékre tartozik.

A tábla második tárgyalására pénteken délelőtt került sor. A kérdés elvi része tisztázódott,

a kolozsvári ítélőtábla illetékesnek tartotta magát és az igazságügyminisztériumi rendeletet hatályon kívül helyezve, elrendelte a gróf és családjának az állampolgári listákba való ismételt beírását és a

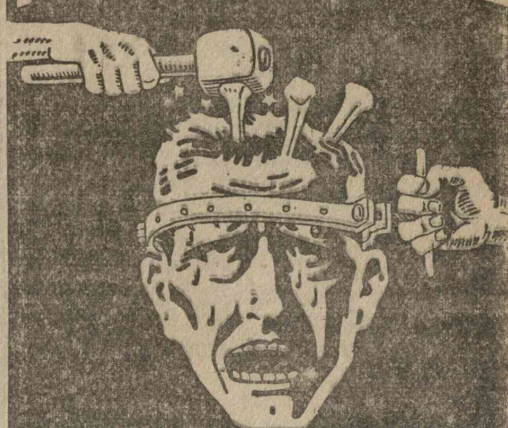
minisztériumot ezer lej jelképes perköltségben elmarasztalta.

A táblai ítélet két előkelő mágnáscsalád nem éppen izléses háboruságát zárta le, legalább egyelőre. Dégenfeld felesége báró Gerliczy-leány. A grófnénak valami örökösödési ügyből kifolyólag pere volt testvérével, báró Gerliczy Félix-szel, aki a valuta-megegyezésre való hivatkozással leánytestvérének 400 ezer pengő helyett csak 200 ezer lejt akart kifizetni az 1:2 beváltást aránynak megfelelően. A grófné férje tudta és beleegyezése nélkül előkelő pártfogót szerzett magának Magyarországon, ügyvédje révén. Keresztes-Fischer magyar belügyminiszter szólott bele a dologba. A belügyminiszter megálapította, hogy Dégenfeld gróf 1918 december elején nográdmegyei Szirák községi illetőségű volt. Ezt az illetőséget ő a magyarországi törvények értelmében a román állampolgársági listák összeállításág el nem vesztethette s így magyar állampolgárnak tekinthető. Ezen az alapon a grófné megnyerte a pert s a bíróság a 400 ezer pengő kifizetésére kötelezte Gerliczy Félixet.

Ezt a pénzt Dégenfeld grófnak mai napig sem sikerült felhajtani a sógorán, maga a pervezetés ténye azonban annyira felűhítette a bárót, hogy

olyan bosszút forralt, amit csak az ilyen előkelő személyek engedhetnek meg maguknak.

NEURALGINE

JURIST

FELÜLMULHATATLAN
GYÓGYSZER
FEJFAJÁS, HÜLES MIGRÉN,
REUMÁS FÁJDALMAK
ELLEN

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

Felesége révén, aki Stirbey hercegnő, sikerült elérnie a román igazságügyminisztériumban, hogy az alkotmánytörvény 39. szakaszának E) pontjára való hivatkozással törölték Dégenfeld grófot és családját az állampolgársági listából. Az alkotmánytörvény idézett része azt mondja ki, hogy aki magát idegen államhatóságnak veti alá és idegen államhatalom védelméhez folyamodik, az elveszti állampolgárságát.

A perindítás során Dégenfeld gróf aztal érvelt, hogy neki felesége lépéséről semmi tudomása nem volt, ő ilyenre felhatalmazást a feleségének nem adott. Egyébként

1909 óta kutyalbái illetőségű s 1918-ban nem szirák, hanem kutyalbái lakos volt

Ezen az alapon kapta meg az állampolgárságát az összes törvényes formaságnak betartásával. A magyar miniszter megálapította, valamint a Magyarországon érvényben levő honossági törvények rá nézve nem bírhatnak törvényerővel. Különben pedig sógora levelével is bizonyítja, hogy Gerliczy báró bosszúálló hajsziájának az eredménye volt a minisztériumi rendelet. A bemutatott levélben Gerliczy báró kiméletlenül fenyegetőzik s kilátásba helyezi, hogy koldusbotra fogja juttatni.

A kolozsvári ítélőtábla elfogadta Dégenfeld gróf ügyvédjeinek jogi érvelését s így hozta meg a fenti ítéletet. Valószínű azonban, hogy ezzel az ítélettel az ügy még nem zárul le véglegesen. Előkelő összeköttetések szerepelnek benne s ezek az összeköttetések találnak még módot a nem nagyon példaadó harc folytatására.

Kitűzte a revíziós-bizottság a temesvári telekspekulációs-ügyek tárgyalását

Temesvár, szeptember 29.

A telekeserek ügyében a revíziós bizottság csütörtök délelőtt tűzte ki a tárgyalásokat. Szeptember 29-ére Löffler G. alpolgármester ügyét, október 1-től 4-ig pedig Table Miklós városi főjegyző, Vladescu J. városi tanács tag és műegyetemi tanár, Bujor Imbroane járásbíró és a többiek ügyét tűzték ki.

A telekspekulánsok emlékezetesen politikai befolyásukat arra használták fel, hogy értéktelen külvárosi telkeiket a legértékesebb belvárosi telkekre cserélték be. A panamáról annakidején a temesvári magyar párt rántotta le a leplet és több temesvári polgár nevében támadta meg a jogtalan telekeseréltetést. Az ügy fejleményeit Temesvárt nagy érdeklődéssel várják.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindazon előfizetőinket, akik előfizetésüket nem a helyi pénzbeszedő útján, hanem postautalványon vagy személyesen, a központi kiadóhivatalnál vagy valamelyik fiókiadóhivatalunkban szokták rendezni, szíveskedjenek figyelemmel kíséreni a CIMKEJÜKÖN FELTÜNTETETT LEJÁRÁST, ha az előfizetésük lejár, gondoskodjanak idejében az előfizetés megújításáról, hogy lapunkat megszakítás nélkül küldhessük.

Baradlai László:

Hősök csontváza a zsákban

Hős és vitéz Puha Andrásnak, akinek sírját tegnap hantolták ki a szatmári katonatemetőben, a többi hősszel és pilétével egyetemben, hogy megmaradt részeit közös mauzoleumba helyezték el, a kezembe fogom a kezét.

Csak a csont maradt meg a kezéből, mintahogy csak csont maradt meg a többi testrészéből. A húst és a bőrt megejtette az enyészet. Huszonnyolc éves volt Puha András és 1914 decemberében halt meg. A szerveitlen anyagok túlélték a testet. Puha András nyaka körül egy ócska kis szövetfoszlány épen megmaradt. A foszlányon világosan követhető a hajdani k. u. k. hadsereg zöld parolija. És megmaradt egy ócska bádóg kulacs, amelyet a halottal együtt temettek el.

A kéz, amelyet a kezembe vettem, jobb kar lehetett. A gyűrűs ujjon még most is fityeg az arany-karikagyűrű.

Menyasszony, vagy feleség siratja? Ki tudná most már ezt kikutatni?

A halál jegyese volt Puha András. Meghalt ment 1914 decemberében. Honnan jött, ki volt, mit csinált a földön? Kérdések, amelyek botorság feltenni, hiszen felelet úgy sem jön rá sehonnán.

Az őszi nap halvány fénye világítja meg a feltárt sírokat. Apró keresztek hirdetik, hogy az életben, ki volt a csontváz? Furcsa nézni a halálfejet, aki még a halála után is viseli a nemesi előnévét. Kézdivásárhelyi Várhelyi Gábor, született 1894-ben, hősi halált halt 1914 december 2-án. Mellette Petár Teofilovics. Szerb hadifogoly volt. Itt halt meg, a szatmári fogolytáborban. Egy másik tábla röviden jelzi: Ilucz Szavó Mikelaka, Arad megye, élt huszonegy évet.

Puha András keze engedelmesen simul a kezembe.

Az egyik ujj, mintha pádlóan mutatna a körülötte, mögötte és utána élő világra. Érzem, tudom, hogy mit akar mutatni ez a kéz.

Talán azt, hogy jobb így, megbékélve, megszabadulva az agy és a husz kinzásaitól. Megszabadulva a gyomor sürgetésétől. Ott, ahol ő van, már nem kell nyelvizsgát tenni, nem kell félni, hogy az ember kirepül az állásából. Puha András helyéért nem tülekednek az éhes emberek. Puha András már senki sem gyanúsítja irredentizmussal és kommunizmussal. Puha András már senki sem törődik.

Már az is elfelejtette, akinek gyűrűjével a kezén halt meg Puha András.

Katonák emelik ki Puha András megmaradt részeit. Új lakóhelyet kap Puha András, aki meghalt palamiért, amihez voltaképpen semmi köze sem volt. Huszonnyolc éves volt Puha András. Ha élne most negyvennyolc lenne.

Zsákokba rakják a hősök csontjait.

Duzzadtan telik meg a zsák.

Mind nem is fér bele.

Puha András keze kinyulik a nyitott zsákon.

Újját intőn felemeli, mintha figyelmeztetné az élőket.

Hősök mennek a zsákokban a legutolsó utra. Vitézek csontjai keverednek össze. Románok, magyarok, szerbek és ismeretlenek csontjai nagy, mindent betöltő testvériségben.

Legfelül Puha András aranygyűrűs csontváz-ujja

Kinyulik a zsákból és inti a világot.

★

Két csitri lány nézi a szomorú zsákot: Az egyik: Te, én félek, hogy az éjszaka ezzel fogok álmodni. A másik: Bolond vagy te. Mit kell már ezektől félni? Nem fél ezektől már senki sem.

Az egyik: Nézd azt a kezét, hogy kinn van a zsákból. Mintha mutatna valamit. A másik: Tisztára fantazista vagy. Nem mutat az semmit. Holnap beteszik a közös sírba, ott azután mutogathat amennyit akar, senki sem törődik vele.

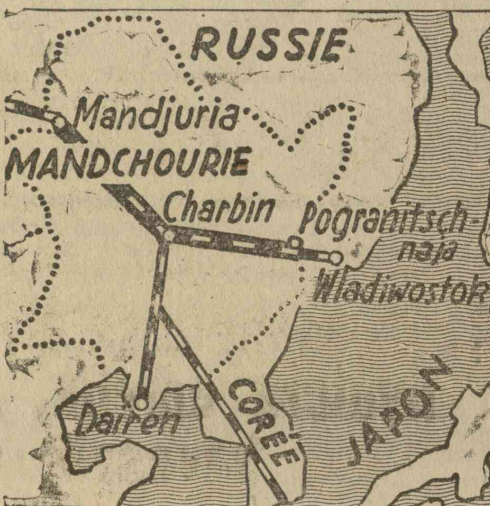
★
Holnap beteszik a közös sírba, ott azután mutogathat amennyit akar.
Ez az igazság
A halottnak soha sincs igaza. A halott hiába figyelmezteti az élőket. Hiába mutatja: mi lett belőlünk. Senki sem hallgat rá, senki sem okul sorsából.

★
Holnap beteszik a közös sírba, ott azután mutogathat, amennyit akar.

ABLAK

Két párisi lapban érdekes vita folyik, amely Hitlerrel foglalkozik. A vita nem forog politikai kérdések körül, hanem sokkal érdekesebb és a nagyközönség számára csiklandósabb kérdéssről. Arról ugyanis: van-e Hitlernek, a birodalmi vezérnek szorosabb vonatkozása egy nőhöz, vagy sem. Gaston Thierry, a Paris Soir című lapban azt állítja, hogy Berlinben ma egyike a legnagyobb hatalmaknak Leni Riefensthal, az ismert német filmszínésznő, még pedig annál az egyszerű oknál fogva, mert első vonatkozásai vannak Hitlerhez. Gaston Thierry a német filmszínésznőt egyenesen a Harmadik Birodalom Dubarryjának minősíti, ezzel is jelezni óhajtoán, milyen nagy befolyása van a vezérre. Gaston Thierry megírja azt is, hogy Leni Riefensthal Hitler előtt zsidó férfakkal, bankárokkal tartott fenn bensőbb összeköttetést. A Paris Soir cikkére Georg Bernhard, a Párisba emigrált német újságíró válaszol a Pariser Tagblattban. Válasza maró gunnyal van átitatva. Georg Bernhard egészen nyíltan kétségbevonja, hogy Hitler képes volna a női nem iránt vonzalmat érezni és ha Leni Riefensthal mint kedvese szerepel, ezt csak azért teszi, hogy port hintsen a világ szemébe. Amolyan alibiszerkelem ez. Eddig a két újságíró. Meliknek van igaza, természetesen nehéz eldönteni. A dolog csattanója kétségen kívül az, hogy Leni Riefensthal anyja zsidó volt. És ez igazán jellemző, akár a francia, akár a német újságíróknak van igaza.

AZ ELADOTT KELETKINAI VASUT

A keletkinai vasútvonal Mandzsúria és Pograditschnaja közötti szakasza, az orosz-japán kiegyezés értelmében, 170 millió yen ellenében, Japán birtokába ment át.

— Vihar a temetkezési egyetben, bűnügyi zárlattal. Aradról jelentik: Az aradi gyári alkalmazottak temetkezési egyesületében a vezetőség gazdálkodása miatt újra heves botrányok törtek ki. Az egyesület tagjai a vita folyamán egymásnak mentek. Több tag feljelentése után kivonult a helyszínről a vizsgálóbíró. A vizsgálóbíró jelentése alapján a törvényszéki elnök elrendelte a temetkezési egyesület vagyonára a bűnügyi zárlatot.

— Nyolc év a megölt apósért és anyósért. Lugosról jelentik: A lugosi törvényszék annak idején 8 évi börtönrre ítélte Barabás Béla óbabi földművest. Barabás ez év július elsején egy veszekedésből kifolyólag megölte apósát és anyósát. A tábla most megerősítette a törvényszék ítéletét.

— Államellenes izgatás címén vád alá helyezték Csiktaploca község bíróját és pénztárnokát. Csikszederádól jelentik: Több alkalommal ismertették azt a kishegyre menő harcot, amit Csedő Imre volt csiktaplocai időközi elnök, a község választott bírja, Miklós Árpád ellen folytat. E harc egyik elsörmörít hajtása az a bűnvádi feljelentés, melyben Csedő államellenes izgatással vádolja Miklós Árpád községi bíró és Helló János pénztárnokot. A csikszederádai ügyészség államellenes izgatás címén, a Marzescu—Mironescu rendőrvény alapján vádat emelt Csiktaploca időközben felfüggesztett bírja és pénztárnoka ellen. A mai kort határozottan jellemző per rövidesen tárgyalásra kerül, melynek kimenetelét egész Csikmegye élénk figyelemmel kíséri.

★ Orvosi hír. Dr. med. Herskovits Erzsike orvos-kosmetikus külföldi tanulmányutrá utazott.

— Szörénymegyei hírek. Lázár Vikencie zsubári lakos, akit a törvényszék különböző betörések miatt 3 évi börtönbüntetésre ítélte, nemrégiben megszökött a börtönből. Szökése óta újabb sorozatos betöréseket és szélhámosságokat követett el. A napokban a lugosi rendőrség elfogta és a megalkodott betörőt vizsgálószállította a börtönbe. — A közoktatásügyi miniszter Kolling János szapárfalvai állami elemi iskolai tanítót áthelyezte és a tisztára magyar anyanyelvű községbe olyan tanítót helyezett, aki egyetlen szót sem tud magyarul. A község lakossága kérvényt intézett a lugosi tanfelügyelőséghez, hogy magyarul tudó tani-

tót helyezzenek a magyar község iskolájába. — Banda Tudor és Velca Miklós temesszlatinai lakosok a kocsmában összevesztek. Veszekedés közben Banda késével öt késszurást ejtett ellenfelén, akit súlyos sebeivel a lugosi kórházba szállítottak. — Kisszurdok községben, a kőbányában dolgozó Faur Miklós fejére nagyobb kődarab esett. Sérüléseivel a lugosi kórházba szállították. — Roşiu Péter rafnai lakos, a szénával megrakott szekerről a lovak közé esett. A kocsik kerekai átgázoltak rajta. Súlyos belső sérüléseivel kórházba szállították. — Barnafalván, Caldaraşi Simon lakásán, vigyázatlanságból tűz támadt és a ház leégett.

— Sepsiszentgyörgyi hírek. Tudósítónk jelenti: A délutáni órákban ismeretlen tettes beurrant dr. Nemes Pál sepsiszentgyörgyi katonai állatorvos lakásába s onnan az egyik szekrény felnyitása után 15 ezer lejt magával vitt. A gyaru Fábán Erzsike, az állatorvos cselédjére esett, akit átadtak a sepsiszentgyörgyi ügyészségnek. — Kupán Imre kézdímarionfalvai lakos feljelentést tett a csendőrségben, hogy ismeretlen tettes csűréből nagyobb mennyiségű szénát és egy pár lóhamot elloptott. A feljelentés alapján megindított nyomozás hamarosan eredményre vezetett. Sikerült ugyanis elfogni a tettest Farkas Imre, ugyancsak kézdímarionfalvai lakos személyében, aki ellen az eljárás megindult. — Ince Sándor sepsiszentgyörgyi gazdálkodó földjéről eddig ismeretlen tettesek mintegy 2 mázsa törökbuhat szállítottak el. A mezei tolvajok kézrekerítésére a rendőrség bevezette a nyomozást.

★ Jenny grafologusnő, csak még pár napig marad Brassóban. Fogad: Alsó Villa-utca 1-a. sz. alatt, délelőtt 9-1-g, délután 3-8-ig. Vasárnap délután nem fogad.

— Román lapok szerint újabb altanfelügyelőket neveznek ki Csikba. Csikszederádól jelentik: A kulturális Csikmegyei Államügyes miniszter kormányzása óta egy tanügyi felügyelő, egy tanfelügyelő és három altanfelügyelő látja el az iskolák ellenőrzését. Tehát etekintetben nincs hiba. Hat magasabb rangú tanügyi férfiú árgusszemekkel vigyáz a csikmegyei kultúróna életmegnyilvánulásaira. Így érthető meglepetéssel olvassuk a Curentulból, hogy újabb két altanfelügyelőt nevez ki Angelescu miniszter. A szerencsés jelöltek Suteu Izidor csikstusnádi és Jamandi csikszenttamási állami iskolai igazgatók. Erdekoldésünkre a csikszederádai tanfelügyelőség nem erősítette meg, de nem is cáfolta a hírt. Valahogy úgy néz ki a dolog, hogy újabb két ellenőrző szervvel szaporodik a csikmegyei kultúróna. Így rövidesen odajutunk, hogy minden felekezeti magyar iskola mellé kerül egy-egy tanfelügyelő.

★ Emberi sorsok a címe André Malraux új könyvének. A legnagyobb könyvsiker, francia kiadása egymillió példányban fogyott el. A Prix Concorat irodalmi nagy díj nyertese ára fizve 102 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

FIGYELEM!

Tíz finom cigareta elegáns csomagolásban 12 Lei
A CIGARETTA NEVE?

UNIREA

12 lejért 10 UNIREA cigarettát kaphat szép dobozba csomagolva. AZ UNIREA CIGARETTÁK nikotintmentesítve vannak, szópoka nélkül, alakjuk nagy és elegáns. AZ UNIREA CIGARETTÁK megőrzik illatukat és egyesítik magukban a legfinomabb cigaretták ízét és aromáját, amelyet, hogy NIKOTINMENTESEK.

SZIVJON UNIREA CIGARETTÁT!!

★ Fischer Vilmos okl. zongoratanár, a bécsi állami Zeneművészeti Főiskola diplomájának tulajdonosa, október 1-től kezdve zongoraorákat ad. Jelentkezni lehet naponta fél 2-től 3-ig Fekete-utca 7. szám alatt.

Időjárásjelentés. A Budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a következő huszonegy órában a hőmérsékleti viszonyok változása lényegtelen.

— Szublimátot ivott. Temesvárról jelentik: A gyárvarosi Neptun fürdő előtt eszméletlen fiatalbembere akadtak a járókelők. A fiatalbembere Weiszberger Béla 23 éves kereskedővel azonos, aki szublimátot ivott. Weiszbergert be szállították a kórházba. Állapota életveszélyes.

— Majdnem az összes csiki jegyzőt áthelyezték. Csikszederádól jelentik: A csikszederádai főispáni hivatalban napok óta nagy sűrűs-forgás van. Kevés kivétellel a megye összes községi jegyzőit kicserélik. A legutóbbi bucaresti főiskolát végzett jegyzőtanfolyamon eredményes vizsgát tett négy jegyzőt jegyzőt el akarja helyezni a megye s állítóg ez a körülmény tette szükségessé a nagyszabású áthelyezéseket. Ertesülésünk szerint több jegyzőt főszolgabírói belső szolgálatra osztanak be. A hírtelen jött áthelyezések általános elkeseredést idéztek elő a megye jegyzői karában.

★ Van szerencsém a n. é. brassói és vidéki közönséget értesíteni, hogy Brassó, Calea Victoriei 17. (vált Kut-utca) sz. a. „Römer“-féle vendéglő ez évi okt. 1-től átszervezte a legjobb meleg és hideg ételeket, valamint fajtiszta italokat szolgálunk ki napi árak mellett. Abonenseket — házon kívül is — elfogadunk. Kérjük megkísérlni. Menü három fogás 25 Lei.

— Rakovszky ismét megbízást kapott a szovjetdiplomáciában. Moszkvából jelentik: A Vörös Kereszt Tokióban október 20-ikán kezdődő 15-ik nemzetközi értekezletre a szovjetdelegáció tagja lett és utazott, élén Rakovszky volt londoni és később párisi szovjetkövettel. Amint emlékeztet, Rakovszky amiatt bukott ki a szovjetdiplomáciából, mert egyik leglelkesebb és legkitartóbb híve volt Troczkijnak. Amikor a Sztalin-többség lehengerelte a troczkista ellenléteket, Rakovszkyt visszahívták Párisból, kizárták a kommunista pártból és egy szibériai kisvárosba száműzték. A tavasszal aztán Rakovszky többévi kiközösítettség után levelet intézett a kommunista párt központi bizottságához s hitet tett a Sztalin-irányzat mellett. Azóta ismét jó szemmel nézik a hivatalos szovjetkörökben s most ismét diplomáciai megbízást adtak neki. Valószínű ezek után, hogy rövidesen ismét vezetészerephez jut a szovjetdiplomáciában.

★ A kutya sporteszeri tenyésztése, nevelése és idomítása. Hosvay Lajos M. Kir. Gazd. tanácsos, a Magyar Ebtényésztők Országos Egyesületének ügyvezető igazgatója írta ezt a részletes vezérirányzat, ebtényésztők és ebkedvelők számára. Az összes kutya fajokról ismertetésén kívül, az ebtényésztés egész területét tudományos alapossággal, de mégis mindig a gyakorlat igényeinek megfelelően dolgozza fel és azonkívül a vadászek, őrző és haszonebek, házi és törpeebek, vagy luxus-ebek fejezeteiben külön ismerteti minden egyes válfajtát és tipust, felölve az ebtényésztés és ebkedvelés sporteszeri vonatkozásait is. Az alapvető nagy munkának, 371 oldalas, 120 képpel ellátott, teljesen átdolgozott és bővített második kiadása 150 lej a B. L. könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 58. az udvarban.

Capitol Mozdó, Brassó

Felejtse el gondjait, jöjjen el és gyönyörködjön kedvencei legjobb filmjében

Paul Hörbiger — Jenny Jugo

„BAKFISASSZONY“ (FRÄULEIN-FRAU)

című csodaszép zenés operettjében.

Pótműsor: Zenerészlet a „Nürnbergi mesterhálok“-ból és Paramount zsurnál.

Matiné: Szombaton d. u 3 órakor: „Lángpokol“ HANS ALBERS, VASÁRNAP d. e. 11 órakor: NAGY KATO.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A bank és betétes egyessége normális hiteléletet teremti?

A kisebbségi pénzügyintézetek összefogása naiv álom

Arad, szeptember 29.

A konverziós törvénynek nemcsak a mezőgazdák megmentése volt a célja. Ez volt a legfontosabb, de egyúttal likvidálni akartak egy olyan mulaszt, amely az egészségtelen hiteléletet megteremtette. Ha egyoldalú is a törvény, az csak az ország egyik — igaz, legnagyobb — rétegét igyekszik is talpra állítani, kétségtelenül megéri az áldozatot, ha ennek nyomában elérhető volna a másik cél: az egészséges hitelélet megteremtése.

Mi a helyzet Aradon?

Ez a vízesőpp egész biztosan az egész óceánt tükrözi.

Hat számottevő pénzügyintézet van Aradon, ebből

kettő pontosan fizette és fizeti betéteseit, tehát nem egyezkedik. Néhány intézet egyezkedik, közülük kettő már meg is egyezett. A másik kettő is meg fog egyezni és ez érdektelen is, mert hiszen muszáj megegyeznie, erre kötelezi a törvény. A fontosabb kérdés az:

mit nyer a megegyezéssel a betétes, vagy a pénzügyintézet?

Informátorunk, akit ebben a kérdésben felkerestünk, annyiban érdektelen fél, hogy intézete nem egyezkedik, mert eddig is pontosan fizette betéteit és ezután sem kíván igénybe venni moratóriumot. Amellett kisebbségi pénzügyintézet is.

Amikor fejtegeti előttünk a konverziós törvény állami intencióit, megállapítja, hogy eddig a kérdés két étepején túljutottunk.

Első etape: elégedtek az adósságot, leírták a mezőgazdasági tartozások 70 százalékát;

a második etape: ki fizeti ennek az adósságlelengedésnek a számláját? 500 millió erejéig az állam, a többit a betétesek.

A harmadik etape az egész kérdés likvidálása

volna, de csak akkor, ha tényleg előállna az a helyzet, hogy a konverzió elérte volna a kitűzött célt, első sorban, hogy segítene az adóssággal terhelt mezőgazdák, másod sorban, ha a betéteket hozzájuttatná most már az egyezkedés után, legalább betéteiknek megmaradt részéhez. De sem egyik, sem a másik nem következett be teljes egészében. A mezőgazdák nál

De vajon elértük-e ezt a célt, egészségesebb hiteléletet következett-e be? Vagy remélhető-e, hogy most, a pénzügyintézetek és a betétesek közötti megegyezés olyan helyzetet teremti, amely a mult drága likvidálásának árán meghozza a nyugalmat minden oldalon?

Arra keressük a feleletet, hogy az adósságrendezés klasszikus földjén ez a legutóbbi radikális lépés, hosszú időre legalább is, véget vet-e az adósságrendezések sorozatának.

Első sorban

csak azokon segítünk, akiknek módjukban volt a 30 százalékot kifizetni s ezzel megszabadultak terheiktől, míg a többinél

csak szubjektíve segítünk,

mert ha kevesebb is, de csak fennáll a tartozásuk. Már pedig ez az utóbbi a nagyobb rész.

A betéteknél még ennél is sokkal rosszabb a helyzet.

Akinek van — például — egy millió lej betéte, most megegyezik az intézettel az átlagos 40 százalékban. Volna tehát 400 ezer leje. De csak volna, mert hiszen a megegyezés rendszert 10 évre szól és még az sincs pontosan meghatározva, hogy milyen időközökben, tehát az is lehetséges, hogy csak a tíz év utolsó évében jut pénzhez.

Ugyanott tart tehát pillanatnyilag a 400 ezer lejevel, mint az egy millióval: nem vehet rajta kenyeret, nem köthet vele üzletet.

A mult tehát nincs likvidálva, a hitelélet nincs felszabadítva. Egyszóval: hiányzik a tabula rasa, mely mindent lezárna és új, egészséges alapon indulhatna meg a román pénzügyintézeti politika.

Ehhez hiányzott az adósságrendezési törvény-nél a megfelelő állami támogatás.

A törvényhozás csak kötelezettségeket ír elő, de nem gondoskodott arról, hogy ha már ilyen mélyen belenyúlt a magángazdálkodásba, új forrást nyisson meg vérvesztésének pótlására.

Maradunk tehát továbbra is az adósságrendezés klasszikus földjén, ahol várjuk az újabb rendelkezést, amely talán kevésbé elhibázott lesz, mint az eddigiek.

Az élet azért nem áll meg...

Mindennek ellenére azonban, ha csendesen, ha óvatosan is,

újra megindult a hitelélet.

Egyelőre ez még igen szűk térre szorítkozik: rövidlejáratú tárcaváltók — 3-4 hónapra — már elég gyakoriak. A kereskedők már ismét kapnak áruhitelt. Ugyancsak kötnék áruháradt üzleteket s megindultak a hitelnyújtással össze nem függő egyéb folyó üzletek is.

Viszont

a gyárilap teljesen emancipálta magát a pénzügyintézetektől.

Megduzzadt tőkéből bőven tudja fedezni pénzügyi szükségletét, tehát nincs szüksége kölcsönre.

Ugyancsak

megindultak ismét a betétek a pénzügyintézetek felé,

ahogyhogy újabb ismét erősen megsaporodott a számottevő pénzügyintézetek betétállománya. De a betétek legnagyobb része csak igen ritka esetben bízza egy intézetre betétjét, öt-hat intézetben helyez el különböző összegeket.

A KEDVEZMÉNYEZETT PÉNZ-
INTÉZETEK PUSZTULTÁK EL
ELSŐSORBAN

Jellemző, hogy a határszállon, főleg az erős nyomás alatt álló kisebbségi pénzügyintézetek tartották meg igen nagy küzdés árán erejüket. És ezt talán főleg annak köszönhetik, hogy tudták, a saját erejükre vannak utalva és ehhez mérten folytatták üzleti politikájukat.

Az állam, az impérium első napjaitól elárastotta támogatásával a román intézeteket. Hatalmas nyereséget biztosított részükre már a koronabeváltásnál. Elsősorban ezek az intézetek kaptak állami hitelt, egyházi betéteket, olvasatlan visszleszámitolást. Megtörtént, hogy egy nagy aradi kisebbségi intézet egy aradnagyei kis falusi bankhoz fordult pénzért és kapott is, mert a kis aradnagyei intézet olyan óriási visszleszámitolási hitelt élvezett, hogy

bőven volt módjában adni. Ennek ellenére ezeknek az intézeteknek jó része mégis tönkrement, mert üzleti politikájának csak ártalmára volt a bőséges állami támogatás.

A pénzügyintézeteknek tehát

első sorban nem állami támogatásra van szükségük, hanem arra, hogy ne nyomják el őket.

A mesterséges támogatás elrontja vagy csak ideiglenesen tartja fenn azt a pénzügyintézetet, amelyik üzleti politikáját erre rendezi be.

VÉGÜL: A BENNÜNKET LEG-
JOBBAN ERDEKLŐ KÉRDÉS, A
KISEBBSÉGI TÖKE ÖSSZEFOGÁSA

'Aki a pénzügyintézetek életében altruista célokat jelöl meg, — feleli a kérdésre informátorunk —, tudatosan vagy tudatlanul, elfelejtkezik róla, hogy

a bank kapitalista vállalkozás, amelyik üzletleleit csak bonitás szempontjából bírálhatja.

Ha nem ezt teszi, visszaél a mások bizalmával és jótékonykodni is csak a mások pénzéből tud.

A kisebbségi pénzügyintézeteknek Romániában első feladatuk minden viharban megőrizni erejüket, fenntartani az intézetet, hogy a kisebbségi részvényes vagy betétes amugy is erősen megnyomorított helyzetét ne ássa még jobban alá.

Ami ezen túl lehet, az csak kulturális feladat lehet:

támogatni a kisebbségi kulturát

az elért haszonból, erejéhez mérten. Aki nem ezt hangoztatja, vagy nincs tisztában azzal, mit jelent egy kisebbségi pénzügyintézet becsületes vezetése vagy tudatosan demagóg.

Ennél többet egy pénzügyintézet csak állami támogatással tehet, erről pedig kisebbségi helyzetünkben beszélni is humoros.

A kisebbségi töke összefogása? Mit jelent ez ma már?

Mit fogjunk össze most? Egy csomó rossz részvényt? Immobili betéteket? Késő!

Külföldi segítségről szó sem lehet, a tömeges lelki átalakulása sem várható ebben az irányban. Maradna

a szövetkezeti politika.

Talán az egyetlen cél, amelyet lehet és érdemes is most kisebbségi szempontból kitűzni. De még ehhez is meg kell újra nyerni a tömegek bizalmát, mert pillanatnyilag hogyan bizyon a kis falusi szövetkezetben, amikor a megdönthetetlennek hitt nagy bankokban is elusztott a pénz?

Ez talán kegyetlen igazság, de igazság és csak ennek a beismerése, minden politikai demagógia kiküszöbölése és józan üzleti politika hozhatja helyre a mult hibáit és mentheti meg a még meglevő kisebbségi pénzügyintézeteket.

Asztalos Sándor

Világvárosi fényreklám Aradon

A brassói Schmoll-gyár nagystíliú reklámja

A Schmoll-Pasta Részvénytársaság mindenkor súlyt helyez arra, hogy nemcsak gyártmányainak kitűnő minőségével, de ötletes és nívós reklámjaival is feltűnést keltsen. Néhány nap óta Arad város közönsége elragadtatással szemléli a színházépület tetőjére szerelt 12 méter hosszú s 3 méter magas Neon-telepet, amely gyönyörű vörös és kék világításban hirdeti a Schmoll-Pasztát általános ismert márkáját.

A Schmoll-gyár számos reklámötletének kivételével tette magát már figyelemre, de Romániának ez a legnagyobb transparense, amelyet Arad kapott először, bizonyosságot tesz arról, hogy a Schmoll-gyár felfogása mennyire helyénvaló, hogy nem elég a tudat, hogy az áru jó és ugys fog, de a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett a fogyasztó emlékeztetést lekötő mindennapi gondok és bajok szükségessé teszik az oly általános reklámot, amely naponta figyelmes-sé tegye a fogyasztót, hogy ne felejtse el ezt a gyártmányt megvásárolni, amelyhez ugys annyira ragaszkodik.

Aradváros pedig gazdagabb egy látványossággal, mert ezzel a Schmoll-cég valóban ahhoz juttatta.

SPORT

Itt a megoldás a Nemzeti bajnokságban:

Az öt másodosztályú csoport létszámát nyolcra emelik, az első osztályba beveszik a TAC-ot is

Bukarest, szeptember 29

A Nemzeti Bajnokság intéző bizottsága elkészítette jelentését melyet szombaton az elnöki tanács elé terjesztenek.

A jelentés szerint közel harminc kérdés érkezett be az ország minden részéből, hogy emeljék fel a másodosztályú bajnokság létszámát mert a beosztásnál több érdemesmultu egyesületet figyelmen kívül hagytak. Két megoldás lenne: vagy hatodik csoportot állítanak vagy felemelik az egyes csoportok létszámát. Valószínű, hogy az utóbbit választják. A hatodik csoport létesítésének ugyanis sok ellenzője van.

Az eddigi hat csapat helyett tehát nyolc lenne mindegyik csoportban. Ha ez a terv megvalósul, akkor a következő csapatok kerülnek be:

1 csoport: Victoria Konstanca, Sportul Studentesc Bukarest.

2 csoport: Ilsa és TMTE Temesvár.

3. csoport: CFR Nagyvárad és KAC Kolozsvár.

4. csoport: Hargita Székelyudvarhely és Fiski CFR

5. csoport: Franco Romana Braila és Dunai Tengerészek Galac.

Természetesen ez még nem a végleges névsor.

Ugyancsak a TAC ügyében is szombaton dönt az elnöki tanács. Általában már az a vélemény is hangot kapott, hogy nem egészen igazságos volt a döntés a TAC ügyében. A szabályoknak nem egészen megfelelően játszották le Nagyszebenben a negyedik mérkőzést. Valószínű, hogy a TAC-ot is felveszik az elsőosztályú nemzeti bajnokságba és ezzel igazságot szolgáltatnak. Mint megírtuk, a többi egyesület sem ellenzi ezt a megoldást.

Egyelőre még csak előcsatározások folynak az országos teniszbajnokságon

Bukarest, szeptember 29

Az országos teniszbajnokságok egyelőre még csak az előcsatározások jegyében folynak. A résztvevők nagy száma miatt még csak az elődöntőkig jutottak. Az eredmények közül a következők érdemelnek említést: Férfi egyes másodosztály: Fromm Brassó—Stănescu Bukarest 6:4, 6:3, Cerbu—Bogdan Brassó 6:5, 6:4, Simon Kolozsvár—Danielopol 6:0, 6:2, Simon—Catargi 6:2, 6:2, Fromm—Gotlieb 6:1, 6:0, Fildermann—Hönn Brassó 6:2, 6:2, dr. Burger Szatmár—M. Vassu 6:3, 6:0. Radó Kolozsvár—Farkas 6:2, 6:3, Baicoianu—Von Stöhr 6:3, 6:2. Női egyes másodosztály: Barabassy—Dolecsko 6:4, 6:4, Kiss Magda—Segall 6:2, 6:4, Hossu Zoe—Georgescu 6:2, 6:2, Terviciné—Sturza 6:0, 6:1, Beiner—Teroviné 9:7, 6:1.

Perry a Csendes óceán bajnoka, a döntőben 10:8, 6:4, 6:3 arányban verte Stoeffent.

MAGYAR REKORDOT FUTOTT SZABÓ
MIKLÓS 2000 METEREN

— csütörtökön bejelentett rekordkísérletén Budapesten. Bár világrekordot akart futni, ez ellenfelek hiányában nem sikerült. Ideje 5 p 32 mp, új magyar rekord. (Régi rekord 5 p

36.8 mp volt). A francia Ladoumégue világrekordja 5 p 21.8 mp.

FARADT VOLT A NEMZETI: KIKAPOTT Aquila—Nemzeti 1:0 (1:0). Második olasz mérkőzést Aquilában játszotta a Nemzeti és kikapott, mert — fáradt volt a csapat.

BUDAPEST—MÜNCHEN 8:8 — a magyar ökölvívó válogatott első németországi mérkőzése.

500 METEREN KERÉKPÁROS VILÁG REKORDOT JAVÍTOTT

a francia Funcheux az álló rajtos indulásban, 33.4 mp-el. A régi rekord 34.1 mp volt. Ugyanő tartotta.

VASÁRNAP RENDEZI AZ S. M. T. E. HÁROMSZÉKMEGYE 1934. ÉVI ATLETIKAI BAJNOKSÁGÁIT

Nagy sportünnepe lesz vasárnap a Sepsiszentgyörgyi Munkás Testedző Egyesület sportpályáján. Ekkor kerülnek ugyanis lebonyolításra Háromszékvármegye ezévi atlétikai bajnokságai. A versenyen Soós József, Románia gerelyvető bajnoka és Hersényi János a K. A. C. univerzális képességű fiatal atlétája is indulnak, a megye minden számottevő versenyzőjén kívül. Az egyesületek között az S. M. T. E. által felajánlott értékes ezüstserlegért folyik a küzdelem. Az atlétikai bajnokságokkal kapcsolatosan nagy villám tornát rendez az S. M. T. E., amelyen a megye négy legjobb futball csapata, a K. S. E., Mercur (Kézdivásárhely), Klinger S. C. és az S. M. T. E. küzd a rendező egyesület 11 érmeért és bajnoki plakettjéért. Megverszte nagy érdeklődés kíséri a vasárnapi nagy sporteseményeket.

Irodalom

Költőavatás Székelyudvarhelyen

A székelyudvarhelyi Könyvnyomda Rt. nyomdájából és a szerző kiadásában egy verses kötet jelent meg „Gyónás” címmel. A versek szerzője Kováts Péter székelyudvarhelyi tanító. A kötethez Tompa László írt előszót és abból közöljük az alábbi részletet, mint Erdély egyik leghetesebb költőjének biztos meglátásait:

„...Kováts rendkívül hevülékeny lélek, mely agy-egy felhevülésében hirtelen tul is forr azon a vonalon amelyen tulforrni láthatólag indokolt lenne. Erősen nyugtalanodik a világ mai nyugtalansága miatt. Szeretné, ha az emberek jobbakk lennének, hogy jobban szerethesse őket. S mert ez a feltétele még nem nagyon akarózott teljesülni: sokszor keserű és gunyolódó, nehogy észrevegyék, hogy restelt érzései — a kívánt előfeltételek nélkül is — erőt vesznek rajta. Sokszor van dolga Istennel is, néha (jó unitáriushoz illő) hívó alázatossággal, néha azonban gyötörő kételkedés formájában, ami ugyancsak annak a bizonyossága, hogy a dolog erősen érdeklő lélek ügye.

Verseiről szólva: meg kell mondanom, hogy maga Kováts Péter több, mint amennyi belőle verseiben megtalálható. Ez, ha meggondoljuk, hogy még fiatal ember s hogy eddig eltelt éveiben erősen kellett harcolnia kenyérének biztosításáért, egészen természetes is. Az anyagon uralkodni tudó művészi fölényt, a formának végleges biztonságát — amihez sok tanulást, elmélyedést megengedő évek kellenek — még nem érthette el. Ezért kijelentései még nem mindig hatnak a szöveg fején találó kalapács leütésének határozottságával, sokszor igen sok szóval mondja el, amit akar, anélkül, hogy egészen elmondaná. Egyaránt belesik úgy a pongyolaság mint a keresettség hibájába is.

Mindezek azonban, ismétlem legnagyobb részben csak ideiglenes fogyatékoságok és Kováts Péter lelkes tanulmányosságával, fiatalos akarattal talán hamarabb is le fogja küzdeni őket, mint bárki gondolhatná. De addig is ezek az ideiglenes gyöngeségei, maradandó erőnyeivel együtt érdekes képét adják egy fehér izzású, vonzó költői léleknek. Magam elből a képből máris azt olvasom ki, hogy Kováts Péter, egy-két gyakorló év eltelté, s kelő lehiggadás után, értékes tagja lesz a ma ismert erdélyi irodalomnak váró utánpótlásának...

Itt közöljük a kötet egy sóhajátását:

EGYEDÜL...

Egyedül harcoltam,
s hittem, győzni fogok,
de győzelem-hitem
lassan hűtlenné vált,
tovapártolt tőlem,
társtalanul hagyott...

Azért küzdök ma is,
fogó akarással,
de néha megverten
szövetségre lépek,
barátkozni kezdek:
a megalkuvással.

Persze, ez a „megalkuvással” való fenyegetés csak hangulat az ifjú költőnél. Részben, mert a mai világban össze tudott sporolni egy ilyen kötetre való, részben mert a kötet címlaprajzát kibirta várni éppen e sorok írójától.

Székelyudvarhely örömmel avatja költővé Kováts Pétert, mert mindig örülni kell, ha egy ifjú a szellem és a költészet fegyvereivel indul el útjára, mintha a bosszu és a butaság fegyverét szorongatja fiatalságának leple alatt.

A kötet ára 25 lej és kapható a szerzőnél, Székelyudvarhelyen.

Kereskedelem

Miért jó piac Székelyudvarhely?

A napokban ezt a kijelentést hallottam egy utazótól: „Székelyudvarhely ma Erdély egyik legjobb piaca.”

Az utazó ezt a meggyőződés biztonságával és némi érthető lángolással mondta. Nem nekem, csak mellettem. Azzal már mentünk is; ő gyengébb piacok én pedig efféle „Lásuk”-ok felé.

Azóta mindig a fülemben csengett ez a hihetetlen kijelentés, vérszegény, de becsületes városkának ez a dicsérete, a krízis koszos áradásával előtört Erdély ilyen boldog szigetecskévé való avatása.

És ha olykor a nap legforgalmasabb szakában városunk „City”-jében jártam és kereskedőket láttam, akik a pultra hasalva keresztrejtvényt fejtettek, csodálkozva csóváltam a fejemet.

Végül is felkerestem a székelyudvarhelyi kereskedő társulat agilis alelnökét, Papp Dezőt kereskedőt és tőle kértem felvilágosítást.

Papp az alábbiakban magyarázta meg a „rejtély” okát,

— Az illető urnak igaza volt, mert hozzánk szívesen jönnek az utazók és szívesen jön az áru. Ennek oka nem az udvarhelyi piac kivételes gazdasági helyzetében rejlik, hanem abban, hogy a székelyudvarhelyi kereskedők, a legnagyobb nélkülözések árán is, hivatásuk és vállalt kötelezettségük magaslatán állanak és óvatosan és aggódva örködnek piacuk „bonitása” felett. Anélkül, hogy ezt valamerre is mondanám, nyugodt önértékeléssel jelentem ki, hogy városunk kereskedőinek száz százaléka nélkülöz, de legalább kilencvenöt százaléka fizet is. Nélkülöz olyan értelemben, hogy a nyáron egyetlen egy kereskedő volt három hétig fürdőn, az is orvosának legszigorúbb parancsára. Nincs itt sem több pénz mint más helyen, sőt. De Udvarhely kereskedő-társadalmá szilárd hittel és törhetetlen energiával áll, a múlt idők kereskedő-hagyományai mellett. És ezt tesszük amíg éppen csak lehet. És háliságnak, néhány évi stagnálás és el-elakadó szívverés után, mintha valami pénz-injekció ösztökélne gyorsabb ütemre városunk gazdasági vérkeringését...

Székelyudvarhelyi ablak

Egy pötty városunk fényes ábrázatán. Egy semmisség. De általában ilyen semmisségeken szokták kitörni az emberek a nyakukat. Talán egy smokkság, kicsinyeskedés, piszkálódás, de állítólag Napoleon is egy ilyen omacakon törte ki a nyakát Waterlooonál. Legalább is Victor Hugo úgy írja le, hogy Napoleon a „népek csatájának” mesteri megrendezője, figyelmen kívül hagyott egy, a lovassága előtt elhúzódó alattomos árkot. Napoleon sem nézett a lába alá, hát akkor, hogy nézzen egy székelyudvarhelyi polgár, akihez képest Napoleon, a világhódító csendes, szelid és zavartalan életét élte. Arról van szó, hogy a főutcán, a korzón, a járdán keresztül fekvő, szennypisz (satornácskát lefodó) vas-lemezek több helyen fel vannak görbülve. Éppen csak annyira, olyan rapaszul, sandán és sunyin, hogy pontosan beakadhat a gyanutlan polgár lába. Ilyenkor aztán két eset van. Vagy a cipő orráról, vagy a polgár orráról megy le a bőr. Elszoktunk már attól, hogy sorsunk intézésébe beleszólhassunk. Reményünk sincs arra, hogy városunkban meginduljon a harmónikus építő munka. A nagy közmunka, a polgárért, az életért. De akkor, amikor városunknak úgy jó egy negyede sétál, ha egyebet nem is tudnak vagy nem is akarnak megtenni, legalább ezt a sétált tegyék zavartalanná. Hiszen iszonyu nagy dolog az! Én nem is tudom, merészlem-e pázolni az eljárást... Hogy egyik városatya, abból a feszült atmoszférából, abból a dübörgő viharból, melyben városa polgáraiért küzd emelt fővel, összeszorított fogakkal és a vértanuság, az elhivatottság, a kötelesség, a kiválasztottság szentséges szent, véresen komoly és halálosan elrendelt tudatával az arcán, mondom, hogy egyik városatyánk, mindegy, hogy melyik, elfoglaltsága zugó oilágegyeleméből lepillantson e siralom völgyére s azon is a székelyudvarhelyi korzó járdáján felgömbült vas-lemezekre lepillantson és leszállva a kötelességteljesítés izzó trónusáról, a nép hozsannázó örömujjongása mellett bevonuljon a városházára s ott az alkotás teremteléselőtti csendjében ezt mondja mérhetetlen egyénisége Sion-hegyéről: „Nézzé Mihók, vegyen egy kalapácsot és kalapálja egyenesre azokat a felgömbült vasakat.” És erre rővezett Mihók venne egy kalapácsot és kalapálna. És ezzel nem volna semmi akadály annak, hogy nyugodtan sétálhassunk és még nyugodtabban felpillantgassunk abba a magasságba, hol egy-egy ilyen városatya trónol és akinek őszintébb perceiben eszébe döbben, hogy hogy a fenébe is juthattam ide? Hát Mihók bácsi menjen a kalapáccsal. Tegnap is egy letövedes hölgy terült el a járdán. Ami még nem baj. De megtörténhetik, hogy valamelyik városatya töri be az orrát. És akkor, jaj Istenem, akkor hogy fog kinézni az érebeöntött szobra, a korzó bejáratánál?!

S z i n h á z

Függöny

Ma este utoljára gördült le a függöny a nyolcnapos „szini-szezon” végeztével. Ma este utoljára utasította vissza a primadonna a milliárdos kezét mert a „szíve a másé a máháséé...!”; ma este utoljára mondott le a bonviván főhercegi és tisztá rangjáról, mert hát: „sáhárge liliomnak sáhárge a virága...”; ma este utoljára láttuk azt a kis pöttyöt a szubrett háta közepének környékén, ma este utoljára látta a táncos komikus „jó pofa”, ma este Battyán igazgató kiállott a függöny elé és a megmatottság és a csodálat hangján mondott köszönetet Székelyudvarhely közönségének azért, hogy voltak.

Hogy minden este voltak a színházban és minden este sokan voltak.

Nem a „körülmenyekhez képest” voltak sokan minden este, nem is a „viszonyokhoz képest” nem hozzámeren és összehasonlítva voltak sokan hanem békebeli vonatkozásban, tömegszerűen, félreérthetetlenül, — érthetetlenül.

Nem azért csodálkozunk ezen, mintha a szimpatikus együttes nem érdemelte volna meg a támogatást, hanem mert már-már belet nyugodtunk az élettest és az élőhang öröknek mondott varázsának a csodájába.

Nincs kizárva, hogy ez az érdeklődés egy bizonyos gép-csőmör kezdete és az élet közepontjába megint az élet trónfosztott királya fog kerültni: az ember.

Harmónia

Nem tudjuk, van-e olyan elmélet az elméletek tömegében, hogy tulajdonképpen egy mindent átfogó egyensúlyi törvény uralkodik a világon. Hogy minden gondolatnak, eszmének, — legyen az jó vagy rossz — minden tetteknél — legyen az büns vagy széplőtelen — minden hangulatnak — legyen az vidám vagy elkeseredett — meg van a világ valamely sarkában a kiegyensúlyozó ellen-gondolata, ellen-cselekedete, ellen-hangulata. Ezért van szép és rút, bűn és erény, kacagás és sirás, stb.

Na már most: ha egy ország, vidék, város, vagy egyén olyan peches vagy szerencsés, hogy benne, illetve körötte egyoldalú egyensúlyi tételek torlódnak, akkor az a terület, közösség vagy ember boldog, illetve boldogtalan. Ha viszont keverve jelennek meg ezek az adottságok, tételek, akkor áll elő a harmónia, melynek éppen olyan szükségszerű kelléke a boldogság mint a boldogtalanság.

Valami efféle elmélet-szörnyiséget kellett kiiznadjunk ahhoz, hogy Székelyudvarhely életmenetében a harmónia némi szinképet tudjuk kimutatni.

Mert sirni, igazán nem nice. De tessék még ilyen elméletek árán is, a föld fenekéből is előteremteni a rossz ellen-jóját, az árnyék ellen-fényét és a

sírás ellen-kacagását. Mert valahol meg kell lennie és oh! nem szabad önzőknek lennünk: Ha rugnak és ez fáj nekünk, gondoljunk arra, hogy aki rug, annak bizonyára jó. Ha sirunk, melegítsen az a gondolat, hogy valahol boldog kacagás bugyborékol az örökre kék ég felé és ha éhezünk, vigasztaljon az a gondolat, hogy talán már a szomszédban rakott-káposztát esznek fiatal malac-feltéttel.

Itt már csak az elméletek segíthetnek. Egyszóval: Székelyudvarhelyen harmónia mutatkozik.

Mert igaz, hogy négy magyar ur, a sióár jelen és a kétségbeejtő jövő elől idegenbe vándorolt, de viszont szombaton és vasárnap négy esküvő zajlott le, mely remélhetően legalább is ugyanannyi új magyar életet jelent.

Mert igaz, hogy egy kisebbséget kipofoztak az állásából, de ugyanakkor beabba egy többségi.

Mert igaz, hogy iksz magyar tisztos és tanító elbukott a vizsgán, de ugyanakkor ugyanannyi be is iralkozott (Nem magyar ugyan, de elméletünk szerint nem szabad önzőknek lennünk.)

Mert igaz, hogy meg ne próbáljuk jogainkra hivatkozni, de ugyanakkor másnak eszébe sem jut a jogtalanság.

Mert igaz, hogy ...

— Nézzé, doktor ur, lazítsa meg ezt a kényszerzubbonyt rajtam, az Isten áldja meg, hiszen csak azt akartam mondani, hogy Székelyudvarhelyen harmónia van ...

S P O R T

A Munkás Testedző Egylet

most megtartott közgyűlésén, a megjelent tagok, a megszűnés előtt álló egyesület fennmaradása mellett döntöttek és elhatározták, hogy fennállását minden körülmények közt biztosítják és az egyesületet az ipartestület és az özsziparosság védőszárnyai alá helyezik. A régi vezetőség lemondott, amit Luka Ferenc, aki sok éven át az elnöki tisztet töltötte be, lendületes megnyitójában indokolt. A lemondott tisztikar helyébe a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel a következőket választotta: elnök: Szőke István, ügyvezető elnök: Rájk József, alelnökök: ifj. Nagy Dénes, Barabás Béla és Kováts Jenő, titkár: Sebestyén Mihály, intéző és tréner: Bartalis Lajos, pénztáros: Kováts Jakab, jegyző: Benkő József, gazda: Sente Gyula, szertáros: Balási Jenő, ellenőrök: Keszer Albert és Dolvig Kerestély. Örökös diszelnököknek megválasztották Luka Ferencet és örökös disztagoknak Balási Ernőt és Marcon Gézát.

I n t e r u r b á n

I. Nemes főkapitányt a belügyminisztérium, további intézkedésig felfüggesztette állásából. A felfüggesztés indoklása az, hogy a főkapitány nem működött összhangban a prefektúrával. A felfüggesztésen nem csodálkozunk. Nemes főkapitány a legkorrektebbül, nemzeti-ségre és vallásra való tekintet nélkül töltötte be hivatalát.

★

A kormány a regáltól olcsó szőlőt küld Székelyudvarhelyre, azzal a féltő gondoskodással, hogy a szőlő-kura jót tesz a tudóknak és a szívnek... Vajon akkor is küldött volna, ha nem tudnák hova tegyék azt a fene sok szőlőt?

Hogy jót tesz a mi tudóknak és szívünknek!

C, c, c....!

★

Az idén sokkal több tanulóiratkozott be Székelyudvarhely iskoláiba mint tavaly. Számuk az intézetek közt a következőképpen oszlik meg. Állami elemi friskola: 282, állami leányiskola: 212, állami óvoda: 67, felekezeti elemi iskola: 296, állami liceum: 212, rom. kath. főgimnázium: 201 ipariskola: 72, reform. tanítónőképző: 250.

Istenem, micsoda optimizmus.

★

Dr. Crişan ma három lappal, köztük két zsolival, nem tudott „kimenni”. Istenem micsoda pesszimizmus.

★

Ottó, ird meg rögtön: a táblával mit csinálunk?!

Fizessen elő

a

BRASSÓI
LAPOK-ra

Vasárnapi Lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

HAJÓS ALICE:

„Gyógykongresszusok”

A beteg itt vérzik szemünk előtt, külső és belső sebeitől, nyavalyáitól borítva. Mindnyájan remegve gondolunk rá, sokan szeretnénk elbujni a látvány elől, sokan merőn rászegzett tekintettel bámulják, egyebet se látva, mint sebeket s már a véget érzik: a hullaszagot. De egy bizonyos: mindnyájan tudomást veszünk róla, mindenkinek számolnia kell vele. Testét, felkelt fekélyek borítják: egészséges emberek kenyér és cél nélkül lebzselnek, a tengődés-vonal. (mert már színvonalnak nem nevezhető), naponta süllőedése, háborúk veszedelme, ostoba kényszerek, diktatúrák. Fájdalmak, testi-lelki nyomorúság, úgy az egyesnél, mint az egészénél. Mint valami kóros daganat hatalmasodott el rajta a szenvedés. Az optimisták krízisnek hívják, átmeneti időnek tekintik, talán hirtelen váltólanak, amit a beteg idővel levett magáról, hogy aztán frissen tápáskodjék fel sebeiből.

De kétségbeesésre még sincs ok. Ahogy legrégibb nyelvemlékünk, a Halotti Beszéd mondja: „és odutta vala nékik paradysumot házoá”. És adotta vala nékik kongresszusokat orvosságoá, — mondom én. Mert higgyétek el, nem vagyunk elhagyatva szenvedéseinkben, értelmetlenül a fájdalomnak kitéve, pusztulásra szelmeve, sem segítség nélkül. A jószág gondviselés szüntelen processzióban szállítja orvosainkat: a legkiválóbbakat közülünk, a kik körülöttünk sürögve forognak, bajainkat enyhíteni, nyomorúságunkat csökkenti akarják.

Kongresszus kongresszust követ és mind arra van hivatva, hogy az emberi szenvedést szüntesse, hogy életünket könnyítse, hogy bajainkat, az emberi részvételest és ostobaságot leszerelje, de nem mint a leszerelési konferencia, hanem a fájdalomnak igazi, gyönyörű leszerelését hozza.

Itt van mindjárt a kongresszusok sorában elsőnek a prágai filozófiai kongresszus, melyre a világ legkiválóbb gondolkodói gyűltek egybe. Milyen megragadó, milyen fenséges! Az ember, amint felemelt tekintetét a kor kicsinyes nyavalyáiról, s a tiszta igazság fényére veti epedve pillantását. Az ember, aki a krízis borsóján is szépet álmodik, akinek az örökkévalóság a hazája, aki a kornak nem áldozza fel a végtelen időt. A kongresszus, melytől az irányítvesztett ember utmutatást, példát, vigaszt vár. A kongresszus hemzsegett a lélekemelő szónoklatoktól. A kongresszus a szellem szabadsága mellett foglalt állást. A kongresszus kimondotta, hogy nincs fasizma, marxizma és liberális filozófia, csak egy bölcsélet van: az igazság. Hát nem gyönyörű ez?

De aztán egy kis hiba történt. „Emil Utitz professzor hangsúlyozni kezdte, hogy az élelemzés nem elegendő, hanem a filozófia azt követeli, hogy a filozófus egész emberi mivoltát, súlyát vesse latba az eszméért. Driesch professzor a vitában Schopenhauer idézte, aki ugyan megírta a világ leghíresebb pesszimizma rendszerét, de maga korántsem volt az és nem élt saját filozófiájának követelményei szerint.”

Köszönjük, uraim, köszönjük a példamutatást. Ki után igazodjunk mi, szegény átlagemberek, ha Önök, a világ legkiválóbb szellemei, afelett vitatkoznak, lehet-e egy eszmét hirdetni és másként élni, vesse-e egész emberi súlyát latba a gondolkodó, vagy sem? Talán így szólt az előző professzor: „aki az ideált személyesen óhajtja megvalósítani, az nyújtja fel az újat”. De mi könnyen rájövünk a hüccsülságra, hiába a sok származó szónoklat.

Ami pedig a beteget illeti, mert hisz folyton róla beszéltek, ő motoszkál a fejében: a daganat nőjön, terjedjen tovább, hatalmasodjék el rajta, borítsák be a sebek egészen, míg vége lesz. De elfelejtik a fenkölt fürkészőket, hogy akkor nem lehet majd a tiszta igazságot nyugodtan kutatni, mert nem lesz kinek és nem lesz miért s elfelejtik, hogy „primum vivere”, hogy előbb élni és csak aztán filozófolni.

Aztán kivetkezett a világ pszihotechnika-kongresszusa Prágában, az egészen fiatal tudományé. Ha valamire, úgy erre a tudományra rálik Nietzsche elnevezése a „Vidám tudomány”. Vagy talán nem egyszerű, csodálatos dolog, hogy finom műszerekkel, bonyolult technikai készülékekkel meg lehet állapítani a lélekben szunnyadó tulajdonságokat, képességeinket pontosan lemérni, kibeni minőségüket látozók, hogy aztán mindenkinek a

MÁRAI SÁNDOR:

ANGOL ÓRA

Reggel tizkor indul a kitünő vonat a Viktori-pályaudvarról a kontinens felé. A vonat teljesen üres. Az angolok kezdik megtanulni az otthonmaradás művészetét.

Az „otthon” számukra elég tág fogalom. Az állomás falán öles plakátok hiogatják a szigetlakókat olesó és julányos ausztráliai kirándulásra. Ez az ő kis, meghitt világbirodalmuk, ez nekik az „otthon”. India, Kanada, Ausztrália, Dél-Afrika. Kicsi, de az öök.

A vonat üresen megy a kontinens felé. A vad, az exotikus kontinens felé. A sziget őszi verőfényben sülkerezik. Kis házak előtt fekvőszékben hevernek a munkanélküliek és pipáznak. A Themse fellett sárga, ópiumos köd, Óceánjáró hajó érkezik, most válik kelté a Tower hidja. A daruk forognak és rakodnak. Ötszáz éve rakodnak ezen a parton, a Themse partján, a világ legnagyobb tengeri kikötőjében. Az indiai dokkok tele hajóval. A vonat félórát már, lassan megy a külső-

rosokon át. Nincs vége Londonnak. A vonat is csendes, zajtalanabb, mint odaát, a kontinensen. Itt a szigeten minden csendes. Mint a „Varázshegy” alakjai, akik szanatóriumból térnek vissza a „sikföldre”, úgy érzem magam. Londonból most elhazni az, amit a „Varázshegy” hősei „milde Abreise”-nek neveznek. Még egy állomás, aztán a csalorna s aztán a „sikföld”. Mi vár odaát? ...

A vészféket nézem. Itt kellene ma-

radni. ... Itt kellene maradni, mert sehol a világon nincs olyan jó kézirat-papír, mint Londonban s nekem ez a fontos. A tinta is más, a toll is más. A nadrágtartó is más. Itt kellene maradni, mert a „elkük is más. Például tudnak mosolyogni. Ez az angol mosoly személyes, jóindulatú. Neked szól, személy szerint; nem a gépies francia vigyor, amely kijár a „ca na”-hoz, min a hulladékcsont a levezetőcsatornához; nem az a felféccentés, amely a mi „hogy van”-

unk sallangja. Lassan mosolyognak. Itt kellene maradni, mert mindenre ráérnek. Mert Dickenstől tanultak mosolyogni, szemlélődni, Dickens szelídítette őket. Két-háromszáz év előtt még híres-vad nép volt ez, brutális és fegyelmezetlen, szabados és erőszakos. Ma minden angol megszeli, ha elmúlt ötvenéves. Aki nagyon mérges természetű köztük, az elmegy a dominiumra. Aki megmarad a szigeten, az alkalmazkodik, vagy száműzik. Itt kellene maradni, mert éppen csak annyira szeretnek dolgozni, amennyire feltétlenül muszáj. Mert nem szeretnek történni. Tudnak ülni. Tudnak egy ujsághír fölött félórát gondolkodni. Mert már sehol nem becsülik meg az írókat, mint itt. Mert kitünő színházai vannak s még sokkal kitünőbb publikumuk van. Mert mindent az egyénre szabnak és utálják a konfekciót; egyénre szabják a ruhát, a cipőt, az igazságot és a büntetést is. Mert szabadok. Mert ugyanakkor fegyelmeztettek. Mert a cselédek megköszönik, ha kiszolgálják, de ugyanakkor lelkükben függetlenek atól a szörnyű pszichozistól, hogy hálásnak kell lenniök a munkáért. Mert az oxfordi és cambridgei diákok határozati javaslatban mondták ki, hogy élni fontos és jó dolog s a jövőben nem hajlandók „királyért és hazáért” háborúba menni. Mert ugyanakkor, ha rákerül a sor, mindegyik lelkiismeretesen teljesíti a kötelességét, királylyal és hazával szemben is. Mert tisztelik a magánéleletet, mint sehol. Mert tudnak szociális közösségben élni, alkalmazkodni és uralkodni. Mert kitünőek a lakások és a közlekedési eszközök. Mert az udvariasságuk nem alázza meg azt, akinek juttatják. Mert itt nyomtatják legszebben a könyveket s ma itt olvasnak legjobban könyvet. Mert már régen nem lesz a világban parlamentarizmus s itt még mindig lesz. Mert kitalálták azt a fogalmat, hogy „uriember” s az ő fogalmazásuk szerint mindenki uriember, aki nem

Ericó Mühsam:

Őszi reggel a börtönben

Mikor reggel a lép felett a lég szennyes köddel teli, busz ősz küld kellelten szélet s fáradtan a lombot veri; mikor a harmat szürke szenny és hervadt szirmon szörnyű könny, sűrű szürkesség minden, új napon is régi közöny s te: évek óta busz fogoly, furod szemed a semmibe: akkor agyad izzóra forr s a szemedet könny lepi be. Ilyenkor nincsen gondolat, üresen, fáradtan kutat az agy, míg messzi ég alatt feldereng végre a tudat. Nyugton nézed ilyenkor a

vasrácsot és börtönfalat; de izzó törvény ostora kerget belül s vad akarát, hogy híven végezd dolgaid, légy hü a mühöz s életed szenteljed azoknak, akik mind együtt éreznek veled! S ahogy hisszük, hogy ez a nap az ősz ködös, felhős egén még áttör s új erőre kap: ugy higgyed, hogy még van remény! Jövőrszág a ködben még, fáradt szemed nem nézheti: a falra nézel. Rajta kép: a párod kepe. Intsz neki.

Ford.: Gréda József.

képességeihez mért legmegfelelőbb foglalkozást ajánlják? De mit szólnak a tudós kutatók ahhoz (és ez az, amiért a tudományt vidám tudományoknak nevezem), ha egy végzett mérnök, akiről a műszer hibátlanul kimutatta, hogy nemcsak remekül rajzol, hanem azonkívül nagyszerű érzelme van a természet tudományokhoz s a csillagászatokhoz különösen — boldogan megy el tyukszemirtő-ügyöknél? Mit érünk a finom mérőszerszámmal, a hibátlan következtetéssel, hogy képességeinknek a vegyes állás felel meg legjobban, ha nincs egyéni állás? Mit érünk, ha kimutatják, hogy megbízható gépész lesz valaki, rábizhatják nyugodtan az egész üzemet, gyárat, ha nincs gyár?

Akadott olyan előadó is, aki azt ajánlotta: legyen két foglalkozása is egy embernek, hisz a mai világban oly nehéz boldogulni. Milyen gondos, látszik, hogy szívén viseli sorsunkat. Mert mindent inkább ki fognak találni: legyen minden ember egy Mezzofanti, ezermester, borsorkány, mágus, tudós, csak arra nem fog-nak rájönni, hogy inkább a körülményeken, a gazdasági helyzeten kellene változtatni. Nem mindegy, hogy egyszeres, vagy többszörös munkanélküli valaki? De azért csak továbbra is kutassanak, kísérletezzenek, tartsák a kongresszusokat az optimista fiatalok (többnyire fiatal professzorok voltak az előadók), hisz a jövőért dolgoznak, melyben még bizunk néhányan. De mi lesz a beteggel, kérdem megint csak halkan és csökönyösen? Csak maradjon nyugodtan, szenvedjen, türiön, viselje sorsát. A fő, hogy pontosan meg lehet állapítani, megbízható kalauz lesz-e, vagy sem?

Előkelő és hatalmas volt a pár héttel ez előtt lezajlott kongresszusa a British Medical Associationnak, az angol orvosszövetségnek Bournemouthban. Itt már nem elvont igazság fürkészői tárgyaltak, nem volt szó a pszicho-

technikusok okos és praktikus gépezeteiről, hanem magáról a szenvedő emberről, a magános betegről. Halljuk hát, mit mond Lord Horder, a kiváló tudós, az álmatlanságról és fejfájásról, hisz ez az a két betegség, melyben legtöbben szenvedünk. Először is ajánlja a lord, hogy kerüljük a nappali alvást. Ezenkívül tanácsolja az esti whisky azoknak, kik ugyis az italhoz vannak szokva. Az esti étrendet is gondosn válogassuk meg. Megállapítja továbbá a kiváló tudós, hogy az álmatlanság oka többnyire lelkiismeretfurdalás, megbánás, ezenkívül félelem, gyűlölet, harag, no meg a lelki betegségek. Megállapítja és tovább meg ajánlja magát. Adadja az ügyet az ideg orvosok csoportjának, a lelki betegek szakértőinek. És az ideg orvos tanárok így szólnak a beteghez, többnyire: „az ön fájdalma csak képzelt, nem szervi baj, nem áll fenn.” És azt hiszik ezzel feladatukat befejezték. Hogy a betegnek nincs segítve, a fájdalom fájdalom marad, hogy gyakran jobban szenved az ilyen „képzelt” beteg, mint az „igazi” azzal nem törődnek. Mi van a kínzó migrén, fejfájás, álmatlanság, lelki bajok mögött, miféle sebek, emlékek, nyomorúságok, milyen szeretetlenség-tévedések sora, gyávaság álszemérem, konvenció, az csak kevesünknek fontos. Mert sokan nem hajlandók legombolyítani még ma sem egy emberi életet, hogy belenézzenek a bajokba, nem keresik a sebek eredetét, az okokat.

És milyen többségben vannak azok, akik a lelki bajok fényűzését nem engedhetik meg maguknak, akik a közeledő eljese miatt foglalkoznak álmatlansággal. Ezeknek is whisky ajánlatos és helyes esti étrend? A whisky ajánló professzorral jut eszembe a szegény kis londoni írnök Virginia Wolf regényéből, Septimus Warren Smith, az igyekvő érzékeny és rajongó fiatalember, ki iroda után a köny-

veket bujja és a nagy nyilvános könyvtárakat, aki Shakespeare-t és Keats verseit habzsolja, mire felettese több sétat, mozgást ajánl. De nem kell már sétat, mert itt a háború, egyike az első önkénteseknek, hogy megvédje Angliát, amely majdnem csupa Shakespeare-darabból és szerelmes szonettből áll részére”. Azután barátsága tisztársával, Evanssal, akivel együtt lakik, harcol, viraszt és vitatkozik éveken át, amíg az ellenség a szeme láttára le nem gyilkolja. Már vége a háborúnak, mikor pár hónap múlva észreveszi, hogy nem tud érezni, hogy visszahozhatatlanul egyedül van, mintha gödörbe zuhant volna. És nem segít a szerelmes kis kalaposlány-feleség, akit Milanóból hozott magával. Néha magában beszél (hogy fél a kis Lukrétia az idegen városban) és olyanokat mond, hogy küldetése van, ki kell hárítnia a végső titkokat, nincs bűn, a fák élnek, mindenható szeretet és efféléket. Sokszor meg félelem száll rá és undor, látja ahogy az emberek mennek az utcán és látja, ahogy a hazugságokat kitalálják. És főleg látja Evansot a lángok közt és orhidea bokrok mögött, amint hívja őt. Elhozzatják hát dr. Holmest, az orvost, aki crickettet rendelt Septimusnak, könnyed labdajátékot a szabadban. Játsszék crickettet, ajánlja a szegény kis írnöknek, aki még harminc éves sem volt és már végigharcolta a háborút, találkozott a barátsággal, a halállal, látta az egész színjátékot véges végig. Játsszék crickettet, szőlő! Holmes doktor és elsieltett, mert a páciensétől szeretett elsielni, régi butorokat vásárolni, azt gyűjtötte. Septimus pedig a beteg, aki gyűlölte őt a crickett miatt, undorában levette magát az ablakból.

Ime, a mi orvosságaink: crickett, konferenciák és kongresszusok. És a beteg? Jogában áll kiugrani az ablakból.

vét a civilizáció kiskútja ellen, akármilyen társadalmi osztályhoz tartozik. Mert itt élnek kötő-oriemberek, kloakatisztító oriemberek és mert végső értelmezésben a király sem más számukra, mint egy végtelenül megbízható oriember. Mert soha nem vesztik el a fejüket, mert zsidó ünnepnapot választottak arra a célra, hogy a fontot elejtsék, ami nem izgatta fel őket, de félték, hogy a zsidók izgatottak lesznek ezen a napon helyettük is. Mert építészetben nincsen „stilusuk”, de London soha nem stilustalan. Mert nem adták meg magukat a pénznek, csak élnek vele. Mert utálják és sportszerűtlennek tartják a rekordokat, de szeretnek spórolni, mellékesen, megerőltetés nélkül. Mert nem imponál nekik, hogy a velszi herceg gyalog jár közöttük és este teát iszik és szendvicset eszik az uccai árusok bódéi előtt, mint mindenki. Mert úgy járnak a tengeren, mint mi a szülőpárosunkban. Mert minden idegen istent jóváhagynak és megfürnek. Mert, ha egyszer vettél egy kesztyűt egy angol üzletben, tiz év múlva is úgy kezelnek, mint régi kuncsaftot. Mert este felöltöznek sötét ruhába akkor is, ha egyedül ülnek odahaza. Mert admirálisok levelet írnak a papoknak arról, hogy a költőmadarak érkeznek, vagy elmennek. Mert az egész országban mindenki megfürdik minden reggel. Mert szeretik az állatokat és tisztelik az embereket.

... Másrészt persze meg kell fontolni, hogy tud-e kontinentális ember itt élni? Ki lehet-e birni az izoláltság önzését? Nevetségszerűségük? Mosoly és Knigge mögé fojtott éhségüket és brutalitásukat? Nem, ezek nem tudnak „lereagálni”. Enni sem tudnak. Szeretni sem tudnak, hibásan és egészségtelenül, rosszul isznak. Az alakok rosszul zárnak. Ha nem tudsz brüszkelni vagy golfozni, felakaszthatod magad. Nem vesznek emberszámba senkit, aki nem az ő vérükből született s nem nevelkedett közöttük. A nevelés pedigre fontosabb nekik, mint az ember mivolta, akit így megneveltek. Mert szükebbük és tisztátalanabb tartanak mindent, ami kontinentális. Mert átlagban kissé lassan gondolkodnak. Mert ürüfagyucsal főznek. Mert soha, sehol nem unatkoztam úgy, mint egyszer délután félőtkor, esőben, Londonban, a Piccadilly-tér közepén. Mert a hölgyek bajszot és körszakállt viselnek. Mert a sört melegen adták. Mert este tizkor kirúgnak a vendéglőből. Mert felfordulhatunk felőlük a kontinensen, vidéki kérdésnek tartanak. Mert angolnak születtek. Mert én — mit csináljak? — nem születtem angolnak.

*

De ez már itt a kontinens. Enyhe pánikszagával; s hordárokkal, akik nem külügyminiszterek, csak jó, komisz, szemtelen francia hordárok s lehet poszázni velük. A pámmalrel úgy nézünk egymásra, megértő pillantással, mint a cinkosok. Örül, hogy nem vagyok angol... Az utcán latin halaskofák ülnek, kócosan és toprongyosan, mint a forradalmi met-szeteleken a sansculottek asszonyai s lefejeznek, mert egyéniségük. Más a szemek fénye. Kétely van mögötte. Nyug-

talanság van mögötte. Két óra és Párisban leszek s nem veszem le a szálloda-liftben a fejemről a kalapot. Éjjel kettőkor sört fogok inni a boulevardon s csinálhatok, ami akarok, a kutya sem törődik velem. Mert beszélhetek a pincérrel irodalomról és Gide-del arról, hogy hol lehet Párisban jó pacalt enni? Mert szeretem ezt a zagypa kontinentális pánikot, ezt a per-marens életveszélyt, ezt a zsúfolt, izgatott, eszeveszett Európát rögeszméivel, piszkos onataival, tiszta elmével, megbízhatatlanságával, rossz pénzével, üres zsebével és cinkostársi meghittségeivel együtt. Mit csináljak? Mondom, nem születtem angolnak.

FEKETE FERENC (Nagyvárad):

Mint felszegetlen friss, fehér cipő

Mint felszegetlen friss, fehér cipő, olyan a mi szerelmünk: nem mérünk beléharapni, — a pékek intése is ott tornyosul fejük felett, a pékeké, kik alkotásuk gyümölcsét féltik tőlünk, mohó fiataloktól, meg párolgó friss szaga is van ez egésznek, félünk is talán, hogy megégeti nyelvünket az ize! Kerülgetjük. Talán a maeska járt így a mesében a forró kása körül! Szeretnénk is, de a torkunkat, az inyunket is féltjük, meg a tilalom-gátak is erős árnyat vetnek! Esténként — néha — ha az inyunkba a vágy lop nagy igézést, talán meg is kíséreljük feltörni a csendet, olykor harapó szájakkal félig készen állunk, de megriadunk mégis: hátha fogunk s inyunk nem ezért fehérlik! Akkor csak nézzük egymást tovább és nézzük magunk előtt a szerelmet, mely párosunk kínálkozón, de száz szabálytól, tilalomtól óva úgy áll előttünk, mint felszegetlen, friss, fehér cipő!

Baudelaire sirjánál

Páris, szeptember 29
A költő nem halt meg egészen, mert itt fekszik előtte, lábaidnál, kőből kifaragva, egészében. A kö-költő kő-lapon hever, elsovadt a tusában, csontváz-sorvány arca viaszsárga, szeme becsott, ajkai vértelenek és összezárnak. Mindezt nem láthatod, mert a költőt kő-lepel takarja. Ez azonban oly finom és légies, mint a pihe, hozzá képest durva alkotás még a brüsszeli csipke is. A művész, aki faragta, költményt írt a vaskos anyagból, amely látni engedi az összes vonásokat és oly lengő, rajongóan simul a halottra, hogy az, vélhetnéd, lélegzik fekhelyén.

A kőlap fejen oszlop nyulik a magasba s ennek közepén, egy kiugró könyökön, tenyerére támaszkodik és elnéz a sírok felett e fej, amely Baudelaire-é volt. Pontosabban, nem fej ez, hanem annak az arcnak és démonnak keveréke, amelyre a költőt jelentették. Óriási homlok, amelybe behullanak a kusza hajfürtök, zilált

pillantások, kiugró csontok, éhes mélyedések, amik a testet illetik. Vak szenvedések, italok, persek, összeomlások és örületek, amik a démonra tartoztak. Miután senki sem tudott úgy bántani, mint éppen ő és senki sem tudta oly sokakkal a lét misztériumait, tehát zárandokok jönnek hozzá a csupasz montpárnai temetőbe, hogy feltegyék neki a kérdést, amit egykor a költő oly vak kétségbeeséssel tett fel önmagának: „que le coeur se brise ou se bronce”.

Betegek jönnek ide zárandokokra, utcalányok a Montmartre-ről karikás szemmel és virággal, diákok a Quartier Latinból, részegesek beteg májjal guggolnak a kőlap előtt, menekült németek lihegnek a padon és ötnapos koplálás forró lélegzetét küldik a halott felé, fáradt öregek jelentik be, hogy már nekik is mindegy s végül mindenki sokkal nyomorultabban távozik, mint ahogyan érkezett...

(m. t.)

IV. Rosen Alice:

Ahogy én láttam őt... Aki fölött Damokles kardja függ

Vajjon nekem integet? — kérdeztem magamtól, megpillantva felszeg kézmozdulatait, amint ősz fejtét sunyig lekonyítva, a bíróság folyosóján jobbra-balra kémlelt, az orrán ülő aranykeretes csipetű mögül.

Semmi kétség, ez nekem szól, — vajjon mit akar?

Odamegyek hozzá. Gondos eleganciával öltözködő oriember, jóval felül az ötvenen. Futólag ismerem. Ő vezette a Pécskai kontra Westfried-tyú tárgyalását. Ugy látszik, emlékszik rám. De mit jelent ez a titokzatosság, ez a rossz lelkiismeretre valló összerendezés, ez az alázatos udvariasság, amely a létezésért is bocsánatot látszik kérni. Csak nagyon megfenyített gyermekeknél, társadalmilag elnyomott egyénekknél és alkalmi bűnözőknél láttam ezt az esdeklő tétovasságot, — de sohasem tapasztaltam független és jó pozícióju emberekénél. Ez az öreg úr végre is bíró, megszokta, hogy mások felett ítélkezzenek s a bírótól külsőleg mindig az önbizalom, némi nyugodt, de nem bántó fölényesség s minden esetben a biztos fölépítés jellemzi.

— Kérem, ... ha lenne olyan szives... egy

percre, idé, valamit elfelejtettem a múltkor, idé, óhajtanék megjegyezni, illetve mondani, illetve kérdezni, ... ha nem terhelném... „talán parancsoljon a szobámba” — és reszkető kezeivel már a zárba illeszti a kulcsot.

Egy pillanatig meghökkenve állok egy helyben, aztán belépek a szobába.

Most szemben állunk egymással. Látom, hogy sokkal nyugodtabb. A szobája megszokott négy fala közt biztosabban érzi magát. Aranyláncával babráll, aztán cipője orrát vizsgálva, kétszer végigsétál a szobában. Fel, le, kimért léptekkel, mélyen elgondolkodva. Kezdek türelmetlen lenni. Hát, kérem, mégis csak furcsa... Mint ha megérezté volna, hogy unom ezt a hosszú csendet, megáll, rámnéz komoly, szinte fürkésző pillantással. Rövidlato szomorú szürke szemek vannak, barázdákkal szántott, borotvált arca. Tokája tájékán petyhüdt barna bőr s a fehér gallér szeretettel öleli körül ezt a fáradt öreg nyakat.

— Ugye, legutóbb Ön volt itt a Pécskai kontra Westfried ügyben? — Igent bólintok. — Ugye, Ön mondta, hogy Váradról jött? — Ismét bólintok. Most elakad, láthatólag erőlkö-

dött, hogy kimondja, amit akar.

Végül belevág:

— Mondja, kérem, az én öreg váradi kollégám hogy boldogulnak az államnyelvvel?

— Nagyon jól, — mondom meggyőződésteljesen, — megtanulták s olyan „szentincákat” vágnak ki, hogy a nyerő fél csak úgy olvad a gyönyörűségtől.

— Jó, jó, de nem történik meg, hogy valamelyik nyilvános tárgyaláson elakad, illetve belesül?

— „Ilyesmire igazán nem emlékszem.”

— Kegyet hallott már engem román szöveget diktálni. Most mondja meg, de úgy, mintha eskü alatt vallaná: azok, odaát, — és bök egyet az ujjával, — a váradi kollégák, többet tudnak-e nálam?

Ez igazán kényes kérdés. Ha azt mondom: nem, ez sértene lokálpatrióta érzelmeimet, no meg az igazságot is, ha pedig azt mondom: igen, ez neki fáj. Csend van. Két rövidlato szürke szem néz rám ijedt könyörgéssel.

Kellemetlen ez a pillantás. Látom, hogy ujjával idegesen morzsolja az aranylánc szemét. Hamar mondani valamit, bizisten, nagy-képűnek tűnök magam előtt, ahogy így állok, míg ez a szegény őszhajú ember úgy néz rám, mintha egy ítéletet várna, mely halálos is lehet. A szájaszéle öregesen lepitytyed, úgy látszik, nem olvas le semmi jót az arcomról.

— Hm, hm, — mondom és most már én vagyok zavarban, — bíró ur igen bő szoknccsal rendelkezik és az ítéleteit kifogástalanul szerkeszti, már most, mondjuk, nem léphetne fel mint szavalóművész, Eminescu verseivel, viszont egy bírótól ezt senki se várja...

Olyan hálás, meleg tekintettel pislog rám, hogy szinte páras lesz a szemüvege tőle.

Köszönöm, hogy így gondolja, — mondja, — de mit gondol, ha vizsgáztatásra kerül a sor... amint hírlík, átengednének-e engemet... idé, nem buktatnának-e el? Csupa szorongás a hangja. Szinte érzik, hogy az aggodalom ezer karmos ujjal fojtogatja szegényt.

Biztosítom, hogy át fogják engedni, — csak arra figyelmeztetem, hogy olvasgatni kell román könyveket, irodalmat és történelmet is természetesen.

— Arra nincsen időm, legyint fáradtan és lemondóan. — Délután kettőtől hivatalban lenni, délutáni ítéleteket szerkeszteni estig... ugyan mikor érek én rá tanulni, ha csak az éjszakaiamt rá nem szánám, de nem való az már az én koromban... Aztán van még valami, — sugja, közelebb hajolva hozzám. — Ha egy nap két szót megtanulok, másnapra elfelejték hármát. Különös jelenség, már többször megfigyeltem, mintha csak valaki éjszaka megdézsmálná azt, amit az ember életében keservesen összeszűrt. Ugy látszik, ez a nyelvnek valami különös sajátossága, mert Szilassy barátom, mielőtt nyugalomba küldték, szintén ilyen tüneteket tapasztalt magán, román nyelvekék közber. Nem tapasztalta szintén, hogy gondolkodik, s egyszerre csak valami egyszerű szó nem jut eszébe, hiába kutat utána, menthetlenül elfelejtette...

— De igen, — felelem mohón s a hazugságba belepirulok.

Boldogan, sugárzóan néz rám. Hehehe — nevet kedélyes öregurasan s ahogy a keze tétován mozdul, az az érzésem, hogy hálából szeretne egy fricskát adni, vagy egy barackot nyomni a fejem bubjára, de idejekorán meggondolja magát s csak a kezemet rázza nagy szívdobogással... Most már csupa nyugodt derű egy kis időre, egy napra, vagy egy félőrára, szinte méltóságtejes mozdulattal igazítja meg orrán a evikert s ahogy az ajtóig kísér, szinte magasabbnak tűnik, úgy kihuzta magát... Már biztató leereszkedés van a hangjában, a mint mondja:

— Csak nem kell félni, nagysádka, nem mondom el senkinek, hogy milyen feledékeny.

MEGJELENT A

„Hermes” vasuti menetrend

XXXV-ik téli kiadása

Román, magyar és német szöveg!

Nagy menetrendkönyv 45.— lei.

Zsebménetrendkönyv 20.— lei.

Kapható az

ELEKES Hirlapirodában

Brassó, Strada Vocevodul Mihai 25.

A TÜNDERUJAK

régebbi évfolyamaiból egyes számok

a B. L. kiadóhivatalában kaphatók.

Annak a nagyszerű magyar kézimunka újságának régebbi számain kiadóhivatalunk a pénz előzetes beküldése mellett a következő árakban szállítja:

5 füzet megrendelése esetén drb.-ként	20 Lei
10 " " " " " "	15 " "
20 " " " " " "	13 " "
25 vagy több füzet	11 " "

A Tündérújak friss számai példányonként 45 — leibe kerülnek.

Ezek a régebbi példányok tehát nagyon olcsók és így a jó háziasszony asztaláról nem hiányozhatnak.

TOMCSA SÁNDOR:

A sajtótörvény
idevonatkozó
szakasza alapján,

— avagy: —

em, elég kérem,
a az ember meg-
egy regényt!

E lap, szeptember 23-iki, vasárnapi számában, mellékleten, talán éppen ezen az oldalon, cikk jelent meg: „Szvoboda Augustin rémtette” cím alatt, mely Tomcsa Sándor ama rémtettével foglalkozik, hogynevezett eljövendő bronzszobor regényt írt a Brassói Lapok és a Épujság olvasóközönségének.

Az inkrimált cikk ezzel kezdődik:

„Tomcsa Sándor regényt írt.

Ez az egyszerű és alig bővített mondat egyáltalában nem érzékelteti a teljesítmény nagyságát. Csak azok tudják...

Mivel e citem egyetlen célja a helyreigazítás, a dolog érzékeltetése és ezzel kapcsolatban a kényszerű önleplezés, a magamészéről a múlt heti, kifogásolt cikket y kezdtem volna:

„Tomcsa Sándor előleget kapott.

Ez az egyszeri és alig bővített mondat egyáltalában nem érzékelteti a teljesítmény nagyságát. Csak azok tudják...

(Általában egyszeregy — és bármilyen spontán és kiadó irásmű keletkezésének, fogalmazásának, születésének, robbanásának körülményeit kár és kiábrándító kutatni. Csegyetlen vigaszom lehet, ami határozottan sok rokonvonalat rejti a világirodalom egyik felhőkarcolójának művei és én „rémtettem” közt és pedig az, hogy Dosztojevszkij előleg nélkül nem volt képes leírni egy értelmes mondatot. Legjobb is így mondják élettrajzírói. Most alább ketten vagyunk az irodalomtörténetben. Hiszen jó, kérem: van abba valami, hogy „belső kényszer”, meg hogy „felgyült mondanivaló”, meg „adás” és miáfféle. De az sem kutya, hogy a kiadó revolvért fog az emberrel, ebben az esetben igazán végtelen lehet a dolog, mert a kiadó teljesen tisztában van azzal, hogy a pénzét úgy sem kapja vissza. Inkább akkor már valami reményűvel!

De nem is erről van szó, hanem arról, hogy a cikk továbbián a szerkesztőség 1: megtagadja a szerkesztői ismeretséget, 2: lustasággal várja 3: azzal gyanúsít, hogy nem ment el a Békeffy Lászlóval megbeszélés rávára.

Hát kérem: ad 1: szerkesztő ur! ne megküldtem azt az ívét, amit ottlétem stb? (Hámetán az igen tisztelt olvasó kölcsönre gondolt, akkor az igen tisztelt olvasónak halvány fogalma sincs arról, hogy egy szerkesztő milyen — elalt ember)

ad 2: a regénynek a felelősen hiressztelés ellenére már akkor volt — gondolva, mikor a szerkesztő már rég lemondott róla.

ad 3: majd örült vagyok, hogy, kérem szépen, ha én vagyok, kérem szépen, akkor „Békeffy Lászlóval randevuzzak” kérem szépen.

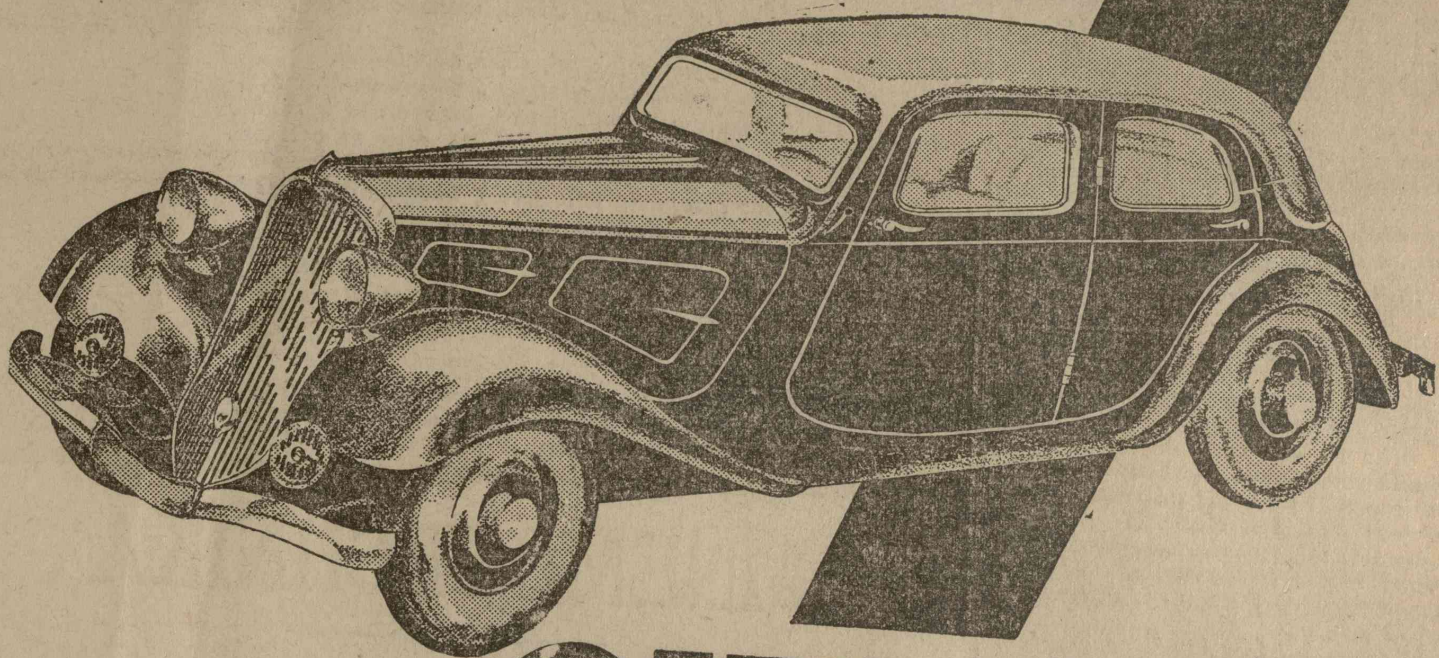
Továbbá: „hogy nem írtam meg szindarabomat, hanem csak elmondtam a darab tartalmát...” És milyen a büdös szerencsém volt, kérem! Alig hogy helyet foglaltam a színház lektőrszobájában, rövidzárlat történt, most tessék elképzelni, ha nem tudtam volna a darabom tartalmát? Hanem a szindarabommal most már egyszerűen teljesen készen vagyok. Még csak egy találat kell neki. Ez a legnehezebb. A darab megírni, igazán gyerekjáték lesz.

Továbbá: „...hogy Pesten felültem a nátra és egyszerűen hazautaztam a varhelyre.” Nézze, szerkesztő ur: most elárulom önnek, hogy nem is volt az olyan „egyszerű”. Azzal kezdődött a dolog, hogy mégis inkább Békeffyvel kellett volna randevuznom és azzal végződött, hogy Tövistől a vonat félreeső térséjén utaztam. Ami közbeesik, azt hagyjuk. Szerkesztő ur, kérem, kegyed egy tiszta és világos ész. Kegyed is volt Pesten, kegyed is volt fiatal, kegyednek is volt randevuja — ne tessék aggodni!

Békeffyvel, hát tessék mondani: lehet-e másképp? Én, igaz, az „egyszerűség” kedvéért a szerkesztőséghez akartam fordulni, de az tulkomplikált lett volna: május 25-ike körül járt már a dátum.

Továbbá: „...hogy megbeszéltek, mi-

Egy csodálatos teljesítmény...

CITROËN

BERLIN 7, NÉGY HENGER,
EGY LITER 300, FABINYI
ÁLTAL VEZETVE,

II. helyen végzett az általános és I.
helyen a kis (1500 cm³) henger-
űrtartalmu kocsik osztályozásánál,

a kolozsvári Auto Club által 1934 augusztus hó 31-én rendezett csillagversenyen!

Ez a gép a CLUJ—BUCUREȘTI—CLUJ
972 KILOMÉTERES UTVONALAT

16 óra, 16 perc és 33 mp. alatt futotta be,

59.700 átlagos órán-
kénti SEBESSÉG-gel

ÉS CSAK EGYETLEN EGY 8 HENGE-
RES ÉS HÁROMSZOROS HENGERŰR-
TARTALMU VERSENYTÁRSA előzte meg

André Citroën Részvénytársaság

ROMÁNIAI FIÓK:

București, Bulevardul Tache Ionescu No. 8. — Cioclop-garázs.
KIZARÓLAGOS ÜGYNÖKSÉGEK:

BUKAREST RÉSZERE:

ALEXANDRU COLIN, BULEVARDUL TACHE IONESCU No. 8 és 42

ERDÉLY TERÜLETÉN:

ING. ANDREI BISS, STRADA AVRAM IANCU No. 18. — KOLOZSVÁR.

BÁNÁTBAN:

„REGOM“-CÉG, BULEVARDUL BRATIANU No. 8. — TEMESVÁR.

EZ A CSODÁLATOS TELJESÍTMÉNY
KÉTSÉGTelen BIZONYÍTÉKA A

„CITROËN 7“

kocsik RENDKIVÜLI MINŐSÉGÉNEK.

Huzás az első kerekek után,
LENGŐ MOTOR, 4 független ke-
rékkel. Hidraulikus fékszerkezet.
Függeszkedés fonott rugózáson.
Herodynamikus „menocoque”
karosszéria, TELJES ACELBŐL.

Benzinfogyasztás: 8-9 liter 100 km.-en.
SEBESSÉG: 110 kilométer óránként!

A legyszerűbb és leggaz-
daságosabb gépkocsi

Ami a felépítését illeti, a „Citroën 7” kocsí úgy általában, mint legapróbb részleteiben kétségbevonhatatlan haladást jelent az összes — piacon található — gépkocsikkal szemben —

szerint egy brassói kis kocsmában találkoztunk és én megszegve ígéretemet, szó, se beszéd: felültem az autóbuszra és hazamentem...” „Én igazán nem tudom, szerkesztő ur, én olyan zavarban vagyok, bocsánatot kérek... hát másnap szerkesztő ur — én igazán nem tudom ért? — a szerkesztő ur, ott a telefon mellett, nem azt mondta, hogy: „nézze, maga velem nem találkozott”, ma tegnap délután felült az autóbuszra és hazautazott”. Én nem tudom miért lett ilyent mondani a telefon mellett és miért tetszik most itt nyilvánosítani... hiszen, ha jól tudom, a nagy asszony után küldik a lapot?!

Továbbá: „...hogy az utolsó négy kéziratoldal hiányzik”. Persze, kérem, hogy hiányzik de miért hiányzik? Azért hiányzik mert az egyik hősöm, vagy mondjuk így: regényalakom, a 156-ik oldalon tífuszba esik, hát csak meg kell várnom, kérem, hogy mi a fene lesz vele?! Bocsánatot kérek, hogy így beszéljek egy szegény tífuszosról, de már igazán bosszant a dolog. Kérem, a szegény szerző éjjel-nappal a betegágy mellett ül, remél, aggódik, borogatást rak és a végén nemtörődomséggel gyanúsítja. Én nem vagyok bosszuálló ember, szerkesztő ur, de ingadozom, hogy hősömet a tífuszból való kilábalása után ne sujt-

sam-e egy vesegyulladás, ami tudomásom szerint eltarthat egy félévig is.

Továbbá: „...hogy 36 éves vagyok és közellátásban szenvedek, amiért is csontkeretes pápaszemet hordok...” Kérem: egyrészt bárki kívánságára hivatalosan igazolom, harmincöt éves hivoltomat (ilyenkor az ember már tényleg kezd ragaszkodni bizonyos formákhoz), másrészt közel-látásom valóban fennáll, ami azonban csak reményt ad arra (megbocsátja nekem Nemes kartársam eme szöveget, miképpen mi is...) hogy meg lesz az aggsági köz-ellátásom is.

Az új női ideál

Tud-e a modern nő minden nyomasztó baj, minden életküzdélem ellenére is vonzó és kellemes lenni? Kétségtelenül, kivált ha igyekszik a damaszerűbb nő, vagy helyesebben nőiesebb hölgy felé. Ez az új és helyes női ideál.

Az új ideál elérésének első feltétele a megjelenés és mozdulatok külső bája, amelynek a tulhajtott sport igen sokat ártott. A nők elférfiasodtak, vagy olyan nők modorát kezdték utánmozni, akikről mindent el lehet mondani, csak azt nem, hogy báj és vonzó kellemesség a jellemzőjük. A bájosság nagyobb női érték, mint a szépség. Jean Jacques Rousseau, aki sokat gondolkodott mont-morencyi magányában az emberi tulajdonságok értékén, ezt mondja a női bájosságról:

— A bájosság nem hervad el soha, a szépség igen. A bájosság szakadatlanul megújul, addig él, míg a nő maga és a bájosságon harmincesztendei házasság után is úgy tetszik az urának, mint az első napon.

Eza titka annak, hogy férfiak sokszor a szépségszeménytől mérhetetlen távolságban levő nőket választanak feleségül, a kikkel igen boldogan élnek. A szépség igen átmeneti tulajdonság, bármilyen fejlett is ma már a kozmetika. A bájosság, a női vonzóerő az igazi alap, melyen a boldogság felépül.

Hogyan legyen báj és női vonzóerővel teli valaki, akivel ezek a tulajdonságok nem születtek isteni adományként? Van-e erre recept?

Van. Az első kellék egy általános figyelmesség, mely a nő egész személyiségének minden hatására kiterjed. Aki bájossá akar lenni, sohasem legyen elhanyagolt sem ruha, sem frizura dolgában. A bájosságra törekvő nő vizsgálja meg járását, testtartását, és különösen a mosolygását. A szívből jövő mosoly finom nevetés a báj elmaradhatatlan kelléke. A nő lelke a mosolygásán ragyog ki a világba és napsugárzás a női arcon. Tessék az ismerősöket megfigyelni: vannak nők, akik a nehéz és kellemetlen munkát is valami kedves helyes mosollyal végzik, mely a férfiakat mindig, de mindig elbájolja.

A vidám, nyájas arc rendkívül sokat ér a szűrke, köznapi küzdelmekben. Találunk más népek elsősorban álló parancsa a mosolygás: gondoljunk a kínaiak és japánok sztereotip mosolyára. Ezt a mosolyt olaszok és mindenkinek kijárónak mondják az európaiak, de vajon mennyivel kevesebbre mennének a sárgák és mosolyuk nélkül köztünk? Az amerikaiaknál parancs a „keep smiling”, a mosolygva cselekedés és ha most azt állítják is az emberek, hogy a gazdasági bajok a keep smilinget egyszeriben elfújták, a lelkekből és az arcizmok beidegzettségéből bizony nem törölték ki. A francia nők vonzóereje is jórészen mosolyukon múlik. Ez a charmante mosoly adja meg a charmejukat, a szeretetreméltóságukat.

Egyszóval: a nő fizionómia se legyen soha elhanyagolt.

A báj és női mosolygósan durcás, ami igen jól áll neki; lehet komolyan nevezhető is, de sohasem lehet veszekedő. Veszekedésre és követelődzésre semmi szükség nincs, bármily elterjedt női szokások is ezek. Komoly szavával minden tisztázható anélkül, hogy a civakodásig lealázná magát.

A sirás még használ, de már igen kopni kezdő női fegyver. A férfiak javarésze nemhogy meghatódna, hanem egyszerűen feldühödik a folytonos és makacs pityergésre. A báj és nő nem sir lépten-nyomon, nem törölgeti szemét az első ellentétnél. Tudja, hogy szemének tüzeit elfojtja a sirás, szeme környékét megráncosítja. Mindezt bájítalan dolog, tehát kerülendő.

Ellenben igen báj és női szemben az örömkönnny. Megrendelni ezt nem lehet és ezért az értéke annál nagyobb. Az a férfi, aki már előidézett ilyen örömkönnnyeket, minden panaszkönnnyénél jobban meghatódik a láttán.

Az új női ideál egyre szaporodik. Elszaporodását a nő önfelismerése mozditja elő, melyet a férfiak elismerése követ.

Kováts Péter:

Mégis megláttalak?

Emlékszel-e, Uram, mikor hozzám jöttél,
Kövesselek, hívtál, esdve könyörögtél —
Tudom, sokszor jöttél s én elkergettelek,
Bocsásd meg, oh Uram, másnak képzeltelek.

Nem ismertelek fel, sirva elszaladtál,
Mire felébredtem, ismét árván hagytál,
Mindig más ruhád volt, csak arcod a régi,
Csak könyörgő hangod, az, csak az volt égi,
Ellenségek voltunk, mégis sirtam Érted,
Mert sosem úgy jöttél, ahogy megígérted, —
S nem ismertelek meg.

Dalolva, nevetve, oh hányszor vártalak!
De ma mégis tudom, hogy Téged láttalak.
Hiába bujtál meg rongyfoszlányok alatt,
Mégis megláttalak.

* Mutatoul Kováts Péter korond-fenyőskuti unit. tanító „Gyónás” címen Székelyudvarhelyen most megjelent verseskötetéből, amelynek címlapját Tomcsa Sándor rajzolta. A fiatal szerző egyik értékes ígérete az utánpotló erdélyi költő-nemzedéknek.

MNEMOTECHNIKA

A csodálatos emlékezés lehetőségei

Az élet mindenkitől megköveteli a jó megfigyelőképeséget, a gyorsabbnak és jobbnak nyújtva a pálmát. Szegény emberi agy, mennyi mindent kell felfognia és megőriznie, hogy megállhassa a helyét az emberek nagy viaskodásában. Pedig az ember folyton felejt. Hány penycmást veszít el az emlékezést!

De nem kell elcsüggednünk. Teljes sikerrel segíthetünk magunkon. Ha rossz a memóriánk, ne csak arra ügyeljünk, miképpen javíthatjuk meg, hanem figyeljük, mivel rontjuk esetleg.

A figyelem elméletünk legfontosabb forrása, így tehát erre kell a főszerepet helyezni, ha fokozni akarjuk reprodukáló képességeinket. Kiváló tudósaink mind érzik és látják ennek szükségét és minderről mégis olyan keveset hallunk. A diák az érettségi napjáig tizenkét esztendőlt ült padban, de sohasem figyelmeztették, hogyan is kell tanulnia. A leckét követelik tőle, de nem tanítják meg a fontosabbra, hogyan sajátíthatja el a hatalmas anyagot. Furcsa és visszás helyzet ez, de így van az életben is. A fejfájás ellen kapunk pirulát, de a feledékenység ellen? Pedig erre is van recept. Mert vizsgáljuk csak, mit kellene elérnünk? Ne rontsuk figyelmünk intenzitását, továbbá foglaljuk a segítség gondolatával és kereszük, hol vannak a mulasztások. Ez az első lépés. A pusztá meditálás is hasznos ilyenkor. Másodiknak ajánlhatom azt a kísérletet, amely eddig a Borgiák titkos szereihez volt hasonló. Eredete visszanyúl az ókorba, bár ennek dacára mindmáig sikerült eltakarni a kíváncsi szemek elől. Ez a bámulatos kísérlet nemcsak pótolja a német mnemotechnikai szakkönyvek kedvet elvevő és bonyolult módszereit, hanem mintegy társasjátékként, további gyakorlásra csábít. Ugyanis miről van szó? A következőkben mindenkit megtanítok negyvenötven összefüggéstelen magyar szó egyszeri hallás után való megjegyzésére.

Természetesen látszik, ugyebár, ha egy mázsányi súlyokat emelgető ember játszi módon bánik tíz-husz kilóval. Így van ez képességeinkkel is. Ha egy gondolatátviteli mesterfogással rákényszerítünk agyamat megfeszített, de amellett ártalmatlan szellemi munkára, úgy a rendes életkörülményeim között minden bizony-

nyal könnyebben fogok boldogulni. Nem elég azonban nagy megterhelés elviseléséhez szoktatunk agyunkat, ez még egymagában nem elegendő, a gyorsaságra is ügyelnünk kell. Tehát az előbb említett hihetetlen mennyiségű szót percek alatt kell agyunknak feldolgoznia, megjegyeznie és kívánatra akár sorjában, akár számok szerint, össze-vissza felmondania. Mindezt teljes biztonsággal sikerül elérnünk és magam már többször hiba nélkül mondtam el ötven szót egyszeri hallás után, sőt a kísérlet korhoz nem kötött voltát úgy bizonyítottam be, hogy egyik budapesti gimnázium nyolc osztályából kiválasztottam egy-egy átlagos képességű tanulót és úgy a tíz, mint a tizenöt éves diákok könnyen megtanítottam erre a szellemi csodaszerre.

A kísérletet következőképpen kezdjük meg. Egy lexikonban, vagy szakkönyvben fellapozzuk a képzettársítást, az alaposabb megismerkedés kedvéért. Az asszociáció köznyelven fogalmak összekötése, azon célból, hogy az ismeret segítségével megjegyezzük az ujonnan hallott ismeretlent. Tehát, ha van egy tudott szó, szám vagy dallam és ezek, ugyancsak a mindegyiknek megfelelő ismeretlen között kapcsolatot létesítünk, akkor később a már ismert szó, szám, vagy zenei motívum segítségével fel tudjuk idézni az utóbb megtanultakat. Így például, ha az asztal s kutya szavakat összekötjük, elég a kutyát emlegetni és rögtön az asztal jut eszembe. Ezt úgy gyakorolhatjuk, ha a szópárokat, tehát asztal—kutya, lampa—utca szavakat írunk egymás alá és ezeket összefüztvén, az egyik oldalt letakarjuk és úgy kérdezzük ki magunkat. Ha a szópárokkal ennyire jutottunk, akkor tovább mehetünk. Egy cédulára felírunk egymás alá számokat, egytől tizig. Minden szám mellé odairunk egy szót, a következőképpen: 1. egyenes, 2. ketrec, 3. harmónium, 4. négyzet, 5. ötvény, 6. határ, 7. hétfő, 8. nyoszolya, 9. kilincs, 10. tiszta. Ezeket a szavakat a számokkal kapcsolatban annál könnyebben betanulhatjuk, mivel mindegyik úgy kezdődik, mint maga a szám. Ha ezeket jól tudjuk, úgy már megjegyezhetünk tíz szót egyszeri hallás után. Tegyük fel, kezdik mondani a szavakat és elsőnek pl. nyulat említenek. Akkor az első szóval, nevezve az előbb elsoroltakat alapszavaknak, tehát az első alapszóval összekötjük a hallott szót, ez esetben az egyenest a nyulat. A második szót a ketrecel kapcsoljuk össze és így tovább. Ezáltal elérjük, hogy sorjában és számok szerint is be tudjuk írni számolni. Kérdezik, melyik van a nyoszolya és általa a feladott jezés villan fel bennünk.

Alapszavak további képzésével még tovább bővíthetjük a megjegyzendő szavak számát. Itt azonban a hozzáértőnek legyőzhetetlen nehézségünk van. Tízről huszig ugyanis nem tudunk fel olyan alapszavakat, amelyek

ugy kezdődjenek, mint a számok, hiszen akkor mindegyik első szótaga tíz, vagy tizen lenne. Tehát másként adjuk meg a kérdést. Tizen felül egyéni lapszavakat képzünk, olyan kifejezéseket írunk fel, amelyek életünk körülményével szorosan összefüggnek. Orvosnál orosi, mérnök-nél mérnöki kifejezésekre gondolok. Ezeket azután a számokkal együtt pontosan megtanuljuk és így huszigig fejleszthetjük képességeinket.

Ez lenne tehát a nyers szerlet. Teljes kételkedéssel ültünk le és pirult elragadtatással figyeljük sikerünket. Elég, ha pár napig otthon kísérletezünk és máris kiléphetünk a nyilvánosság elé. Idegenek, társaságok előtt zavar nélkül igazoljuk csodálatos tudásunkat, hűségünknek hitelegni fog, ha látjuk a számokat. Szerintem ennek a mágikus szellemi furcsaságnak ez a legnagyobb előnye. Nem hagy bennünket nyugod és ha belekóstoltunk a gondolkodásunk megolajozó és frissítő csodaszerbe, nem gondunk le róla többé. A tanuló könnyen barátkozik meg keserves feladataival, az életben verekedő ember pedig jele éri magát szellemi rugalmasságának tudatában. A szavakat egymásután jobbra, ha fépercenként mondják, ennyi idő teljesen elegendő a megjegyzésre. A diktáló vagy diktálók természetesen jegyezzék a felolvasandó kifejezéseket, hiszen ők elfelejtik, de mi sohasem feledhetünk. Fleintén csupán arra kell ügyoznünk, ami minden kezdővel megismerhető, hogy tévedésből ne az alapszavakat írjuk, ha egy számot kérdeznak, hanem a megjegyzett kifejezést. A kezdet nehézségein azonban hamarosan túlesünk és beláthatatlan fejlődés lehetőségei ismerkedünk meg, amit ma még nem tudunk képzeli. Leo, a pár éve elhunyt telepátikus csoda, szintén ismerte a kiválóságát mellett nem ismerte, hogy ennek elcsajátítható lehetősége vagy szerep jut, ha kinak egyuttal lépésnek ime ilyen könnyű, hogy elmagyarázható, gyermeknyű, emberi érthető nyitja van. Bevaléssel is meg lehetett volna, míg lóm, nekem meg volt szükségem, míg mindez megfogadott előttem és kétségtelenül gallápihadtam a legegyszerűbb módjával. Ma már többen tudják a képességünk, hogy mindenkivel megismerjük ezt a módot, megadva ezzel a lehetőséget emlékezetünk javítására és gondaink gyorsítására.

Dr. Horváth József.

ALAPOS

— Add fiam, mennyire van ide a pályára? Kérlek még 10 perc alatt, ha futóssék először itt a téren kétszer körülről, akkor pontosan meg tudom mondani, leg nem láttam a bácsit futni.

ERELEM OROSZORSZÁGBAN

Elveszel feleségül, Iván?

Igen, ez az én meghatározottabb öttervem!

ANYKOPÉSEK

A szűk cipőről mondhat, ki mit akar, mindenestre megvan az az előnye, hogy ember minden gondját és bánatát elfelejteli...

* Mi a szuggerálás? — Annyi ideig hazudni valakinek, amíg — elhiszi.

* A legfrissebb „skó”: az aberdeen strandon Mc. Cormick és J. Smith három pennybe fogadtak, ki bírja ki tovább a viz alatt. Mindkettő befelelt.

Hol kap szombat és vasárnap flek...
gabélest? — Hajnalba bab- vagy k...
Hol jó a hangulat? — Hol jó a...
jó a kiszolgálás? — Hol emberséges...

A „MODERNE”
BRASSÓ, VASUT-UTCA 67.
ÁLLANDÓAN REGGELIG NYITVA!

50%

kedvezmény az

Előnyösen vásárol a

KISINEVI (Chişinău) NAGY
MINTAVÁSÁR-KIÁLLITÁSON
1934 szeptember 14-től október 14-ig

AVION, CFR,
SMR. és NFR.
összes vonalain!

ÁBEL AMERIKÁBAN

REGÉNY

Írta: TAMÁSI ARON

Bolha úgy csüngött rajtam, hogy úgy még sohasem. Ott töltötte az éjszakákat az istállóban, az ágyam alatt, de amíg én el nem futtam a kicsi lámpát, ami a fejem felett állott, addig ő sohasem bujt volna be a fészkebe, hanem folytonosan engemet nézett s a könyvet, ami rendszeren a kezemben volt. Láttam jól sokszor, hogy mennyire nyughatatlan és szenvedő, amiért nem tudta helyettem elvégezni a gazdaságban a dolgot s amiért nem tudta megtanulni a száz angol szót s a száz németet. Azon töprengett és fűgéskedett szegény öröklék, hogy mit tehetne akár nekem, akár Kelemen papnak. Nekem eleget tett azzal, hogy vigyázott az egészségre s lelkemben a lángot nem engedte elaludni s talán a papnak s eleget tett azzal, hogy kikiment néha az utra, különösen szombat-estefelére s ott az uton megfogta kicsikét az emberek ruháját s annál fogva ráncigálta őket, hogy jöjjenek be a paphoz és végezzék el előtte a gyónást.

Igy mulott el tehát a tél, vagy inkább repült. Aztán megjött a tavasz s nekem készülni kellett. Sokat gondolkodtam azon, hogy melyik napon induljak el, de végre határoztam s odaálltam Kelemen pap elé. Azt mondtam neki, hogy szeretnék azon a napon indulni, amikor a rügyek és a bárányok is indulni szoktak, vagyis Szent György napján, április 24-én.

— Rendben van, Ábel — mondotta a pap. — Ha éppen úgy akarsz, indulj Szent György napján. Neked is bizonyosan nagy sárkánnyal kell megküzdened s kérni fogjuk az Istent, hogy ez sikerüljön is. Az irományok rendben vannak s még szállást is szereztem neked Newyorkban, hogy amikor megérkezel, ne legyél a legárvább a világon. Én nekem ugyanis abban a városban egy rokonom, bizonyos Kelemen Gáspár nevű ember, kinek még írtam a te ügyedben s várni fog a hajónál, amikor megérkezel.

Ugy néztem a papot, mintha apám lett volna, de tudományosabb és tehetősebb személyben. Elgyengítő melegséget éreztem magamban, hogy miképpen háláljam meg neki sok jószágát és meg akartam csókolni a kezét, de ő azt nem engedte, hanem ahelyett azt mondotta, hogy ne a papot tekintsem benne, hanem az embert, aki azt képzelheti magában, hogy én az ő fia lehetnék. S csakugyan igaz lehetett, hogy a saját fiának képzeltem engem, mert megfogta a kezemet és bevezetett a belső szobába, ahol aludni szokott. Ott rámutatott egy nagy kufferre s így szól:

Látod-e ezt a kuffert? No, én ezzel végeztem a teológiát s Bécsben is ezzel jártam. Most már nem megyek többet Bécsbe, sem más külföldi városba. Legyen a tiéd hát ez a kuffer s hűséges szolgálatod fejében fogadd azt is szívesen tőlem, ami benne van.

Megnéztem, hogy mi van benne s örömben le kellett ülnöm a földre. Mert egy tiszta új read ruha volt benne, sötétzürke színű, finom uri ruha. Melléje három ing, három alsónadrág, hat zsebkendő, egy pár fekete cipő, egy kalap, két nyakkendő, három fűszékli s legalól egy szép, kicsi imádságos könyv s egy feketeszemű olvasó s azok mellett egy kisdöd fehér zacskóban valami.

Amikor mindezeket végignéztam s éreztem, hogy nem tudok hamarjában felállani a földről, ránéztem Kelemen papra és azt kérdeztem tőle:

— Most sem engedi, hogy megcsókoljam a kezét?

Kelemen pap elmosolyodott és így felelt:

— Az igen kicsi dolog volna, semhogy beérnem vele.

— Hát akkor mit tehessek?

— Van valami, amit megtehetsz.

— S az mi?

— Egy fogadalom.

Erre felugrottam a földről, hogy valamit én is tehetek végre neki s a kicsi zacskóval, amit a kezemben felejtettem, így szóltam:

— Akármit ne fogadj meg — folytatta csendesen a pap, — hanem csupán a könyvet és a két dolgot. Először azt, hogy bármikor térjél vissza, vissza fogsz térni erre a földre, ahol édesanyád pihen s ahol apád s általában a mi székely népünk él és pihenni fog. Másodszor pedig, hogyha valamikor megházasodol és gyer-

mekeid lesznek, akkor azokat keresztény katolikus vallásban neveled. Ezt a kettőt megfogadod-e?

— Megfogadom! — mondtam neki.

Erre jó erősen, ahogy férfiakhoz talál, kezét szorítottunk. S mivel a kicsi zacskó még öröklék a kezemben volt, megkérdeztem tőle:

— S hát ebben ugyanbiza, mi van?

— Abban egy kicsi hazai föld, hogy sohase feledkezzél meg róla — válaszolta Kelemen pap.

Valami csodától, amikor ezt hallottam, egyszerre olyan erős lettem, hogy nem jutott eszembe se vadállat, se semmi a világon, amitől félni tudnék. Meg is mondtam a papnak, hogy sok szót ezeket után ne várjon tőlem, mert én az életben akarom megmutatni, amit más ilyenkor mondani tudna. Láttam, hogy ez nagyon tetszett neki s mingyárt megértette azt a kívánságomat is, hogy Bolhával együtt elmenjek megegyezni a mezőre s ott megjártam magamot bucsu fejében. El is mentünk ketten s minden helyet bejártunk, amit csak lehetett. S mialatt jártunk a zsendülő tavaszi mezőket, Bolha olyan két dolgot művelt, hogy azzal a két dologgal, ha értelmét tekintjük, nem maradt a pap háta megett. Először ugyanis azt cselekedte, hogy valamiképpen egy patkányt fogott s azt odahozta elé, éppen egy frissen felszántott földre. Ott elengedte a patkányt s amikor az ocsmányfarku állat jobbra akart futni, akkor a jobb lábával húzott neki egy pofot, s amikor pedig balra akart futni, akkor a bal lábával tértette meg. Amikor a patkány felfordulással jelezte, hogy megunt a dolgot, Bolha gödröt ásott neki és szépen eltemette. Ettől kezdve alig mult el egy félóra s hát ismét fogott valamit. Odahozta azt is elem s hát egy madár, mégpedig pacsirta! Megijedtem, hogy ezzel is úgy fog tenni, mint az előbbivel, de mielőtt rászólhattam volna, szeliden és könnyörögve nézett Bolha rám. Aztán szépen letette előttem a földre s az orrával gyengéden megnógatta. Erre a pacsirta rebhent egyet és felszállt a levegőbe. Nyílegyenesen repült az ég felé s amikor jól fent volt már, énekelni kezdett.

Bolha utána nézett s azután reám. Én pedig megsimogattam a fejét és így szóltam:

— Jól van, megértettem. Tudom, hogy vannak az emberek között is patkányok és vannak pacsirták.

Nem mondtam el a különös dolgot akkor sem, amikor estefelé hazaérkeztünk. De ha el akartam volna mondani, talán akkor is kifutott volna hirtelen a fejemből, mert amire nem számítottam, apámot találtam otthon, nagy beszédben a pappal. Kérdés nélkül és mingyárt megmondta a pap, hogy ő hívatta ide apámot. Azért hívatta ide, hogy bucsut vegyünk egymástól, mert nekem józoggal indulni kell s nem szeretné, ha bögéssel kezdődne holnap a nap. Apám leejtett fejjel hallgatott s én még sohasem láttam senkit, aki olyan árván tudjon két ember mellett ülni, mint ahogy ő ült mellettünk. Szerettem volna átölelni a nyakát, vagy legalább megsimogatni a fejét, de reszkette féltem hozzányulni, mert úgy éreztem, hogy lecsik akkor a földre s én is melléje esem.

Isten rendelte valósággal, hogy ott legyen a pap és szóljon hozzám:

— Ne busuljon, Gergely bácsi! No, ki látott ilyent felnőtt emberben!

— Ilyent senki... — mondtam apám, de nem emelte fel a fejét.

Kelemen pap tovább vigasztalta, de az öreg fej, amiből annyi szép okosság és kedves moka szikrázott eddig elé, most folyton lefelé csüngött, mintha a földön keresztül akarna átalátni Amerikába. Ahogy ott álltunk mellette tehetetlenül, Bolha egyszerre feltette az apám két térdére az ő két lábát és háromszor is azt mondta neki:

— Hhh! Hhh!

Apám megölelte a kutya nyakát és csendesen azt mondta:

— Ilyen az ember élete, Bolha... Utoljára csak az állatok maradnak véle...

Az én szívem nem bírta már a keserű apját nézni s ezért bementem a belső szobába s ott az imádságos könyvet kezdtem forgatni. Nem tudom, hogy mennyi idő telhetett el így, csak arra emlékszem, amikor Kelemen pap bejött és azt mondotta, hogy apám menni akar. Amikor ránéztem, hogy felálljak, még hozzátette:

— Jó lenne, ha vinné a kutyát is.

Erre visszaestem az ülőhelyemre és azt mondtam:

— A nagy tengernek nagy ára van.

A nehéz bucsu már a lelkére mehetett a papnak is, mert megragadta a karomat és azt mondta, hogy aki Amerikába akar menni, annak ne csak szíve legyen, hanem ereje is. Ettől egy kicsit elresteltem magamot, keményen felálltam és kimentem apámhoz. Ott megálltam előtte és azt mondtam:

— Szégyen lenne, hogy a fiu erősebb, mint az apa, még lelkileg is!

Erre az öreg felállt és legényesen így szólt:

— Huzd meg a fületem!

Ha már mondtam, meghúztam egy kicsit. Ekkor ő is meg az enyimet, majd ismét így szólt:

— Add ide a régi kalapodot!

Azt is odaadtam neki, mire ő meglöbögötte a kalapot a kutya előtt és hívni kezdte véle. Bolha rámnézett, hogy mit csináljon, én pedig intettem, hogy kövesse apámot. Szépen el is indultak s amikor láttam, hogy egészen rendesen mennek, én is utánuk szegődtem, hogy legalább a kapuig elkísérjem őket. Amíg odáig mentünk, elévettem ötszáz lejt abból a pénzből, amit még a Garmada ur oldalán szereztem volt s az utra tartogattam és odaadtam apámnak. Apám eltette a pénzt, majd az égre nézett és szólt:

— Ugy nézem, hogy holnap jó idő lesz.

— Bár adná az Isten — mondtam én is.

Erre éppen ki akartak menni a kapun, de akkor én éreztem, hogy valamiben meg kell kapaszkodnom. Talán Isten vezérelte a kezemet, amikor utánakaptam Bolhának az utolsó pillanatban. Három szörzál maradt a kezemben a gyapjából s még azt szorongattam akkor s, amikor már messze járhattak.

Akkor éjjel nyitott szemmel fektüdtem egészen hajnalig. S mihelyt annyira virradott, mingyárt felkeltem és tetőtől-talpig abba öltöttem, amit Kelemen pap ajándékozott nekem. Aki nem tudja, hogy mi az örökkévalóság, én megmondhatom neki, mert az az idő, amit innét kezdve az indulásig töltöttem, teljes örökkévalóság volt. Ha azt mondotta volna a pap, amikor utrakészen kijött,

Az összes borotvapengék közt

legjobb minőségű az

ENERGIE

0.08 m/m.

BOROTVAPENGE

EGYEDÁRUSÍTÓ:

E. MALAMUD Bukarest, Str. Udricani 12

hogy fehér a hajam és nagy a szakállam, bátrán elhittém volna neki. Azonban nem ezt mondotta, hanem így szólt:

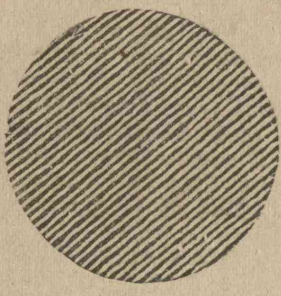
— Olya vagy Ábel, mint egy főspáni titkár!

Kedvem lett volna azt felelni, hogy titkár vagyok ugyan, de nem a főspáné, hanem az érzelmeké és a szenvedéseké, de nem akartam nyújtani most semmiféle szóval az időt. Feltettük a papi kufert, ami Bécsben is láttam, gondosan a szekérre s utána magunk is felültünk. Kelemen pap egy szomszéd-legényt kért volt meg, hogy ezalkalommal hajtsa a lovakot. A legény egy percig sem felejtette, hogy nem az ő lovait hajtsa. Ugy repített tehát, hogy ugyan fognunk kellett az ülés karfáját, nehogy kilóduljunk a tavaszi sáncba.

Egy órával korábban érkeztünk a vasúti állomásra, mint ahogy kellett volna. Kértem Kelemen papot, hogy forduljon a szekérével vissza, mert én az egyedülvalóságot szeretném már megkezdni. Ő megtette, amire kértem. Csupán egy barackot adott bucsuzól a fejemre s aztán odalett két pej lovával, amiket ugy szittottam egész télen, mint a tüzet.

S ahogy egyedül maradtam, különös változás történt velem. Egyszerre mintha kezdetem volna elfelejteni mindent, ami ezen a télen s különösen azt, ami a tegnapi történet velem. Kődbeborult a Bolha szorgos alakja, valamint az édesapám arca és a papé.

(Folyt. köv.)

Serilana

A TEMESVÁRI GYAPJUPÁR RT. ÉS
A BUKARÉSTI S. TREBITCH ET FIU.
LERAKATÁ, EZERT A LEGJOBB
ÖSZLETI DIVATRA SZÖVETET,
SELYMET A LEGJOBB MINŐSÉGBEN,
EREDETI GYÁRI ARON, TEHAT

LEGOLCSÓBBAN ÁRUSÍT!

BRASSÓ, KAPU-U 3

Azok a bizonyos

IRTA: VÁRADY ILUS,

„családi levelek“

A BÉCSI KOZMETIKAI EGYESÜLET ELNÖKNŐJE

Majdnem úgy tűnik címe után ez az írás, mintha valami elbeszélés volna, pedig igen komoly és igen megszívlelendő tiszta kozmetikai tanulmány.

Már többször megírtam, hogy én a megelőző (prophylaktikus) módszerekkel dolgozó szépségápolás híve vagyok. Állandóan kutatom tehát a korai hervadás lelki és testi okozóit egyaránt. Erre legjobban alkalmam van a hozzám járó hölgyeknél.

Nos és mit gondolnak, hölgyeim, mi viseli meg a legjobban az emberek idegzetét és mi van a legrettenetesebben romboló hatással a szépségre? ...

A mindennapos családi levelek olvasása.

Kilencvenkilenc százalékban ugyanis, ha lassabban is, de annál biztosabban ható mérges tintával írják egymásnak ezeket a szerető testvérek, sógornők, sógorok és mindenfajta közelebbi és távolabbi vérrokonok. E levelek 99 százalékát nyugodtan el lehetne égetni átolvasás nélkül és ha ezt az emberek meg tudnák tenni, akkor egészen biztosan megegyeznek olyan hosszú életűek lennének és az egészségük legalább 100 százalékkal lenne jobb, nem is beszélve arról, hogy a nők szépsége legalább husz évvel tovább virulna.

A családtagok egymás iránti önzetlen és önfeláldozó szeretete igen kedves kivétellel a szülői ház elhagyásával véget ér, ettől fogva egy bizonyos ideig még mutogatja magát, mint a jó színészi maszk, de nemsokára átmegy a teljesen leplezetlen és semmiféle fegyvertől vissza nem riadó, a maga emberi önzésénél sokkalta intenzívebb és sokkalta követelődőbb családi önzésbe. Ettől fova minden egyes családtag érdeklődése és u. n. szeretete csak abban nyilvánul meg, hogy jogokat támaszt a többiekkel szemben. Igen tragikussá válik ez a szituáció, amikor például arról van szó a családtagok között, hogy miképpen gondoskodjanak az öreg szülőikről. Szegény Lear király esete állandóan megismétlődik. Legtöbb esetben a szegényháza kerülnek az öregek, ha megannyi gyermekük is van, akik minél nagyobb jómódban vannak, annál kevésbé akarnak gondoskodni a szülőikről, vagy ha már megegyeznek, hogy közösen gondoskodnak az öregekről, ez a megegyezés addig szól, amíg valamelyiknél tényleg megtelepedik a szülő, mert ettől fogva a többiekre egyszerre rem szeszül meg és nemcsak, hogy folyton rettentően panaszkodó levelekkel keserítik el az öreg szülőket, hanem emellett még agyonsertégetik azt a testvért, vagy ennek házastársát, aki tényleg gondoskodik az öreg szülőiről és esetleg a be nem váltott ígéretre meri a többit figyelmeztetni.

Most tessék elképzelni, micsoda levelek íródnak itt állandóan. Vagy a másik helyzet. Az egyik testvérnek különös ügyessége, kitartó szorgalma és talán egy kissé több szerencse folytán jobban megy, mint a többiek. Minden testvér és rokon egy szívtettett büszke spanyol grand. Tehát, ha segítségre van szüksége, nem fog egyszerűen kérni. Ehelyett elvárja, hogy a másik testvér tudomásul vegye, hogy neki rosszabbul megy, tehát magától ajánlja fel a segítséget. De ezt, azt hiszem, a világteremtés utolsó ötezeresztendőjében még nem tette meg a gazdag testvér. Így elkezd a szegény testvér a sértődöttet adni és megkezdődnek azok a bizonyos levelezések. Természetesen így mennek és folytatódnak ezek az ítéletnapig az összes fel- és lemenő rokonok között.

Pácienseim nem egy ilyen levelet mutattak nekem. Azt hiszem, egészen föléletes ismertetnem őket. Hiszen minden valamire való családtag, akiben pisálkol még a vérbeli szeretetnek egy halvány mécsese, küld és kap elég gyakran ilyen leveleket. Mind igen kedvesen kezdődik és a végén hosszú életet kíván és csókokat és forró öleléseket osztogat, de közben a levél gondoskodik róla, hogy az olvasó hosszú életű ne lehessen és hogy az öleléseztől, meg a csókolózásoktól egyszersmindenkorra elmenjen a kedve.

Mint kozmetikusnő, egy pár rendszabályt fogok ajánlani a családi levelekkel kapcsolatban:

1. Családi levelet nem szabad soha reggel éhgyomra olvasni, mert akkor egész nap

fog fájni a gyomrunk és ha az embernek a gyomra fáj, akkor egész nap munka-képtelen.

2. Ha már nem tudjuk magunkat elszánni arra, hogy a családi levelet olvasatlanul a tűzbe dobjuk, akkor mással olvassuk fel. Lehetőleg nem valami intelligens emberrel, hanem ha nincsen más kéznél, egy gyermekkel. Eszterházy herceg a családi leveleit rendszeresen egy erre a célra szabadságolt disznópásztorral olvastatta el, aki később beszámolt neki. A rossz nyelvek szerint ez azért ment igen könnyen, mert a disznópásztor állítólag sem írni, sem olvasni nem tudott.

3. Ne írj családi levelet, hogy te se kapjál, vagy ha már feltétlenül kell írnod, akkor fogd a lehető legrövidebbre. Igen célszerű volna, ha akadna egy vállalkozó, aki erre a célra már kész nyomtatványokat bocsátana forgalomba. Erre rákerülhetne az egész családi szótár és az ember egyszerűen kihúzná, mire nem lenne szüksége.

4. Ha már mindenkinek árt egy családi levél olvasása, különösen a szépségre és fiatalúságra vigyázó nőkre egyszerűen katasztrófális lehet. Éppen ezért mindig kivétel nélkül adják oda valakinek áttanulmányozás végett először és az illető csak azt közölje belőlük, amit megtudni igazán hasznos lehet. Így például célszerű egy közeli, biztos pénzküldésre, végrendeletre, amelyben örökös lesz és hasonló jók. De ha már valami kellemetlenséget is meg kell tudni belőlük, ez ékezes után közöltessek vagy előre elkészített hangulatban

5. Igen nagy bevételi forrásra lenne szert a posta, ha a családi levelek díját felmené és ezzel egyszersmind az is lehetséges volna, hogy az emberek már megfizetve meg tudnák különböztetni a családi leveleket a közönségestől a rájuk ragasztott bélyeg révén és így lelkiileg kellőképpen felkészülve nyithatnák fel. Ez a közegészségügynek és igen hasznos szolgálatot tenné.

Kozmetikai üzenetek

M. N. Az apró pelyheket a nyakról, ha még nem nagyon erősek, nem is kell kiirtani, hanem dörzsölje őket Wasserstoffal, (minden patikában, vagy drogériában igen olcsón kapható) és ez kiszinteleníti. Sajnos, a kérdezett szer Romániában sehol sem kapható és nem is szállítható ezidőszámtól oda, azután sokkal drágább, mint hogy meg tudják ott fizetni.

Régi előfizető. Ami a viszereket illeti, már egyszer megírtuk, hogy vérkeringési zavarokból származnak. Tessék orvoshoz fordulni.

S. J.-né Szamosmegye. Igen sajnáljuk helyzetét, de hiába ajánljuk ezt az amerikai szert, ott nem kapható és ha kapható lenne is, igen drága az ottani hölgyek részére. Talán megváltoznak a viszonyok és akkor beszerezhetik. Addig tessék továbbra is a mindenhol kapható igen olcsó kénes összetételű depilatóriumokkal élni. Esetleg később inni fognak még.

P. I. Brassó. Több kérdése van. Azt írja, hogy 10 éves korában vegetáriánus kosztot élt és mégis pattanások jelentkeztek, sőt később kelések is. Ez nem szól a vegetáriánus koszt ellen. Már egyszer megírtuk, hogy a pattanások és sokszor a kelések is a vérben végbemenő tisztulási, vagy sokszor mérgezési folyamatoknak a nyoma. De jöhetnek mindenféle emésztési zavaroktól és általában tudjuk, hogy alig van olyan belső szervi megbetegedés, amely ne hagyja nyomot a bőrön és elsősorban az arcon. Éppen ezért tiszta arcbőrt csak akkor lehet elérni, ha előzőleg ezeket a belső szervezeti kórokat megszüntetjük. De sajnos, ha már meggyógyultak is, még mindig soká ottmaradnak az arcon a nyomai, ha nem alkalmazunk megfelelő speciális külső kezeléseket is. Ezeket a kezeléseket elvégezheti az orvos, elvégezheti a kozmetikus és elvégezhetjük magunk is. Mindig igen sok türelem kell hozzájuk. A modern kozmetika főleg kénes tartalmú kenőcsökkel, pakkolásokkal, iszapokkal küzd ellenük és ér is el igen szép eredményeket. Szabály, hogy amíg ilyen pattanások vannak az arcon, nem szabad semmiféle pudert (eltekinthető kénes tartalmú fedőpudertől), semmiféle festéket rájuk tenni és nem szabad kézzel operálni az arcon, masszírozni stb. Mert minden ilyen művelet az arcon csak továbbviheti ezen kiütések mérges valóidejét és további infekciókat okozhat. Még a mitesszerek kinyomása körül is a legnagyobb óvatosságot ajánlom. Általában nem

AUTÓSOK FIGYELMÉBE!

Nagy titok táru fel Önök előtt:

AZ AMERIKAI AUTÓMÁRKÁK TÖBBSÉGE:

ALBURN Buick
CHRYSLER De Soto
Cadillac Stewart
RED
Brockway PLYMOUTH
DODGE Ford
Nash INTERNATIONAL
Oldsmobile ETC. ETC.

EREDETI ALKATRÉSZKÉNT, a

Thompson

gyártmányu SZELEPEKET — DUGATTYUKAT és NYOMVEZETŐRUDFEJEKET — valamint, a

PERFECT CIRCLE

gyártmányu DUGATTYUGYÜRÜKET szereli fel.

Ha tehát a „HACE“-cégnél szerzi be szükségleteit, úgy nincsen kitéve az utánzót alkatrészek használatával járó esetleges kellemetlenségeknek és amellet még sem kell magasabb árat fizetnie, mint az utánzott alkatrészekért.

Kérje mindenütt a „THOMPSON“ és „PERFECT CIRCLE“ gyártmányait, vagy forduljon közvetlenül a romániai képviselőhöz és főlerakathoz:

„HACE“, SAMY HEINRICH

Központ: BUCUREȘTI, Cal. Griviței 46. Telef. 327/62.

Fiók: BUCUREȘTI, Ciclop-palota. Telefon: 205/77.

Külön kiszolgálási osztály vidéki megrendelések számára. — Kifűnően felszerelt raktár: hajtószerkezeti és differenciál fogaskerekek, benzín Vacuum „Stewart Warner“, Trico, Schaler, Kingston stb., stb.

Körzet-képviselő Brassó és Brassó megye részére: K. Kugler & Comp.

vagyok híve az önpancsolásnak, amire éppen a kérdező esete, sajnos, igen klasszikus példa. Nincsen bízalma sem kozmetikushoz, sem orvoshoz és az eredmény, hogy ma már harmincéves, de már tíz éves kora óta állandóan pancsol az arcával, aminek következtében soha sem tud megszabadulni a kiftűésektől, pattanásoktól, mitesszerektől. Tehát tessék bizalommal egy bőrorvoshoz fordulni az első esetben. Második kérdés. Egy ismerőse akként kezelte magát a fölsőlegesen növény hajsálak ellen, hogy injekciókat kapott az arcába, amittől mostan úgy néz ki, mint egy varangyos béka. Azt hisszük, hogy ebben az esetben talán Röntgensugározásról van szó, mert másféle kezelést alig tudunk elképzelni, és ez is igen lelkiismeretlen dolog, mert a következményei mindig rettenetesek, ha momentán, esetleg egy évre-kettőre az eredmény szép is. Ha nem Röntgen volt, hanem valami más, általunk eddig alig ismert szer, akkor amíg a szer nevét nem tudjuk, nem tudunk véleményt mondani. Ami pedig az amerikai tartós eltávolító it, amint már többnek megírtuk, Erdélyben nem kapható, az odaváló importálása pedig olyan költséges, hogy azt senki sem tudja megfizetni. Végül a haja, azt írja, borzasztóan őszül már ilyen fiatalon. Erre vonatkozólag szintén már megírtuk többször, ebben a tekintetben csak erősen kénartalmu növényekből kivonatolt regenerátorok segítenek. Ezek, sajnos, újra igen drágák és mert ezidőszámtól csak Amerikában kaphatók kifogástalan minőségben, az importálásuk borzasztó költséges. Próbálja a fejbőrt — ha kibírja a szagát — tiszta fokhagymával masszírozni reggel és este, vagy ha a fejbőre zsíros, tessék fokhagymát kilencvenhat fokos alkoholba áztatni egy pár hétig és ezzel a nedvvel azután masszírozni a fejbőrt. Szíveskedjék az eredményről bennünket értesíteni, mert ha nem vezet célhoz, mást fogunk majd ajánlani.

Tanítóiskasszony, Nagyvárad. Amint éppen üzenetünkől láthatja, a legszívesebben egészen olcsó háziszerkeket ajánlanánk mindenkinek, mert tisztában vagyunk azzal a végtelen szegénységgel, amelyben éppen az intelligensebb elemek, középosztálybeliek, orvosok, az ügyvédek, mérnökök és hivatalnokok feleségei vagy alkalmazottak szenvednek. Megírhatjuk őszintén és ez igen szomorú az önök viszonyaira hogy mi igen sok ország hölgyeivel levelezünk, de olyan végtelen szegénység talán sehol sincs a világon, mint Romániában. Másrészt azt találjuk, hogy kevés ország van, ahonnan intelligensebb és kulturáltabb leveleket kapnánk. Hihetetlen nagy az érdeklődés és a tanulási vágy főleg a kozmetika kérdéseiben. Az ön esete is ezt mutatja. Annyi mindent kérdez és annyi mindent szeretne, de ha mindennek csak a huszadrészét akarja elérni, akkor erre fel kellene áldoznia talán az egész évi teljes fizetésének a felét. Nincsen tehát semmi értelme, hogy szereket ajánljunk, majd gondolkozunk valami jó olcsó házi szépségápolón. Legyen tehát egy kis türelemmel. Mi

is a baja? Szemei nagyon beesettek és igen szúrós tekintetűek, úgyhogy mindenki nagyon ellenszenvesnek találja és ha a gyermekeken mulna az iskolában, azok is kikergetnék. No, majd gondolkozunk és kutatunk.

Hu előfizető. Levele őszinte és bátor. Azt írja, hogy a börtönben, ahol politikai büntetését kellett elszerveznie, rabársai rávették, hogy a karjára és combjára különböző titokzatos jeleket tetováltasson. Most szeretné persze eltávolítani. Szíveskedjék megírni, hogy körülbelül milyen idők ezek a tetoválások és hogy körülbelül mekkora helyet foglalnak el? Ha ezt megkaptuk, akkor újra foglalkozni fogunk a kérdéssel.

Honka, Uzon. Semmiféle egyoldalú táplálkozás nem helyes. Ehetik bármit, ha a gyomra egészséges és az emésztése normális. Nyugodtan moshatja tiszta tehén, vagy akár juh, vagy kecsketejjel az arcát. Csak arra vigyázzon, hogy a tej friss legyen. Az arcbőrt igen finomító tej krémeknek is egyik főalkatrésze tej kellene, hogy legyen, csak miután ez a gyakorlatban a gyors megromlása miatt éppen a tejben levő értékes zsíradékok megromlása miatt kivihetetlen, így a vegyészeti hasonló összetételű és nem romlandó anyagokkal pótolja. Így ezekben az u. n. tejkremlékben a tej csak névleg, de nem valóságban szerepel. Azért igen jók.

Szász urinő. A szemölcsöt saját maga is eltávolíthatja valamilyen koncentrált maró savval. (Mindn patikában vagy drogériában olcsón kapható). De mi mégis csak azt ajánljuk, hogy tessék szakemberre bízni. A villanyral való eltávolítás mindenestre ajánlatosabb.

Kovácsna. Ha az ember a pokolsárnak külföldön propagandát akar csinálni és evégett a pokolsáriszaptól mintát kér, illik legalább a levélre válaszolni.

A B. L. és Népujság szeptemberi ajándékregényét

Tomcsa Sándor írta.

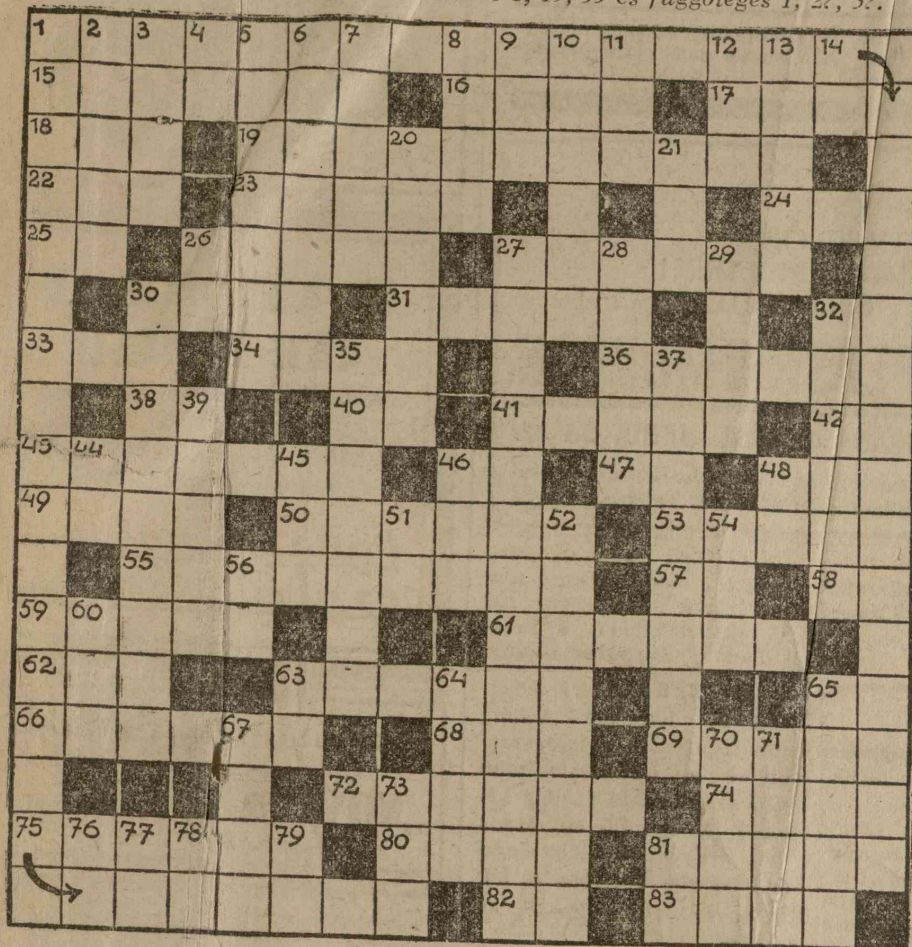
Címe:

SZVOBODA
AUGUSZTI
RÉMTET

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Megfejtésül beküldendő: Vízszintes 1, 19, 55 és függőleges 1, 27, 57.

Vízszintes: 1. Halotti beszéd bevezető sora. 5. Tökéletlen. 16. Város. 17. Német közgazdász, a nemzet gazdaság eszméjének és a vámrédelemnek a híve, a vasutagazdaság előharcosa. 18. Vissza: létezik. 19. Ő mondotta: „Az ember társas állat.” 22. Vissza: betű — fonetikus. 23. Csúfít. 24. Ezzel tömök ki a játékbabákat. 25. Ezzel része. 26. Kisközség Szatmármegye fehérgyarmati járásában. 27. Ő mondotta Hazafi Verai János néven, hogy: „Megrovási kaland.” 30. Az angol királyné családja, mely a Rhédeyekből ered. 31. Leánynev becézve. 32. Kicsinyítő képző. 33. Bretagne eleje. 34. Egési termék. 38. Szónokol. 38. Francia névelő. 40. Osmium vegyjele. 41. Spanyol folyó (850 km.). 42. Ategoriáról híres magyar költő monogramja. 43. Kiváló régi latin költő, ki még saturnusban írt. 46. Bismut vegyjele. 47. Fém mássalhangzó. 48. Vissza: figyelmeztet. 49. Vissza: szolgál. 50. Vissza: Báthory Erzsébet várkastélya itt volt. 53. Észak-Szerbia

városa, a világháborúban súlyos harcok színhelye. 55. Ő mondta: „Magyarországot fogolylyá, azután koldussá, végül katolikussá fogom tenni.” 57. Vágó része a kőnek. 58. Diszmadár mássalhangzó. 59. Birtokos névmás. 61. Raktárhelyiség. 62. Enyém — franciául. 63. Paragrafusnál kevesebb. 65. B. G. 66. Hatalom, mely a világot kormányozza. 68. Kisközség Szatmármegye csengeri járásában. 72. Finn nyelvtudós, egyetemi tanár, volt külügyminiszter, a finn-ugor nyelvtudomány művelője. 74. Rómán aprópénz. 75. Fut. 80. Rohanó. 81. Vissza: perzsa király, házát a méd uralom alól felszabadította s meghódította Babilont. Róla mondták: „Lydia elvész, ha majd öszvér uralkodik a médekben.” 82. Zakó mássalhangzó. 83. Ólom — németül. Függőleges: 1. Madách: „Az ember tragédiájából” származó tétel. 2. Ő írta: „Művész hazája széles e világ.” 3. Sivatag hajója. 4. Vissza: személyes névmás. 5. Az ő szájábaadták:

„Te tero, Róma, manu nuda. Date tela Late-
tel!” 6. Leánynev becézve. 7. Egyesített — ola-
szul (... Italia) 8. Kővér — németül. 9. En —
latinul. 10. Indogermán néptörzs, a rigai öböl
partvidékén. 11. Víz csatornája. 12. Vissza: ei-
méleti rövidítés. 13. Huszita vezér, Tabor ala-
pítója. 14. Latin szavak végződése. 20. Egbol-
tunk legényesebb állócsillaga. 21. A legértéke-
sebb és legegényesebb norvég regényírók egyike,
Björnson és Ibsen kortársa és barátja. 26. =
32. vízszintes. 27. Ő mondta a Magyarország
jogait előterjesztő iratra: „Lázadókkal nem al-
kudozom.” 28. Tőle ered: „Felhívás a kerin-
gőre.” 29. Gázmelegítő. 30. Térlől-téltre. 32.
Negyvennyolc óra. 35. Nem édes szülő. 37. Ő
mondotta: „Elég volt a bizalmatlanságból.” 39.
Repülőgép — franciául. 44. Azonos betűk. 45.
Vissza: román pénz. 46. Nál, nél — németül.
48. T. B. 51. Férfinev mássalhangzó. 52. Kar-
énekek. 54. Igekövető. 56. Ház mássalhangzó. 60.
Kis kislád (mai neve Nio). 63. Ludolf-féle szám.
64. Gépkocsi. 65. Író és szindarabíró. 67. Vissza:
akkor — németül. 70. Ritka férfinév. 71. Andi
— latinul. 73. Elköltözött — rövidítés. 76.
Hannibal csatavesztése helyének mássalhang-
zó. 77. Főnévképző. 78. Ló — népiesen. 79. Te
— németül. 81. S. B.

A B. L. szeptember 16-iki számában közölt
keresztrejtvény helyes megfejtése a követ-
kező:

Vízszintes: 1. Napkeltétől napnyugtáig. E.
16. Oise. 17. Kuria. 18. Lyuk. 19. Mi. 21. Si.
22. Kereste. 24. Is. 25. Ló. 26. Rom. 28. Kunsá-

gi alak. 31. Der. 32. Eta. 33. Re. 34. Sss. 35.
li. 36. Kos. 37. Ma. 38. Eb. 40. Ro. E. 41. Te.
42. Éh. 44. Na. E. 45. Úrtér. 47. Ige. 49. Marad.
B. 52. Lld. G. 54. Igéri. L. 56. Sieb. 58. Tetős.
60. Er. S. 61. Ri. 63. Szuri. 64. Erőssé, jobba s
bátorra. 65. Réhmű. 66. Ta. I. 67. Ao. 68. Onnor.
69. Erre. L. 71. Mozi. L. 73. Bura. D. 74. Egyed.
77. Mti. 78. Nénem. T. 80. Mi. 81. Yg. 82. Ad.
O. 83. Be. 84. Ir. 85. Du. 86. Erd. 88. Nn. 89.
Asi. 91. Mk. 93. Réh. 94. Noe. 95. Kiterítette.
99. Óra. 100. Yn. 101. Oá. 102. Egetérő. 103. Lo.
105. Ij. E. 106. Oltó. 108. Eláll. 109. Gula. O.
111. Kártérítést igénylők.

Függőleges: 1. Nem remélt eredmények. 8.
Öregség és biztosítás. 15. Gyorsabb járatu ha-
jók.

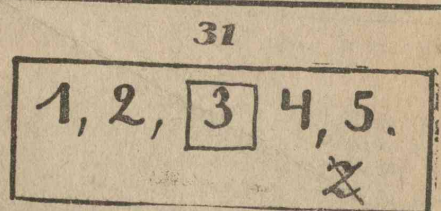
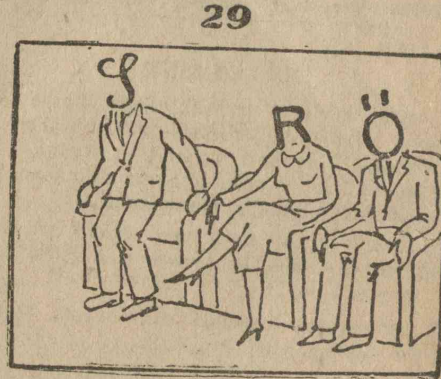
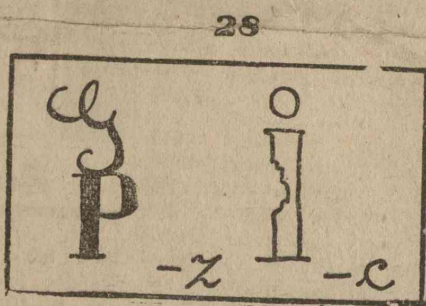
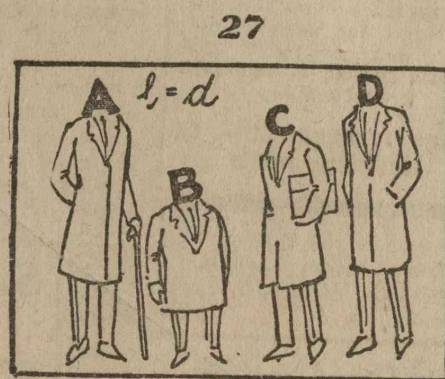
A képrejtvények megfejtése: 12. Zarándok.
17. Nagasaki. 18. Az első iopás. 19. Veszekte-
des. 20. Habakuk. 21. Értékmérő. 22. Hiuz. 23.
Emberöltő.

Helyes megfejtést küldtek be: Schlett Piro-
ska, Rozsnyai Ilona, Rozsnyai Etelka, Klein
Zoltán, Szolga Etelka, Szigethy Péter, Fürstner
Rezső, Malczanek Rózi, Pálmai Béla, Makkai
Kálmán, ifj. Göllner Béláné, Páll V. Géza, Páll
Béla, Albu Emma, Fazekas István, Harsia Jo-
nel, Rajtu Leontina, Neumann Miklós, Hadnagy
Jolán, Nagy Elek, Káhn Hinda.

E heti nyereménykönyveinket sorsolás után
a következők nyerték:

- Schlett Piroska.
- Fürstner Rezső.
- Káhn Hinda.

Képrejtvények

RADIO-MŰSOR:

Vasárnap, szeptember 30

BUKAREST. 18. Könnyű zene. 19: Hi-
rek. 19.15: Könnyű zene. 20: Előadás.
20.20: Hglem. 20.45: Előadás. 21: Spanyol
zene. 22: Sport. 22.10: Operettek. 23: Stra-
uss, Gilbert, Lehár operettek. 25: Hírek
5 nyelven.

BUDAPEST. 8. Fűszertő reggeli hgv.
10.14: Hírek. 11: Kat. istentisztelet. 12.15:
Evangélikus istentisztelet. 13.35: Szol-
noki köv. Kasszikus nyitányok.
Glück, Hyta, Mozart Beethoven operák
nyitányai. 16: Műzsgazdák. 16.45:
Szalonzene. 18: Fűszertő. Egyveleg.
19.30: Cigányzene. 20.40: Csevegés.
21.10: Sporthírek. 23.25: Szalonzene.
23.55: Dzszez.

BÉCS. 9.35: Reggeli hgv. 13.15: Szimf.
14.20—15: Szórakoztató kamarazene
operaszínek, ániak, nyitányok, egy-
veleg. 16.30: Déltáni hgv. Strauss ke-
ringők, Lehár művek. 18: Beethoven: B-
ur vonósnégyes. 20.15: Dalok órája.
20.30: Rádiógyűjtemény. 23.50: Esti hgv.
24.25—2: A tízéves osztrák dzsezz-zene.

Hétfő, október 1
BUKAREST. 18: Szórakoztató hgv. 19:
Hírek. 19.15: Szórakoztató hgv. 20.50:
Előadás. 20.50: Glasnow F.-Dur vonó-
snégyes. 22: Kierzl: Der Evangelimann
műve. 23: Operák. 23.50: Bécstől. Később
Dél-éjzeli zene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Dalnégyes. 14.30: Szalon-
zene. Egyveleg, magyar népdalegyve-
gek. 16.30: Déltáni hgv. Strauss ke-
ringők, Lehár művek. 18: Beethoven: B-
ur vonósnégyes. 20.15: Dalok órája.
20.30: Rádiógyűjtemény. 23.50: Esti hgv.
24.25—2: A tízéves osztrák dzsezz-zene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Dalnégyes. 14.30: Szalon-
zene. Egyveleg, magyar népdalegyve-
gek. 16.30: Déltáni hgv. Strauss ke-
ringők, Lehár művek. 18: Beethoven: B-
ur vonósnégyes. 20.15: Dalok órája.
20.30: Rádiógyűjtemény. 23.50: Esti hgv.
24.25—2: A tízéves osztrák dzsezz-zene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Dalnégyes. 14.30: Szalon-
zene. Egyveleg, magyar népdalegyve-
gek. 16.30: Déltáni hgv. Strauss ke-
ringők, Lehár művek. 18: Beethoven: B-
ur vonósnégyes. 20.15: Dalok órája.
20.30: Rádiógyűjtemény. 23.50: Esti hgv.
24.25—2: A tízéves osztrák dzsezz-zene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Dalnégyes. 14.30: Szalon-
zene. Egyveleg, magyar népdalegyve-
gek. 16.30: Déltáni hgv. Strauss ke-
ringők, Lehár művek. 18: Beethoven: B-
ur vonósnégyes. 20.15: Dalok órája.
20.30: Rádiógyűjtemény. 23.50: Esti hgv.
24.25—2: A tízéves osztrák dzsezz-zene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Dalnégyes. 14.30: Szalon-
zene. Egyveleg, magyar népdalegyve-
gek. 16.30: Déltáni hgv. Strauss ke-
ringők, Lehár művek. 18: Beethoven: B-
ur vonósnégyes. 20.15: Dalok órája.
20.30: Rádiógyűjtemény. 23.50: Esti hgv.
24.25—2: A tízéves osztrák dzsezz-zene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Dalnégyes. 14.30: Szalon-
zene. Egyveleg, magyar népdalegyve-
gek. 16.30: Déltáni hgv. Strauss ke-
ringők, Lehár művek. 18: Beethoven: B-
ur vonósnégyes. 20.15: Dalok órája.
20.30: Rádiógyűjtemény. 23.50: Esti hgv.
24.25—2: A tízéves osztrák dzsezz-zene.

BÉCS. 12.30: Alpesi dalok. 13: Déli
szimfonikus hgv. Strauss-indulók, ke-
ringők. Operaszínek. 14.10: A déli hgv
folyt. 17.20: Déltáni hgv. Beethoven
művek. 18.25: Zongora hgv. Schubert,
Strauss-művek. 20.30: A tízéves osztrák
rádió. 22: Zenejáték. 0.20: Bécsi dalok.
1—2: Táncczene.

Kedd, október 2
BUKAREST. 18: Könnyű zene. 19: Hi-
rek. 19.15: Könnyű zene. 20: Előadás.
20.20: Hglem. 20.45: Előadás. 21: Zeneka-
ri és hegedű hgv. Brahms-Bach művek.
22: Előadás. 22.15: Zenekar és hegedű-
zene 25: Hírek 3 nyelven.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Cigányzene. 14.30: Zene-
kar hgv. Részletek a Martha és Boris
Godunow című operából. 15.40: A kony-
háról. 17: Asszonyok órája. 18: Közveti-
tés a vidékről. 18.50: Hegedűzene. 19.30:
Csevegés. 20: Szalonzene. 20.50: Cseve-
gés. 21: Előadás. 21.30: Lehár Ferenc —
Rádiógyűjtemény. 23.50: Hírek. 24.30: Tangó
BÉCS. 13: Déli hgv. hgv. 14.10: A
hgv. folyt. Részletek a „Császárkirá-
ly” operából stb. 16.40: Gyermek órá-
ja. 17.10: Déltáni hgv. 18.30: Élő osztrák
zeneszerző időszerű művei. 19: Mai osz-
trák templomi zene. 21.30: Lehár Ferenc.
Rádió egyveleg. Dirigál: Lehár. 23.50:
Katonazene. 1—2: Vidám zené, vidám
embereknek.

Szerda, október 3
BUKAREST. 18: Szórakoztató zene.
19: Hírek. 19.15: Könnyű zene. 20: Elő-
adás. 20.20: Hglem. 20.45: Előadás. 21:
Hegedűzene. 21.50: Előadás. 21.55: Dal-
hangverseny. Részletek Mozart Varáz-
sfuvola operájából. 22.15: Szalonzene. 23:
Hírek 3 nyelven. 23.30: Szalonzene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szórakoztató zene. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szórakoztató zene. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szórakoztató zene. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szórakoztató zene. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szórakoztató zene. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szórakoztató zene. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szórakoztató zene. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.

17: A diákok órája. 18.45: Hírek.
18: Felolvasás. 18.55: Dalhgv. 19.45: Olasz
nyelvről. 20: Klasszikus zene. 20.45:
Hírek. 21.50: Az Opera zenekarának
hgv. 23.25: Hírek. 23.40: Katona zene.
Dalok, egyveleg, részletek Lehár
Giuditta c. operájából.

BÉCS. 13: Déli szimf. hgv. 14.10: A
hgv. folyt. Szerenádok, könnyű zene.
15.10—15.30: Ismert művészek hgv.
Mozart, Beethoven művek. 17.10: Délt-
áni hgv. Brahms művei zongorán.
17.55: Dalok. 20.20: A klasszikus bécsi
operett. 21.30: Költők. 0.10: Haydn vo-
nósnégyes. 1—2: Éjszakai hgv.

Csütörtök, október 4
BUKAREST. 18: Szórakoztató zene. 19:
Hírek. 19.15: Szórakoztató zene. 20: Elő-
adás. 20.20: Könnyű zene. 20.45: Előadás.
21: Donizetti Don Pasquale c. operája
hglem.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Fűszertő. Offenbach,
Hubay, Kálmán-művek. 15.40: A konyha
órája. 17: Csevegés. 18: Mezőgazdák.
18.30: Tangó zene. 19.30: Angol nyelv-
lecke. 20: Wagner: Repülő hollandi,
Tanhäuser, Tristan és Izolda operájából.
20.40: Válgunk el! Vigjáték. 24: Cigány-
zene.

BÉCS. 13: Déli szimf. hgv. Strauss,
Lehár, Robert Stolz, Leo Fall művek.
14.10: A déli hgv. folyt. 15—15.30: Is-
mert osztrák művészek hglem. Mozart,
Schubert művek. 17.20: Déltáni hgv.
Tánc és könnyű zene. 18.10: Assissi
Szent Ferenc-kántáté. 18.40: Hegedűhgv.
20.30: Schubert-dalok. 21.30: Rádióka-
baré. 0.25—2: Éjszakai hgv.

Péntek, szeptember 5
BUKAREST. 18: Szórakoztató hgv. 19:
Hírek. 19.15: Szórakoztató hgv. 20:
Előadás. 20.20: Hglem. 21: Kamarazene
Beethoven zene: ötös zongora, klarinét,

17: A diákok órája. 18.45: Hírek.
18: Felolvasás. 18.55: Dalhgv. 19.45: Olasz
nyelvről. 20: Klasszikus zene. 20.45:
Hírek. 21.50: Az Opera zenekarának
hgv. 23.25: Hírek. 23.40: Katona zene.
Dalok, egyveleg, részletek Lehár
Giuditta c. operájából.

BÉCS. 13: Déli szimf. hgv. Strauss,
Lehár, Robert Stolz, Leo Fall művek.
14.10: A déli hgv. folyt. 15—15.30: Is-
mert osztrák művészek hglem. Mozart,
Schubert művek. 17.20: Déltáni hgv.
Tánc és könnyű zene. 18.10: Assissi
Szent Ferenc-kántáté. 18.40: Hegedűhgv.
20.30: Schubert-dalok. 21.30: Rádióka-
baré. 0.25—2: Éjszakai hgv.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szórakoztató zene. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szórakoztató zene. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szórakoztató zene. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szórakoztató zene. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.
16.30: Előadás. 16.30: Előadás. 16.30:
Előadás. 16.30: Előadás. 16.30: Előadás.

fagott és kürtre. 21.30: Előadás. 21.45:
Dalhgv. Grieg, Leoncavallo dalok. 22.15:
Zongora hgv. Schumann, Chopin-dalok.
22.35: Hglem. 23: Hírek 3 nyelven.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Szalonzene. 14.30: Szó-
rakoztató hgv. 15.40: A konyha órája. 19:
Diákok órája. 17.45: Hírek. 18: Könnyű
zene. 18.30: Hglem. 19.25: Kamarazene.
20.25: Felolvasás. 20.30: Szórakoztató hgv.
23: Állásnélküi zenészek hgv. 23.30:
Dzszez.

BÉCS. 12.30: Osztrák paraszt dalok. 13:
Déli hgv. hglem. Beethoven—Goldmark
művek. 14.10: A déli hgv. folyt. 17.10:
Déltáni hgv. Indulók és keringők. 18.20:
Osztrák zenészek időszerű művei. 21:
A bécsi filharmonikusok hgv. 23.10: Há-
rom évszázad osztrák szórakoztató ze-
néje. 23.50: A hgv. folyt. 1—2: Bécsi
melódiák.

Szombat, szeptember 6
BUKAREST. 18: Dzszez zene. 19: Hi-
rek. 19.15: Dzszez zene. 20: Előadás.
20.20: Hglem. 20.45: Előadás. 21: Könnyű
zene. 22: Levelesláda. 22.20: Nyitányok és
keringők. 23.15: Hírek három nyelven.
23.45: Vendéglői zene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Katonazene. 14.30: Ci-
gányzene. 15.40: A konyha órája. 18:
Csevegés. 18.30: Magyar népdalok zon-
gorán. 19: Levelesláda. 19.40: Könnyű
zene. 21.30: Tárogató hgv. 22: Hírek.
22.30: Az Operaház zenekarának hgv.
Cigányzene.

BÉCS. 13: Déli szimf. hgv. 14.10: A dé-
li hgv. folyt. 15.10—15.30: Ismert művé-
szek. 16.15: Osztrák kórus. 17.10: Fiata-
lok színpada. 18.10: Ótórati tánc. 20.15:
Osztrák népies zene. 23.10: Osztrák tán-
cok. 0.45—2: Táncczene.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Előadás. 11.40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 15.05: Katonazene. 14.30: Ci-
gányzene. 15.40: A konyha órája. 18:
Csevegés. 18.30: Magyar népdalok zon-
gorán. 19: Levelesláda. 19.40: Könnyű
zene. 21.30: Tárogató hgv. 22: Hírek.
22.30: Az Operaház zenekarának hgv.
Cigányzene.

Szerkesztői üzenetek

Haladás. A folyóirat Aradon jelenik meg. A szerkesztőség és kiadóhivatal címe: Arad, Str. Moise Nicoara 6.

V. László. Ismételt üzenjük, hogy beküldött riportjait nincs módunkban felhasználni, mert erre a tevékenységre van már saját mozgó emberünk. Köszönjük figyelmességét. Riportjai helyett alkalomadtán küldjön be pl. rövidebb elbeszéléseket, hátha azokat használhatjuk.

P. K., Székelyudvarhely. Nem értjük a dolgot, mert említett levele, amelyben két verset küldött, nem jutott kezeinkhez. Tüzetesen utánanézünk, de nem lertük nyomát sem. Mellőzésről nálunk szó sem lehet: vitathatatlanul éppen mi vagyunk azok, akik minden tehetséget odaadón felkarolunk. Küldje a szóbanforgó verseket még egyszer. Meg lehet győződve arról, hogy a legmesszebbmenő tárgyilagossággal bíráljuk el őket. Írásait mellékeljük szerkesztője különben már régebből ismeri.

HIRDETMÉNY

A sepsibodoki ref. egyházközség a „Kerek-völgy” nevű erdőben levő 15 hold erdőingatlan-jára 1934. október 2-án kedden délután négy órára nyílt árverést hirdet. Az erdő 60 százalékos csere- és 40 százalékos bukkfát tartalmaz. Szükséges óvadék készpénzben leteendő. Bővebb felvilágosítást a lelkeszi hivatal nyújt.

Rotbav-Veresmart község előjáróságától

776—1934. Sz.

HIRDETMÉNY

Ezennel közzhírre tesszük, hogy Rotbav-Veresmart község előjárósága 1934. október 15-én délután 2 órakor tartandó nyilvános árverésen vállalatba adja a Saguna-utcában készített beton-kanális munkálatait.

Az árlejtést a nyilvános számvevőségről szóló törvény 88—110 szakaszai alapján fogják megtartani.

A költségvetés szerinti előirányzott összeg 115.000 lej, amelyből kezdődik az árlejtés.

Az óvadék a kikiáltási ár 5 százalékát teszi ki.

Az előirányzott és költségvetés közelebbi adatai megtekinthetők Rotbav-Veresmart község előjáróságánál.

Rotbav-Veresmart, 1934. szept. 27.

A Községi Előjáróság.

10304—1934. szept. 20.

HIRDETMÉNY

Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy 1934. október 2-án délelőtti 10 órakor a brassói központi postahivatal főnökének irodájában, nyilvános gyűlésen újabb árlejtés tartatik, a brassói egyes számú postahivatal fűtésére az 1934—1935 téli időnyre szükséges pakura (tűzelőanyag) beszerzése tárgyában, az alábbiak szerint:

70.000 kg. rendes pakura tűzelőanyag a 127—1933. számú hivatalos lapban közölt szabályok szerint.

Az előirányzat naponta 8—12-ig és 16—19-ig Finta János posta fűtőszénél, a Brassó I. postahivatal iktatóhivatalában megtekinthető.

Az ajánlattevők zárt és lepecsételt ajánlatokat kötelesek benyújtani, a fent megállapított határidőben.

A postaigazgató.

ROMANIA PREFECTURA JUDETULUI BRASOV — SERVICIUL FINANCIAR SI CONTAB.

9044—1934. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Brassó vármegye Prefekturája 1934 évi október hó 22-én délelőtti 9—11 óra között, a Prefektura palotájának II. emeleti 42. számú szobájában, a nyilvános számvevőségi törvény 68—110 szakaszai figyelembevételével nyilvános árverést tart, a Prefektura palotájának földszintjén levő üzlethelyiség bérbeadására:

A jelenleg a Petru Pavel cég által elfoglalt a Mihály Vajda-utca nyíló üzlethelyiség bérbeadása 3 évi időtartamra, azaz: 1934. november 13-tól, 1937. november 1-éig.

Az évi bér 50.000 lejnél kevesebb nem lehet, ennél alacsonyabb ajánlatok nem fogadhatók el.

Az előirányzat a vármegyei Prefekturánál a hivatalos órák alatt megtekinthető.

A Prefekt helyett: Szolgálati főnök: Vasiliu százados s. k. Florea s. k.

Biri néni szakácskönyve a legjobb és mégis a legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100— lej. Postán utánvétellel szállítja a **Brassói Lapok Könyvosztálya.**

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpeldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Jövedelmező lakóház 10 lakással forgalmas helyen Albiza betétkönyvre is eladó Feyér és Boboia, Brassó, Korona kávéházban (Jélelőtt.)

Veszünk mindenféle használt vagy hibás villanagepeket. Ajánlatokat kér Tartler A. cég Brassó, Reg. Maria 58.

Karl Fröhlich és Tsa. vas-kereskedése
Brassó, Hosszu-u. 30.
Telefon 221.

Állandóan dusan felszerelt raktár minden kovács, lakatos, bádógos, ács, asztalos, építész, mezőgazdasági szükségleti cikkből, a legolcsóbb napi áron.

Nagy főzőkemence- és főzőedény raktár

Elsőrendű téli fajtalmájú előjegyzésre olcsón kapható az „Ágisz”-nál. Brassó, Rózsa-tér 19. szám. 15064

Állást nyer

Keresek azonnali belépésre egy idősebb órák segédét műszerekkel, vérsni tudók előnyben. Mendel Ábrahám órák Tg. Mures. 15048

Keresünk elsőrangú rövid-áru üzletünkbe jömegjelenésű, jó eladó, minden információt kibíró, román, magyar, lehetőleg német nyelvet is beszélő segédet. Arcképes, életrajzzal, bizonyítványmásolatokkal ellátott ajánlatokat „20.000 lakosú város” jellegre a kiadóba. 14897

Románul jól tudó, szerény igényű, házias urileányt, esetleg tanítónő keresek elemista gyermekek mellé. Ajánlatok Kovács hirlapirodába Targul Säcuesc. 15070

Állást keres

Electro-Ingénieur sucht Posten: auch als Ing. Assistens, Techniker, Werkmeister, Beamter, Magazineur, Reisender, Soför. Anschrift an die Verwaltung „Elektro-Ingénieur“.

Házasság

Intelligens családok gyermekei közreműködésével szerencsés házasságot köthetnek módszerem, diszkrét és egyéni. Komoly érdeklődésre díjtalanul válaszolok. Jurasákne, Oradea, Regele Ferdinánd 7. 14395

Mielőtt új típusú rádióját beszerezné, járjon el üzletbe és minden vételkötelezettség nélkül hallgassa meg és nézze meg a szezon legelőkeltebb rádióját, a

STANDARD 5+1 lámpást,

amely az előző évek tapasztalatain okulva, a legelőkeltebb vételt nyújtja. — Ára: 13.500 lej. Húlfámhossz 20—2000 méterig

BRAUN S. rádió és villanyfelszerelési szaküzlet
Brassó, Str. N. Titulescu (v. Tehénpiac) 7.

UTAZÓK!

KERESKEDEŐK!

TISZTVISELŐK!

SPORTEMBEREK!

FÖLDBIRTOKOSOK!

HOTEL PENSION MODERN

BRASSÓ, STRADA REGINA MARIA 68 SZ.

a szobákban kényelmet, az étkezésben kitűnőt, az őszi árákból engedményt nyújt **ÜNÖKNEK.** Telefon: 7—55.

Feleségül vennék kimondottan szép, jóalakú izr. urileányt némi hozománnyal. Választ „Vagyonos diplomás” jellegre a brassói kiadóba. 15073

Könyvek

PETŐFI SANDOR összes költeményei új kiadása, Athenaeum kiadásban jelent meg, művészi rajzokkal díszítve, egész vászonkötésben. 474 oldal terjedelemben. Ára 120 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

A HAZICUKRASZAI KEZELŐNYVÉ, Krbekné kitűnő munkája alapján a legegyszerűbb és a legkülönlegesebb téztájakat mindenki házáig készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel Ára félvászon kötésben 40 lej. Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Szenzációs, olcsó panzió!

Elismert, legjobb konyhával rendelkezik, a

SPRINGER-PANZIÓ

Brassó, Nicolae Iorga-utca 2., I. emelet. Telefon: 4—93.

Komfortos szép napos szobák, komplett panzióval már 3000 lej/havonta kapható Ebéd-vacsora abonoma 45 lej. — Szobák panzió nélkül is bármilyen rövid időre!

Bukarest

Dr. Botvinik berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendel 12—2, 5—8-ig. Vasárnap 9—10-ig. Bukarest, Piața Rosetti 6. (Bulev. Carol). Telefon: 3/34—11.

150.000 lej hozománnyal feleségül vennék 40 év körüli intelligens gyermektelen nőt. Hozomány ellenében cca. 300 ezer lej értékű házamat telekönyvileg ráíratnám. Teljes című leveleket „Gyermeektelen kereskedő” jellegre a bukaresti kiadóba kérek.

Alkalmi vétel, lejáratkor kímén váltott, keveset használt ruhák, felöltők, trenchcoatok, szmokingok minden nagyságban olcsón kaphatók. Manchester, Bukarest, Colței 27.

Kozmetikusnő, bécsi diplomával, elsőrendű arckezelések, gyögymasszázsok, pedikűr fűdő. Bukarest, strada Lutherana 21. Scara B. Parterre.

FÉRFI-fehéreneműt (próbával) hozott, valamint saját anyagomból legelőkeltebb kivitelben készítek. Weisz, Bukarest, Str. Popa Soare 20. Hívására mintáimmal házhoz megyek. 2966b

IDEGESSÉG és ÜSZTÖNÉLET

Írta: Dr. FELDMANN S. ideggyógyorvos. — II. kiadás. 140 oldal. Ára 90 lej.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Bukaresttől Galacig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetesként közli!

Tátray Kornélia, Budapesti diplomált ének- és zongoratanár a tanítást lakásán megkezdte. Legelőkeltebb hangképzés, bel-canto olasz módszer szerint. Leggyorsabb kiképzés Diseur-ök részére. Zongoratanítás a legmodernebb Senn módszer szerint. Jelentkezés: Bukarest, str. General Manu 26. 2925-b

Jó házikoszt kapható, Ebéd navonta 750, vacsora ugyanennyi Bukarest, str. Cămpianu 44. 2941-b

Lang Lili okleveles zenetanárnő a hegedűtanítást újból megkezdte, str. Dr. Felix 51. Bukarest. 2949-b

Minden magyar könyvudjónság a megjelenés után azonnal kapható az Ig. Hertz könyvkereskedésben, București, Cal. Victoriei 5. 258-b

A: Öszintén szólva, az óvszerekkel voltak mindig a legjobb tapasztalataim.

B: Erre csak azt mondhatom, hogy még ismered a Primerost. A Primerost sok ember használja, de egyetlen elégedetlen közöttük.

BARANYAI GYÖRGY

alsótömösi cserépkályhagyárt

terakta,

BRASSÓ, VASUT-UTCA 7 SZÁM.

Teutsch-gégyár mellett.

Vállal javításokat és átrakásokat is.

Rádiócserakciónkat
közkívánatra meghosszabbítottuk

„NOVY” rádió, Brassó

Rózsater 19. - Telefon 1—99

Olcsó téli árak a

„BRUKENTHAL” SZANATÓRIUM - ha...

Üdülő-otthon és vízgyógyintézet, Knep-terápiára. Egész éven át nyitva. A téli gyógykúra különösen hatékony. Lakás és teljes ellátás október 1-ig 100 lej. — 1934. évi gyógykúra 120 lej. — 1935. évi gyógykúra 140 lej. — 1936. évi gyógykúra 160 lej. — 1937. évi gyógykúra 180 lej. — 1938. évi gyógykúra 200 lej. — 1939. évi gyógykúra 220 lej. — 1940. évi gyógykúra 240 lej. — 1941. évi gyógykúra 260 lej. — 1942. évi gyógykúra 280 lej. — 1943. évi gyógykúra 300 lej. — 1944. évi gyógykúra 320 lej. — 1945. évi gyógykúra 340 lej. — 1946. évi gyógykúra 360 lej. — 1947. évi gyógykúra 380 lej. — 1948. évi gyógykúra 400 lej. — 1949. évi gyógykúra 420 lej. — 1950. évi gyógykúra 440 lej. — 1951. évi gyógykúra 460 lej. — 1952. évi gyógykúra 480 lej. — 1953. évi gyógykúra 500 lej. — 1954. évi gyógykúra 520 lej. — 1955. évi gyógykúra 540 lej. — 1956. évi gyógykúra 560 lej. — 1957. évi gyógykúra 580 lej. — 1958. évi gyógykúra 600 lej. — 1959. évi gyógykúra 620 lej. — 1960. évi gyógykúra 640 lej. — 1961. évi gyógykúra 660 lej. — 1962. évi gyógykúra 680 lej. — 1963. évi gyógykúra 700 lej. — 1964. évi gyógykúra 720 lej. — 1965. évi gyógykúra 740 lej. — 1966. évi gyógykúra 760 lej. — 1967. évi gyógykúra 780 lej. — 1968. évi gyógykúra 800 lej. — 1969. évi gyógykúra 820 lej. — 1970. évi gyógykúra 840 lej. — 1971. évi gyógykúra 860 lej. — 1972. évi gyógykúra 880 lej. — 1973. évi gyógykúra 900 lej. — 1974. évi gyógykúra 920 lej. — 1975. évi gyógykúra 940 lej. — 1976. évi gyógykúra 960 lej. — 1977. évi gyógykúra 980 lej. — 1978. évi gyógykúra 1000 lej. — 1979. évi gyógykúra 1020 lej. — 1980. évi gyógykúra 1040 lej. — 1981. évi gyógykúra 1060 lej. — 1982. évi gyógykúra 1080 lej. — 1983. évi gyógykúra 1100 lej. — 1984. évi gyógykúra 1120 lej. — 1985. évi gyógykúra 1140 lej. — 1986. évi gyógykúra 1160 lej. — 1987. évi gyógykúra 1180 lej. — 1988. évi gyógykúra 1200 lej. — 1989. évi gyógykúra 1220 lej. — 1990. évi gyógykúra 1240 lej. — 1991. évi gyógykúra 1260 lej. — 1992. évi gyógykúra 1280 lej. — 1993. évi gyógykúra 1300 lej. — 1994. évi gyógykúra 1320 lej. — 1995. évi gyógykúra 1340 lej. — 1996. évi gyógykúra 1360 lej. — 1997. évi gyógykúra 1380 lej. — 1998. évi gyógykúra 1400 lej. — 1999. évi gyógykúra 1420 lej. — 2000. évi gyógykúra 1440 lej. — 2001. évi gyógykúra 1460 lej. — 2002. évi gyógykúra 1480 lej. — 2003. évi gyógykúra 1500 lej. — 2004. évi gyógykúra 1520 lej. — 2005. évi gyógykúra 1540 lej. — 2006. évi gyógykúra 1560 lej. — 2007. évi gyógykúra 1580 lej. — 2008. évi gyógykúra 1600 lej. — 2009. évi gyógykúra 1620 lej. — 2010. évi gyógykúra 1640 lej. — 2011. évi gyógykúra 1660 lej. — 2012. évi gyógykúra 1680 lej. — 2013. évi gyógykúra 1700 lej. — 2014. évi gyógykúra 1720 lej. — 2015. évi gyógykúra 1740 lej. — 2016. évi gyógykúra 1760 lej. — 2017. évi gyógykúra 1780 lej. — 2018. évi gyógykúra 1800 lej. — 2019. évi gyógykúra 1820 lej. — 2020. évi gyógykúra 1840 lej. — 2021. évi gyógykúra 1860 lej. — 2022. évi gyógykúra 1880 lej. — 2023. évi gyógykúra 1900 lej. — 2024. évi gyógykúra 1920 lej. — 2025. évi gyógykúra 1940 lej. — 2026. évi gyógykúra 1960 lej. — 2027. évi gyógykúra 1980 lej. — 2028. évi gyógykúra 2000 lej. — 2029. évi gyógykúra 2020 lej. — 2030. évi gyógykúra 2040 lej. — 2031. évi gyógykúra 2060 lej. — 2032. évi gyógykúra 2080 lej. — 2033. évi gyógykúra 2100 lej. — 2034. évi gyógykúra 2120 lej. — 2035. évi gyógykúra 2140 lej. — 2036. évi gyógykúra 2160 lej. — 2037. évi gyógykúra 2180 lej. — 2038. évi gyógykúra 2200 lej. — 2039. évi gyógykúra 2220 lej. — 2040. évi gyógykúra 2240 lej. — 2041. évi gyógykúra 2260 lej. — 2042. évi gyógykúra 2280 lej. — 2043. évi gyógykúra 2300 lej. — 2044. évi gyógykúra 2320 lej. — 2045. évi gyógykúra 2340 lej. — 2046. évi gyógykúra 2360 lej. — 2047. évi gyógykúra 2380 lej. — 2048. évi gyógykúra 2400 lej. — 2049. évi gyógykúra 2420 lej. — 2050. évi gyógykúra 2440 lej. — 2051. évi gyógykúra 2460 lej. — 2052. évi gyógykúra 2480 lej. — 2053. évi gyógykúra 2500 lej. — 2054. évi gyógykúra 2520 lej. — 2055. évi gyógykúra 2540 lej. — 2056. évi gyógykúra 2560 lej. — 2057. évi gyógykúra 2580 lej. — 2058. évi gyógykúra 2600 lej. — 2059. évi gyógykúra 2620 lej. — 2060. évi gyógykúra 2640 lej. — 2061. évi gyógykúra 2660 lej. — 2062. évi gyógykúra 2680 lej. — 2063. évi gyógykúra 2700 lej. — 2064. évi gyógykúra 2720 lej. — 2065. évi gyógykúra 2740 lej. — 2066. évi gyógykúra 2760 lej. — 2067. évi gyógykúra 2780 lej. — 2068. évi gyógykúra 2800 lej. — 2069. évi gyógykúra 2820 lej. — 2070. évi gyógykúra 2840 lej. — 2071. évi gyógykúra 2860 lej. — 2072. évi gyógykúra 2880 lej. — 2073. évi gyógykúra 2900 lej. — 2074. évi gyógykúra 2920 lej. — 2075. évi gyógykúra 2940 lej. — 2076. évi gyógykúra 2960 lej. — 2077. évi gyógykúra 2980 lej. — 2078. évi gyógykúra 3000 lej. — 2079. évi gyógykúra 3020 lej. — 2080. évi gyógykúra 3040 lej. — 2081. évi gyógykúra 3060 lej. — 2082. évi gyógykúra 3080 lej. — 2083. évi gyógykúra 3100 lej. — 2084. évi gyógykúra 3120 lej. — 2085. évi gyógykúra 3140 lej. — 2086. évi gyógykúra 3160 lej. — 2087. évi gyógykúra 3180 lej. — 2088. évi gyógykúra 3200 lej. — 2089. évi gyógykúra 3220 lej. — 2090. évi gyógykúra 3240 lej. — 2091. évi gyógykúra 3260 lej. — 2092. évi gyógykúra 3280 lej. — 2093. évi gyógykúra 3300 lej. — 2094. évi gyógykúra 3320 lej. — 2095. évi gyógykúra 3340 lej. — 2096. évi gyógykúra 3360 lej. — 2097. évi gyógykúra 3380 lej. — 2098. évi gyógykúra 3400 lej. — 2099. évi gyógykúra 3420 lej. — 2100. évi gyógykúra 3440 lej. — 2101. évi gyógykúra 3460 lej. — 2102. évi gyógykúra 3480 lej. — 2103. évi gyógykúra 3500 lej. — 2104. évi gyógykúra 3520 lej. — 2105. évi gyógykúra 3540 lej. — 2106. évi gyógykúra 3560 lej. — 2107. évi gyógykúra 3580 lej. — 2108. évi gyógykúra 3600 lej. — 2109. évi gyógykúra 3620 lej. — 2110. évi gyógykúra 3640 lej. — 2111. évi gyógykúra 3660 lej. — 2112. évi gyógykúra 3680 lej. — 2113. évi gyógykúra 3700 lej. — 2114. évi gyógykúra 3720 lej. — 2115. évi gyógykúra 3740 lej. — 2116. évi gyógykúra 3760 lej. — 2117. évi gyógykúra 3780 lej. — 2118. évi gyógykúra 3800 lej. — 2119. évi gyógykúra 3820 lej. — 2120. évi gyógykúra 3840 lej. — 2121. évi gyógykúra 3860 lej. — 2122. évi gyógykúra 3880 lej. — 2123. évi gyógykúra 3900 lej. — 2124. évi gyógykúra 3920 lej. — 2125. évi gyógykúra 3940 lej. — 2126. évi gyógykúra 3960 lej. — 2127. évi gyógykúra 3980 lej. — 2128. évi gyógykúra 4000 lej. — 2129. évi gyógykúra 4020 lej. — 2130. évi gyógykúra 4040 lej. — 2131. évi gyógykúra 4060 lej. — 2132. évi gyógykúra 4080 lej. — 2133. évi gyógykúra 4100 lej. — 2134. évi gyógykúra 4120 lej. — 2135. évi gyógykúra 4140 lej. — 2136. évi gyógykúra 4160 lej. — 2137. évi gyógykúra 4180 lej. — 2138. évi gyógykúra 4200 lej. — 2139. évi gyógykúra 4220 lej. — 2140. évi gyógykúra 4240 lej. — 2141. évi gyógykúra 4260 lej. — 2142. évi gyógykúra 4280 lej. — 2143. évi gyógykúra 4300 lej. — 2144. évi gyógykúra 4320 lej. — 2145. évi gyógykúra 4340 lej. — 2146. évi gyógykúra 4360 lej. — 2147. évi gyógykúra 4380 lej. — 2148. évi gyógykúra 4400 lej. — 2149. évi gyógykúra 4420 lej. — 2150. évi gyógykúra 4440 lej. — 2151. évi gyógykúra 4460 lej. — 2152. évi gyógykúra 4480 lej. — 2153. évi gyógykúra 4500 lej. — 2154. évi gyógykúra 4520 lej. — 2155. évi gyógykúra 4540 lej. — 2156. évi gyógykúra 4560 lej. — 2157. évi gyógykúra 4580 lej. — 2158. évi gyógykúra 4600 lej. — 2159. évi gyógykúra 4620 lej. — 2160. évi gyógykúra 4640 lej. — 2161. évi gyógykúra 4660 lej. — 2162. évi gyógykúra 4680 lej. — 2163. évi gyógykúra 4700 lej. — 2164. évi gyógykúra 4720 lej. — 2165. évi gyógykúra 4740 lej. — 2166. évi gyógykúra 4760 lej. — 2167. évi gyógykúra 4780 lej. — 2168. évi gyógykúra 4800 lej. — 2169. évi gyógykúra 4820 lej. — 2170. évi gyógykúra 4840 lej. — 2171. évi gyógykúra 4860 lej. — 2172. évi gyógykúra 4880 lej. — 2173. évi gyógykúra 4900 lej. — 2174. évi gyógykúra 4920 lej. — 2175. évi gyógykúra 4940 lej. — 2176. évi gyógykúra 4960 lej. — 2177. évi gyógykúra 4980 lej. — 2178. évi gyógykúra 5000 lej. — 2179. évi gyógykúra 5020 lej. — 2180. évi gyógykúra 5040 lej. — 2181. évi gyógykúra 5060 lej. — 2182. évi gyógykúra 5080 lej. — 2183. évi gyógykúra